

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2010. gada 3. martā*

Lieta T-163/05

Bundesverband deutscher Banken eV, Berlīne (Vācija), ko pārstāv H. J. Nimeijers [*H.-J. Niemeyer*], K. S. Šolcs [*K.-S. Scholz*] un J. O. Lenšovs [*J.-O. Lenschow*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv N. Kāns [*N. Khan*] un T. Šarfs [*T. Scharf*], pārstāvji,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — vācu.

ko atbalsta

Vācijas Federatīvā Republika, ko pārstāv M. Lumma [*M. Lumma*] un K. Šulce-Bāra [*C. Schulze-Bahr*], pārstāvji, kuriem palīdz J. Vītīngs [*J. Witting*], advokāts,

Land Hessen (Vācija), ko sākotnēji pārstāvēja H. J. Freinds [*H.-J. Freund*] un M. Holchoizers [*M. Holzhäuser*], pēc tam H. J. Freinds un S. Lērs [*S. Lehr*], advokāti,

un

Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale, Frankfurte pie Mainas (Vācija), ko pārstāv H. J. Freinds [*H.-J. Freund*], advokāts,

personas, kas iestājušās lietā,

par prasību atcelt Komisijas 2004. gada 20. oktobra Lēmumu 2006/742/EK par Vācijas atbalstu *Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale* (OV 2006, L 307, 159. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs O. Cūcs [*O. Czućz*] (referents), tiesneši V. Vadapals [*V. Vadapalas*] un I. Labucka,

sekretāre K. Kristensena [*C. Kristensen*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 9. septembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas priekšvēsture

A — *Strīdīgais ieguldījums*

- ¹ *Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale* (turpmāk tekstā — “*Helaba*”) ir viena no lielākajām bankām Vācijā. Tai ir publisko tiesību iestādes tiesiskais statuss. Kopš 2001. gada 1. janvāra *Helaba* īpašnieki ir *Sparkassen- und Giroverband Hessen-Thüringen* — ar 85 % līdzdalību, *Land Hessen* (Hesenes federālā zeme, turpmāk tekstā — “Hesene”) — ar 10 % līdzdalību — un *Land Thüringen* [Tīringas federālā zeme, turpmāk tekstā — “Tīringene”] — ar 5 % līdzdalību. *Helaba* pilda parastas Hesenes un

Tīringenes bankas, kā arī Hesenes un Tīringenes centrālās krājbankas funkcijas. Tā darbojas arī kā komercbanka — gan valsts tirgū, gan starptautiskajos tirgos.

- 2 Ar 1998. gada 17. decembra likumu Hesene izveidoja speciālos līdzekļus ar nosaukumu *Wohnungswesen und Zukunftsinvestition* (Dzīvokļu nozare un nākotnes investīcijas, turpmāk tekstā — “speciālie līdzekļi”). Šos speciālos līdzekļus veido Hesenes prasījumu tiesības no tiem kredītiem ar nelielu procenta likmi, kas izsniegti laikā no 1948. līdz 1998. gadam sociālo dzīvokļu celtniecības atbalstam. 1998. gada 31. decembrī kredītu portfelis sasniedza 7,829 miljardus Vācijas marku (DEM) (apmēram EUR 4 miljardi). Divi neatkarīgi eksperti noteica tā aktuālo vērtību DEM 2,473 miljardu (EUR 1,264 miljardi) apmērā.
- 3 Speciālie līdzekļi sākot ar 1998. gada 31. decembri tika integrēti *Helaba* kapitālā saskaņā ar līgumu, kas noslēgts starp *Helaba* un Heseni (turpmāk tekstā — “līgums”), iekšējās sabiedrības formā kā “pasīvais kapitāla ieguldījums” (turpmāk tekstā — “strīdīgais ieguldījums”). Saskaņā ar līguma 1. panta 2. punktu ieguldījumam nepārtraukti bija jābūt par *Helaba* garantēto pašu kapitālu pamata pašu kapitāla formā. *Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen* (Federālais kredītiestāžu uzraudzības birojs, turpmāk tekstā — “BAKred”) atzina visu ieguldījumu par pamata pašu kapitālu. Tostarp tika uzskatīts, ka ieguldījums atbilst Sidnejas deklarācijai, jo Bāzeles 1998. gada 27. oktobra preses paziņojumā par banku uzraudzību ir norādīts, ka hibrīdo pašu kapitāla instrumentu (instrumenti, kuriem vienlaicīgi piemīt dažas kapitāla un parāda vērtspapīru īpašības) daļa kredītiestāžu pamata pašu kapitālā nevar pārsniegt 15 %, izņemot to instrumentu gadījumā, attiecībā uz kuriem tos reglamentējošā līgumā ir paredzēts, ka kapitāls tiek piešķirts nepārtraukti un papildus emitenta vienkāršai iespējai to atmaksāt agrāk tam nepiemīt nekādas izteiktas īpašības, kuru dēļ šāds instruments varētu tikt atmaksāts.
- 4 Līgumslēdzējas puses vienojās, ka *Helaba* par šo pasīvo ieguldījumu maksā Hesenei atlīdzību 1,4 % gadā no ieguldījuma summas, veicot atskaitījumu no daļas, kas vajadzīga atbalstītās sociālo dzīvokļu celtniecības darbības nodrošināšanai. Šī atlīdzība

ietver 1,2 % gadā lielu atlīdzību par galvojuma funkciju un uzrēķinu 0,2 % apmērā par ieguldījuma nepārtrauktību, un *Helaba* tiesības vienpusēji lauzt līgumu. Šajā sakarā saskaņā ar daudzpakāpju sistēmu ir paredzēts, ka pirmo četru gadu laikā (no 1998. līdz 2002. gadam) atlīdzība tiks aprēķināta nevis no pilnas ieguldījuma vērtības, bet gan tikai no daļām, kuras katru gadu pakāpeniski palielinās (turpmāk tekstā — “daudzpakāpju modelis”). Daļas tika noteiktas DEM 700 miljonu, 1,2 miljardu, 1,6 miljardu un 2 miljardu apmērā (jeb attiecīgi apmēram EUR 380 miljonu, 610 miljonu, 820 miljonu un 1,02 miljardu apmērā).

B — Lietas, kas attiecas uz Vācijas federālo zemju bankām

- 5 1994. gada 31. maija un 21. decembra vēstulēs prasītāja, *Bundesverband deutscher Banken eV* (Vācijas privāto banku federācija), paziņoja Eiropas Kopienų Komisijai, ka vairākas federālās zemes, tostarp *Nordrhein-Westfalen* [Ziemeļreinas-Vestfāles zeme], integrēja aizdevumus dzīvokļu celtniecībai dažu federālo zemju banku (reģionālās bankas), piemēram, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* (turpmāk tekstā — “*WestLB*”), garantētajā pašu kapitālā vai, ja tas vēl netika izdarīts, plāvoja to darīt. Atbilstoši prasītājas apgalvotajam netika pieņemts neviens lēmums par šiem ieguldījumiem izmaksāt atlīdzību, kas atbilstu privātā ieguldītāja, kurš darbojas tirgus ekonomikā, kritērijam (turpmāk tekstā — “privātā ieguldītāja kritērijs”), tādējādi attiecīgo federālo zemju banku pašu kapitālu palielināšana šo darījumu dēļ traucēja konkurenci, sniedzot priekšrocības saņēmējai bankai.
- 6 1997. gada 6. augusta un 1998. gada 30. jūlija vēstulēs prasītāja informēja Komisiju par diviem papildu aktīvu nodošanas gadījumiem, tostarp par strīdīgo ieguldījumu.
- 7 Vispirms Komisija izvērtēja aktīvu nodošanu *WestLB* (turpmāk tekstā — “*WestLB* lieta”), paziņojot, ka tā izvērtēs aktīvu nodošanu citām bankām, ņemot vērā šīs lietas iznākumu. 1999. gada 8. jūlijā Komisija pieņēma Lēmumu 2000/392/EK par Vācijas izpildes pasākumiem *WestLB* labā (OV 2000, L 150, 1. lpp.; turpmāk

tekstā — “1999. gada lēmums lietā *WestLB*”), kurā tā paziņoja, ka attiecīgais darījums bija uzskatāms par valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, un lika atgūt minēto atbalstu. Šis lēmums tika atcelts ar Pirmās instances tiesas 2003. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās T-228/99 un T-233/99 *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Land Nordrhein-Westfalen*/Komisija (*Recueil*, II-435. lpp.; turpmāk tekstā — “spriedums lietā *WestLB*”) pamatojuma trūkuma dēļ.

- 8 2002. gada 13. novembra vēstulē Komisija informēja Vācijas Federatīvo Republiku par savu lēmumu uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru tostarp attiecībā uz strīdīgo ieguldījumu. Lēmums par procedūras uzsākšanu attiecībā uz strīdīgo ieguldījumu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2003, C 72, 3. lpp.).

C — Apstrīdētais lēmums

- 9 2004. gada 20. oktobrī Komisija pieņēma Lēmumu 2006/742/EK par Vācijas atbalstu *Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale* (OV 2006, L 307, 159. lpp.; turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”).
- 10 Apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja: tā kā *BAKred* speciālos līdzekļus atzina par *Helaba* pamata pašu kapitālu, tad, lai izvērtētu, vai Hesenē rīcība atbilst privātā ieguldītāja rīcībai, strīdīgais ieguldījums ir jāsalīdzina ar pašu kapitālu instrumentiem, kuri ieguldījuma veikšanas gadā tika atzīti par Vācijas pamata pašu kapitālu un kuri tieši bija *Helaba* rīcībā brīdī, kad notika tāda apmēra ieguldījuma nodošana, proti, neto vairāk nekā 15 % no *Helaba* pamata pašu kapitāla. Šajā ziņā tā noraidīja prasītājas argumentu, ka strīdīgā ieguldījuma iezīmes, kas izrietēja no līguma, kurš tika noslēgts starp Hesenī un *Helaba*, padarīja minēto ieguldījumu līdzīgāku

ieguldījumam pamatkapitālā nekā “parastajam”, proti, terminētajam pasīvajam ieguldījumam (apstrīdētā lēmuma preambulas 128.–139. apsvērums).

- 11 Attiecībā uz tās atlīdzības aprēķinu, ko privātais ieguldītājs būtu pieprasījis par tādu ieguldījumu kā strīdīgais ieguldījums, Komisija nošķīra summu, kas bija *Helaba* rīcībā savas komercdarbības nodrošināšanai, no tās, kuru dažādu iemeslu dēļ atbilstoši tās apgalvotajam *Helaba* nevarēja izmantot šim nolūkam (apstrīdētā lēmuma preambulas 141. un 142. apsvērums).
- 12 Attiecībā uz summu, kas bija *Helaba* rīcībā savas komercdarbības nodrošināšanai, Komisija vispirms uzskatīja, ka ir jāņem vērā, ka *Helaba* bija jāmaksā rūpnieciskās un tirdznieciskās ekspluatācijas nodoklis (turpmāk tekstā — “profesionālais nodoklis”), ko ietur no ieguldītājiem rūpniecībā un tirdzniecībā, kuri savu darbību veic Vācijā, bet kas šajā gadījumā bija jāmaksā *Helaba*, jo Hesenei tas nav piemērojams (apstrīdētā lēmuma preambulas 157.–159. apsvērums).
- 13 Otrkārt, Komisija skaidroja, ka tirgū likme, kas izmantota kā atsauces likme atlīdzības noteikšanai, ir fiksēta — kas parasti atbilst peļņai no valsts aizņēmumiem no atlikušās vērtības pēc desmit gadiem — vai mainīga — kas atbilst starpbanku monetārā tirgus likmei, tādai kā *Libor* vai *Euribor*. Tā norāda, ka neatkarīgi no izmantotās atsauces procentu likmes veida ir jāpieskaita atlīdzības uzrēķins, kura sastāvs mainās atkarībā no tā, vai atlīdzība ir mainīga vai fiksēta. Tā skaidro, ka, ja atlīdzība ir mainīga, atlīdzības uzrēķins atbilst atlīdzībai par galvojuma funkciju, kāda ir attiecīgajam pasīvajam ieguldījumam (turpmāk tekstā — “galvojuma atlīdzība”). Ja turpretī atlīdzība ir fiksēta, atlīdzības uzrēķinu veido divas daļas: refinansēšanas uzrēķins, proti, uzrēķins no peļņas no valsts aizņēmumiem, kas bankai ir jāmaksā tirgū, lai iegūtu likvidos līdzekļus, un galvojuma atlīdzība, kas atbilst attiecīgā pasīvā ieguldījuma riska profilam (apstrīdētā lēmuma preambulas 162. apsvērums).

- 14 Nemot vērā, ka strīdīgais ieguldījums nenozīmē likvīdo līdzekļu nodošanu, bet gan papildu refinansēšanas maksājumus, kas jāveic *Helaba*, Komisija uzskata, ka *Helaba* ir jāpārskaita Hesenei tikai galvojuma atlīdzība (apstrīdētā lēmuma preambulas 162. un 184.–187. apsvērums).
- 15 Tātad attiecībā uz līgumā noteiktās atlīdzības, kurai pieskaitīts profesionālā nodokļa iznākums, atbilstību tirgum Komisija uzskata: tā kā minētajai atlīdzībai ir piemērota tirgus diapazons, kas piemērojams galvojuma atlīdzībai, viena no lielākajām vērtībām, tā nevar secināt, ka *Helaba* tika piešķirtas priekšrocības un ka tai līdz ar to tika piešķirts valsts atbalsts (apstrīdētā lēmuma preambulas 172. un 183. apsvērums).
- 16 Attiecībā uz summu, kas atbilstoši tās apgalvotajam nebija *Helaba* rīcībā savas komercdarbības nodrošināšanai, jo tā bija paredzēta, lai nodrošinātu speciālo līdzekļu atbalstītās sociālo dzīvokļu celtniecības darbību vai daudzpakāpju modeļa dēļ, Komisija uzskatīja, ka tās iegrāmatošana *Helaba* bilanci kopš ieguldījuma brīža tai radīja priekšrocības, jo tas darbojās kā avals, par ko — pretēji tam, ko bija paredzējušas līgumslēdzējas puses, — bija jāmaksā atlīdzība 0,3 % gadā pirms nodokļu nomaksas. Tādējādi tā uzskatīja, ka *Helaba* bija saņēmusi valsts atbalstu EUR 6,09 miljonu apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 155. un 190. apsvērums).

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 17 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2005. gada 18. aprīlī, prasītāja cēla šo prasību.
- 18 Atsevišķos dokumentos, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2005. gada 29. jūlijā, 4. un 8. augustā, *Helaba*, Vācijas Federatīvā Republika un Hesene lūdza atļauju iestāties šajā lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2005. gada

30. septembra rīkojumu Pirmās instances tiesas trešās palātas priekšsēdētājs piešķir atļauju iestāties lietā.

- 19 2005. gada 9. un 23. augusta un 15. decembra vēstulēs prasītāja lūdza nepaziņot personām, kas iestājušās lietā, noteiktu konfidenciālu informāciju, kas iekļauta prasības pieteikumā un replikā. Tā iesniedza savu procesuālo rakstu nekonfidenciālo versiju. Personām, kas iestājušās lietā, tika nosūtīta tikai minēto procesuālo rakstu nekonfidenciālā versija. Personas, kas iestājušās lietā, nav izvirzījušas iebildumus šajā sakarā.
- 20 2005. gada 20. decembra vēstulē prasītāja norādīja Pirmās instances tiesai, ka tā nav minējusi to banku nosaukumus, kuras tai ir sniegušas noteiktu replikā iekļauto informāciju, jo minētās bankas baidījās stipri sabojāt savas komerciālās attiecības ar *Helaba*, ja tā uzzinātu to nosaukumus. Tā skaidroja, ka šī informācija tika sniegta tikai Pirmās instances tiesai pēc tās pieprasījuma.
- 21 Personas, kas iestājušās lietā, iesniedza savus procesuālos rakstus noteiktajos termiņos. Arī prasītāja noteiktajā laikā iesniedza savus apsvērumus par iestāšanās rakstiem. Komisija atteicās iesniegt apsvērumus par minētajiem procesuālajiem rakstiem.
- 22 2006. gada 28. marta vēstulē Komisija Pirmās instances tiesu lūdza izņemt no lietas materiāliem dažus replikas pielikumus. Prasītāja pret šo lūgumu neiebilda tiklīdz, ciklīdz tas attiecās uz replikas C.3. pielikumu, kurš ar trešās palātas priekšsēdētāja 2006. gada 28. jūnija lēmumu tika izņemts no lietas materiāliem. Lēmuma par citiem pielikumiem, kurus Komisija lūdza izņemt, pieņemšana tika atlikta.
- 23 Tā kā Pirmās instances tiesas tiesnešu sastāvs mainījās, tiesnesis referents tika iekļauts ceturtajā palātā, kurai līdz ar to tika nodota šī lieta.

²⁴ Ņemot vērā, ka viena no palātas locekļiem pilnvaru laiks beidzās, Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs, lai papildinātu palātu, norīkoja citu tiesnesi saskaņā ar Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] Reglamenta 32. panta 3. punkta noteikumiem.

²⁵ Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Pirmās instances tiesa (ceturtā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un, veicot Reglamenta 64. pantā paredzētos procesa organizatoriskos pasākumus, aicināja Komisiju iesniegt dažus dokumentus un rakstveidā uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus, uz kuriem tie atbildēja noteiktajos termiņos.

²⁶ 2008. gada 9. septembra tiesas sēdē tika uzklausi lietas dalībnieku apsvērumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem. Šīs tiesas sēdes beigās Komisijai tika atļauts rakstveidā atbildēt uz vienu no Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem. Komisija atbildēja 2008. gada 19. septembra vēstulē, un 2008. gada 2. oktobrī prasītāja iesniedza apsvērumus par šo atbildi. Mutvārdu process tika slēgts 2008. gada 8. oktobrī.

²⁷ Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Komisijas, ko atbalsta personas, kas iestājušās lietā, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atzīt prasību par nepieņemamu un, pakārtoti, to noraidīt kā nepamatotu;
- piespriest prasītāji atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

A — Par pieņemamību

29 Komisija apgalvo, ka prasība visdrīzāk ir nepieņemama, jo apstrīdētais lēmums prasītāju neskar individuāli.

30 Ir jāatgādina, ka tiesai ir tiesības, ņemot vērā katra gadījuma apstākļus, izvērtēt, vai pareiza tiesvedība pamato prasības noraidīšanu pēc būtības, pirms tam nespriežot par atbildētāja izvirzīto iebildi par nepieņemamību (Tiesas 2002. gada 26. februāra spriedums lietā C-23/00 P Padome/*Boehringer*, *Recueil*, I-1873. lpp., 51. un 52. punkts, un Pirmās instances tiesas 2006. gada 13. septembra spriedums apvienotajās lietās T-217/99, T-321/00 un T-222/01 *Sinaga*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 68. punkts).

31 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka, lai arī šajā prāvā un prāvā, kurā Pirmās instances tiesa ir pasludinājusi 2010. gada 3. marta spriedums spriedumu lietā T-36/06 *Bundesverband*

deutscher Banken/Komisija (Krājums, II-537. lpp.), rodas jautājumi par pieņemamību, kas daļēji atšķiras katra no apstrīdētajiem lēmumiem tiesiskā pamata dēļ, tomēr tajās rodas ļoti līdzīgi jautājumi pēc būtības, jo prāvā, kurā tika pasludināts šis pēdējais minētais spriedums, lietas dalībnieki izvirza daudzus argumentus, kas tika izvirzīti šajā prāvā. Līdz ar to Vispārējā tiesa uzskata, ka vispirms ir jāspriež par pamatiem, ko izvirzījusi prasītāja, iepriekš nelemjot par Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību, jo prasība atcelt tiesību aktu katrā ziņā un tālāk izklāstīto iemeslu dēļ nav pamatota.

B — Par lietas būtību

- ³² Prasītāja apgalvo, ka apstrīdētais lēmums ir pretrunā EKL 87. panta 1. punktam, jo atlīdzība, par kuru vienojās Hesene un *Helaba*, par ieguldījuma daļu, ko *Helaba* var izmantot savas komercdarbības nodrošināšanai, neatbilst tai, ko būtu pieprasījis privātais ieguldītājs brīdī, kad notika darījums, un ka Hesenē atteikšanās no atbilstošas atlīdzības ir uzskatāma par valsts atbalstu. Turklāt tā apgalvo, ka daži vērtējumi apstrīdētajā lēmumā nav pietiekami pamatoti.
- ³³ Proti, vispirms prasītāja apgalvo, ka Komisija nav pamatojusies uz stāvokli tirgū brīdī, kad notika strīdīgais ieguldījums. Turpinājumā tā kritizē Komisijas vērtējumus attiecībā uz katru posmu, kuru tā veikusi, pirms nonāca pie secinājuma, ka līgumā noteiktā atlīdzība par strīdīgā ieguldījuma daļu, kuru *Helaba* varēja izmantot savas komercdarbības nodrošināšanai, nav uzskatāma par valsts atbalstu. Pirmkārt, tā pārmet, ka Komisija, salīdzinot līgumā noteikto atlīdzību par strīdīgo ieguldījumu ar atlīdzību par citiem darījumiem tirgū, ir uzskatījusi, ka minētais ieguldījums vairāk līdzinās terminētajam pasīvajam ieguldījumam nekā ieguldījumam pamatkapitālā. Otrkārt, tā pārmet, ka Komisija pieņēma risinājumu, kas saskaņā ar daudzpakāpju modeli paredzēja pakāpenisku atlīdzību par strīdīgā ieguldījuma daļu, kuru *Helaba* varēja

izmantot savas komercdarbības nodrošināšanai. Treškārt, tā kritizē Komisijas vērtējumu par iespējamiem uzrēķiniem un samazinājumiem, kas, lai ņemtu vērā strīdīgā ieguldījuma īpatnības, varētu tikt piemēroti galvojuma atlīdzības diapazonam, kurš izriet no tirgus. Ceturtkārt, tā pārmet, ka Komisija no atlīdzības, kas tiktu pieprasīta tirgū, atskaitīja refinansēšanas maksājumus, kuri *Helaba* ir jāmaksā apgalvotās ieguldījuma likviditātes neesamības dēļ.

³⁴ Vispirms ir jāatgādina, ka EKL 87. panta 1. punkta mērķis ir novērst to, ka tirdzniecību starp dalībvalstīm ietekmētu tādas dažāda veida valsts iestāžu, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, sniegtās priekšrocības, kuras deformē vai draud deformēt konkurenci.

³⁵ Tādējādi, lai izvērtētu, vai valsts pasākums ir uzskatāms par atbalstu, ir jānosaka, vai saņēmējam uzņēmumam tiek sniegta ekonomiska priekšrocība, ko tas nebūtu varējis iegūt parastos tirgus apstākļos (Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums lietā C-39/94 *SFEI u.c., Recueil*, I-3547. lpp., 60. punkts; iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 207. un 243. punkts).

³⁶ Šajā ziņā nevar uzskatīt, ka intelektuālais uzdevums — pārbaudīt, vai darījums ir noticis parastos tirgus ekonomiskās apstākļos, — noteikti ir jāveic, atsaucoties uz vienu vienīgu ieguldītāju vai vienīgo ieguldījuma saņēmēju uzņēmumu, lai arī tirgus ekonomiku raksturo tieši dažādu saimnieciskās darbības subjektu mijiedarbība (iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 327. punkts). Turklāt šā uzdevuma veikšanai nav arī vajadzīgs pilnīgi ignorēt ierobežojumus, kas ir saistīti ar nodotā īpašuma būtību, jo par atskaites punktu ir jāņem vērā tāda privātā ieguldītāja uzvedība, kurš pēc iespējas atrodas publiskā ieguldītāja situācijā (šajā ziņā skat. Tiesas 2002. gada 16. maija spriedumu lietā C-482/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-4397. lpp., 70. punkts; 2003. gada 28. janvāra spriedumu lietā C-334/99 Vācija/

Komisija, *Recueil*, I-1139. lpp., 133. punkts, un iepriekš 7. punktā minēto spriedumu lietā *WestLB*, 270. punkts).

- 37 Šādos apstākļos, izvērtējot, vai uzņēmumam ir sniegta priekšrocība, kuru tas nebūtu varējis saņemt tirgus apstākļos, Komisijai ir pilnīgi jāizanalizē visa atbilstošā informācija par strīdīgo darījumu un tā kontekstu, ieskaitot saņēmēja uzņēmuma un attiecīgā tirgus stāvokli (iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 251. punkts). Šajā ziņā Komisija var it īpaši izvērtēt, vai — kā šajā gadījumā — uzņēmums būtu varējis iegūt līdzekļus, kas tam sniedz tādas pašas priekšrocības, no citiem ieguldītājiem un — vajadzības gadījumā — ar kādiem nosacījumiem, jo pasākums nav uzskatāms par valsts atbalstu, ja tas nerada uzņēmumam labvēlīgāku stāvokli, nekā tam būtu bez valsts iestādes iejaukšanās.
- 38 Visbeidzot, ir jāatgādina, ka Komisijas vērtējums par to, vai ieguldījums uzņēmumam sniedz priekšrocību, kuru tas nebūtu varējis iegūt tirgū, ir saistīts ar sarežģītu ekonomisku vērtējumu. Tomēr Komisijai, pieņemot aktu, kas ir saistīts ar šādu vērtējumu, ir liela rīcības brīvība, un minētā akta pārbaudē tiesā, pat ja tā ir pilnīga attiecībā uz jautājumu par to, vai pasākumam ir piemērojams EKL 87. panta 1. punkts, tiek pārbaudīta tikai procesuālo un pamatojuma noteikumu ievērošana, apstrīdētās izvēles izdarīšanai izmantoto faktu precizitāte pēc būtības, kā arī tas, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda šo faktu vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana. It īpaši Pirmās instances tiesai [Vispārējai tiesai] nav jāaizstāj lēmuma autora vērtējums ar savu ekonomisko vērtējumu (Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums apvienotajās lietās T-126/96 un T-127/96 *BFM* un *EFIM*/Komisija, *Recueil*, II-3437. lpp., 81. punkts; 2000. gada 12. decembra spriedums lietā T-296/97 *Alitalia*/Komisija, *Recueil*, II-3871. lpp., 105. punkts, un iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 282. punkts).
- 39 Pirms izvērtēt dažādus iebildumus, ko attiecībā uz apstrīdēto lēmumu izvirzījusi prasītāja, ir jāizanalizē lietas dalībnieku argumenti par kontekstu, kurā notika sarunas par strīdīgo ieguldījumu.

1. *Konteksts, kurā notika sarunas par strīdīgo ieguldījumu*

40 Prasītāja apgalvo, ka nav pareizi uzskatīt, ka *Helaba* nebija vajadzīgs pamata pašu kapitāla ieguldījums un ka ieguldījums tika veikts galvenokārt Vācijas Federatīvās Republikas, it īpaši Hesenes, interesēs.

41 Komisija, ko atbalsta Hesene un *Helaba*, apstrīd šo lietas konteksta izklāstu.

42 Attiecībā uz *Helaba* stāvokli ir jāatzīst, ka pirms strīdīgā ieguldījuma integrēšanas tā pamata pašu kapitāla kvota bija 5,4 % un pašu kapitāla kvota — 9,6 %, kas abas ir augstākas par likumā noteiktajām minimālajām kvotām, proti, attiecīgi 4 % un 8 % (apstrīdētā lēmuma preambulas 28. un 32. apsvērums). Atšķirībā no *WestLB* lietas, uz kuru prasītāja ir atsaukusies vairākas reizes, nebija tādu piemērojamā tiesiskā regulējuma grozījumu, kuru dēļ 1998. gadā būtu bijis jāpalielina Eiropas banku pašu kapitāla kvota. Tas, ka *Helaba* kvotas nebija tik labvēlīgas kā lielo privāto Vācijas banku kvotas, nenozīmē, ka strīdīgais ieguldījums bija nepieciešams tās izdzīvošanai vai tās darbības apjoma saglabāšanai, jo nevar uzskatīt, ka ir jāiepludina kapitāls visās Vācijas bankās, kurām nav tādu kvotu kā lielām privātām bankām. Katrā ziņā prasītāja nav sniegusi informāciju par lielo privāto banku kvotām 1998. gadā, bet tikai par laika posmu no 1984. līdz 1994. gadam.

43 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka *Helaba* jauni līdzekļi bija vajadzīgi tikai, lai sasniegtu augšanas mērķus, kas noteikti tās darbības plānā. Papildus tam, ka šim nolūkam vajadzīgo līdzekļu iespējamās nesaņemšanas gadījumā tikai tiktu kavēta tās augšana un

netiktu apdraudēta nedz tās izdzīvošana, nedz tās tā laika darbības apjoms, lai tiktu sasniegti *Helaba* darbības plānā noteiktie augšanas mērķi, saskaņā ar Vācijas Federatīvās Republikas apsvērumiem, kas izklāstīti apstrīdētā lēmuma preambulas 54. apsvērumā, pamata pašu kapitāls bija jāpalielina par daudz mazāku summu nekā strīdīgā ieguldījuma summa, mazāku pat par daudzpakāpju modeli paredzētajām daļām.

44 *Helaba* administratīvās padomes priekšsēdētāja paziņojumi, kas tika publicēti Vācijas presē 1998. gadā un uz kuriem atsaucās prasītāja, nav pamats apšaubīt šo konstatējumu. Proti, no minētā priekšsēdētāja apgalvojuma, atbilstoši kuram: “ja attīstība starptautiskajā līmenī atļautu, [*Helaba*] labprāt vēlētos par tirgum atbilstošu atlīdzību iegūt [speciālos līdzekļus] kā pašu kapitālu”, nekādi nevar secināt, ka *Helaba* būtu atkarīga no strīdīgā ieguldījuma. Tāpat no viņa apgalvojuma, atbilstoši kuram “vismaz ilgtermiņā būtu jāuzdod jautājums par dotāciju *Helaba* pašu kapitālā”, nevar secināt par steidzamu vajadzību pēc pašu kapitāla.

45 Protams, no šiem apgalvojumiem izriet, ka *Helaba* bija ieinteresēta saņemt strīdīgo ieguldījumu un ka tas tai ļautu vairākus gadus apmierināt savas vajadzības pēc pašu kapitāla un paplašināt savu darbību, kas ietver risku. Patiesi, tikai tādēļ, ka tā cerēja no speciālajiem līdzekļiem gūt peļņu, *Helaba* piedāvāja tos pārņemt pasīvā ieguldījuma formā. Tomēr tas nenozīmē, ka tā bija atkarīga no strīdīgā ieguldījuma vai ka tā nebūtu varējusi palielināt savu pamata pašu kapitālu, vēršoties pie privātajiem ieguldītājiem.

46 Attiecībā uz Hesenes stāvokli no apstrīdētā lēmuma un lietas materiāliem izriet, ka tā vēlējās radīt papildu peļņu, izmantojot atbalsta sociālo dzīvokļu celtniecībai summu citiem mērķiem, ka tā tomēr nevēlējās to pārdot, lai varētu saglabāt savu saistību ar atbalsta darbībām, ka tā nevēlējās to sadalīt starp vairākām iestādēm, pirmkārt, tādēļ,

ka Hesenei ir sevi jārefinansē ar peļņas no piešķirtajiem aizdevumiem palīdzību, jo tie ir atjaunojami līdzekļi, un, otrkārt, izmaksu un no tām izrietošās elastības atbalsta pārvaldībā zaudēšanas dēļ, un ka tā vēlējās pēc iespējas efektīvāk un ekonomiskāk organizēt līdzekļu pārvaldību (apstrīdētā lēmuma preambulas 20. apsvērums).

⁴⁷ *Helaba* paziņoja, ka var pārņemt un pārvaldīt visu speciālo līdzekļu atbalsta summu. Tostarp tas, ka *Helaba* jau pārvaldīja līdzekļus un atbalsta programmas un ka Hesene uzraudzīja publisko tiesību banku, un tai bija vislabākie instrumenti, lai sekotu tās maksātspējai un attīstībai, pārliecināja Heseni, ka *Helaba* bija atbilstošs partneris. Kooperatīvās bankas, protams, uzreiz izrādīja savu interesi par speciālajiem līdzekļiem, bet tās vēlējās, lai Hesene tos pārdotu. Turklāt, neraugoties uz, iespējams, pavisam nelielo atlīdzību, kas par strīdīgo ieguldījumu paredzēta līgumā, un to, ka Hesenes nodoms nodot līdzekļus bija publiski paziņots, par ko prasītāja uzzināja, vēlākais, 1998. gada vasarā, lielās privātās bankas — atšķirībā no kooperatīvajām bankām — nav iesniegušas konkurējošus piedāvājumus.

⁴⁸ Tādējādi, ņemot vērā šo kontekstu, ir jāizvērtē lietas dalībnieku argumenti un jānosaka, vai Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, būtībā uzskatīdama, ka finansiālās izmaksas, kas *Helaba* izriet no speciālo līdzekļu daļas, kuru tā varēja izmantot, lai nodrošinātu savu komercdarbību, nebija mazākas par tām, kuras tai būtu bijis jāsedz parastos tirgus apstākļos, lai iegūtu tādas pašas priekšrocības, un ka līdz ar to strīdīgais ieguldījums nebija uzskatāmas par valsts atbalstu.

⁴⁹ Ņemot vērā, ka viens no prasītājas argumentiem par strīdīgā ieguldījuma, iespējams, kļūdaino kvalificēšanu par pasīvo ieguldījumu, kā arī, iespējams, nelielo atlīdzības

apmēru ir saistīts ar ieguldījuma ļoti lielo apmēru un ka Komisija pret šo argumentu iebilst, pamatojoties uz daudzpakāpju modeli, šis jautājums ir jāizvērtē vispirms.

2. Par daudzpakāpju modeļa ņemšanu vērā

a) Apstrīdētais lēmums

⁵⁰ Kā tika norādīts iepriekš 11. punktā, Komisija uzskatīja, ka ir jānošķir atlīdzība par strīdīgā ieguldījuma daļu, kas bija *Helaba* rīcībā savas komercdarbības nodrošināšanai, no atlīdzības par to ieguldījuma daļu, kuru dažādu iemeslu dēļ nevarēja izmantot šim nolūkam.

⁵¹ Attiecībā uz tās strīdīgā ieguldījuma daļas noteikšanu, kas bija *Helaba* rīcībā savas komercdarbības nodrošināšanai, Komisija piekrita ņemt vērā daudzpakāpju modeli, par kuru bija vienojušās līgumslēdzējas puses un atbilstoši kuram pirmo četru gadu laikā pēc strīdīgā ieguldījuma iepludināšanas līgumā noteiktā 1,4 % atlīdzība bija jāmaksā nevis par visu ieguldījuma summu, izņemot daļu, kas bija vajadzīga, lai nodrošinātu sociālo dzīvokļu celtniecības atbalsta darbību, bet gan par daļām, par kurām iepriekš tika panākta vienošanās. Komisija daudzpakāpju modeļa ņemšanu vērā pamatoja, pirmkārt, norādot, ka, lai arī *Helaba* faktiski varēja izmantot līdzekļus jau no sākuma, tā bija norādījusi, ka tai savas komercdarbības nodrošināšanai ieguldītie līdzekļi bija vajadzīgi tikai pakāpeniski, un, otrkārt, ka līgumā noteikto daļu ietvaros tika ņemts vērā, vai pastāv iespēja tos faktiski izmantot. Komisija uzskatīja, ka privātais ieguldītājs Hesenē, kura nevēlējās sadalīt speciālos līdzekļus, situācijā nebūtu varējis panākt ātrāku tā kapitāla pamata palielinājumu, par ko bija jāmaksā atlīdzība ar līgumā noteikto 1,4 % likmi (apstrīdētā lēmuma preambulas 143.–146. apsvērums). Tomēr tā uzskatīja, ka par strīdīgā ieguldījuma daļu, kas pārsniedza līgumā noteiktās

daļas, bija jāmaksā atlīdzība 0,3 % apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 142., 191. un 192. apsvērums).

b) Lietas dalībnieku argumenti

52 Prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka daudzpakāpju modelis atbilst privātā ieguldītāja kritērijam. Tā apgalvo: kā atzist pati Komisija — ieguldītājam ir vienalga, vai emitents faktiski izmanto visu summu, lai nodrošinātu savu komercdarbību, jo tam ir svarīgi, ka viņš bankas rīcībā ir nodevis savu īpašumu, tādējādi atsakoties to izmantot un riskējot to pazaudēt.

53 Tā uzskata, ka Komisijas minētie iemesli tam, lai, neraugoties ne uz ko, pieņemtu daudzpakāpju modeli, ir kļūdaini.

54 Attiecībā uz to, ka *Helaba* bija informējusi Heseni par to, ka tā no sākuma neizmantos visu strīdīgo ieguldījumu, prasītāja apgalvo, ka, ja *Helaba* no ekonomiskā viedokļa, iespējams, ir rīkojusies saprātīgi, pieprasot daudzpakāpju modeli, tad tā nav Hesenes gadījumā, jo privātais ieguldītājs šādos apstākļos neatteiktos no savas atlīdzības daļas, bet meklētu citas ieguldīšanas iespējas, kas tam ļautu iegūt maksimālo peļņu, vai vismaz pakāpeniski nodotu speciālos līdzekļus atbilstoši *Helaba* vajadzībām. Tiesas sēdē, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumu, prasītāja tomēr apgalvoja, ka šajā gadījumā jautājums nav par to, vai Hesenei bija pakāpeniski jānodod savi speciālie līdzekļi vai jāmēģina tie ieguldīt citur, bet gan par to, vai tai nebija jāpieprasa atlīdzība par visiem nodotajiem līdzekļiem.

- 55 Prasītāja apgalvo, ka pretēji Komisijas teiktajam Komisija ir atkāpusies no savas prakses lietās par citu zemju bankām. Tādējādi, tā apgalvo, ka iebildumu rakstā, kuru Komisija iesniegusi tiesvedībā, kurā tika pasludināts iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, tā ir norādījusi, ka neviens privātais ieguldītājs nenodotu kapitālu uzņēmuma rīcībā, piekrītot saņemt tikai daļēju atlīdzību tādēļ, ka šī summa faktiski ir lielāka, nekā uzņēmumam patiesi ir vajadzīgs.
- 56 Attiecībā uz to, ka atlīdzība bija jāpārskaita pa daļām, par kurām līgumslēdzējas puses vienojās, — neatkarīgi no tā, vai *Helaba* izmantoja visas šīs summas vai nē, tā apgalvo, ka līgumā nebija klauzulas, kas aizliegtu *Helaba* izmantot stridīgo ieguldījumu savas darbības paplašināšanai, pārsniedzot atsauces summas. Līdz ar to tā uzskata, ka, nosakot minētās atsauces summas, Hesenei netika sniegtas priekšrocības, jo bija paredzams, ka *Helaba* garantijai izmantos lielāku summu. Turklāt prasītāja uzskata, ka privātais ieguldītājs būtu pieprasījis atlīdzību par priekšrocību novērtējuma izteiksmē, ko *Helaba* gūst sava pamata pašu kapitāla palielināšanas dēļ.
- 57 Komisija, ko atbalsta Hesene un *Helaba*, apstrīd šos argumentus.

c) Vispārējās tiesas vērtējums

- 58 Vispirms — kā tiesas sēdē atzina pati prasītāja — ir jāatzīst, ka tam, kādas alternatīvas investīcijas iespējas varēja būt interesantas Hesenei, šajā gadījumā nav nozīmes. Proti, ir jānosaka nevis tas, vai Hesene būtu varējusi iegūt lielāku peļņu no saviem speciālajiem līdzekļiem, investējot citādi vai citā uzņēmumā, bet gan tas, vai, investējot

minētos speciālos līdzekļus *Helaba* ar līgumā paredzētajiem nosacījumiem, Hesene ieguva lielāku peļņu, nekā tā būtu varējusi iegūt citādi.

59 Turpinājumā ir jāpiebilst, ka līgumslēdzējas puses piekrit, ka privātais ieguldītājs, kurš savu kapitālu nodod kādas bankas rīcībā kā tās pamata pašu kapitālu un šā iemesla dēļ atsakās to izmantot, un sevi pakļauj riskam to zaudēt, pieprasīs atlīdzību par visu nodoto kapitālu. Tādējādi Komisija apstrīdētajā lēmumā uzskatīja, ka atlīdzība bija jāsaņem par visu strīdīgo ieguldījumu jau kopš pirmās tā iepludināšanas *Helaba* dienas, jo ar šo brīdi Hesene riskēja to zaudēt un *Helaba* no tā varēja gūt peļņu (apstrīdētā lēmuma preambulas 142., 155., 191. un 192. apsvērums).

60 Tomēr Komisija uzskatīja, ka privātais ieguldītājs būtu pieņēmis atlīdzību ar divām atšķirīgām likmēm — atkarībā no funkcijas, kuras pilda katra strīdīgā ieguldījuma daļa (apstrīdētā lēmuma preambulas 142., 143. un 191.–193. apsvērums). Tādējādi tā uzskatīja, ka privātais ieguldītājs, pirmkārt, būtu pieņēmis atlīdzību, par kuru vienotās Hesene un *Helaba* attiecībā uz to strīdīgā ieguldījuma daļu, kuru *Helaba* varēja izmantot savu tirdzniecības darījumu paplašināšanai, un, otrkārt, būtu pieprasījis atlīdzību 0,3 % apmērā par pārējo strīdīgā ieguldījuma daļu tostarp tādēļ, ka *Helaba* guva priekšrocību novērtējuma izteiksmē, iegrāmatojot šo ieguldījumu kā pamata pašu kapitālu jau ar pirmo dienu. Ņemot vērā, ka Hesene nav pieprasījusi atlīdzību par strīdīgā ieguldījuma daļu, ko *Helaba* nevarēja izmantot komercdarbības paplašināšanai, Komisija secināja, ka attiecībā uz periodu no 1998. gada 31. decembra līdz 2003. gada 31. decembrim pastāvēja valsts atbalsts EUR 6,09 miljonu apmērā, un lika Vācijas Federatīvajai Republikai to atgūt.

61 Prasītāja kritizē Komisijas vērtējumu, ka šā gadījuma apstākļos privātais ieguldītājs būtu pieņēmis daudzpakāpju modeli un ka līdz ar to par līdzekļu daļu, kuru no

saprātīguma viedokļa pirmo gadu laikā *Helaba* varēja izmantot savas komercdarbības nodrošināšanai, proti, par to strīdīgā ieguldījuma daļu, kas pārsniedz daudzpakāpju modeļa daļas un kas nav vajadzīga sociālo dzīvokļu celtniecības atbalsta darbības nodrošināšanai no speciālajiem līdzekļiem, netiktu izmaksāta atlīdzība ar tādu pašu likmi kā par pārējiem minētajiem līdzekļiem.

⁶² Pirmkārt, kā apstrīdētajā lēmumā atzīst pati Komisija un kā tā apgalvoja *WestLB* lietā, prasītāja apgalvo, ka privātais ieguldītājs nepiekrīst, ka viņa peļņa būtu atkarīga no pašu līdzekļu summas, kas faktiski tika izmantota.

⁶³ Šajā sakarā ir jāatzīst, ka atlīdzības, par kuru vienojās līgumslēdzējas puses, bāze pat pirmo gadu laikā pēc strīdīgā ieguldījuma iepludināšanas nav atkarīga no minētā ieguldījuma summas, kas faktiski tika izmantota. Proti, no apstrīdētā lēmuma izriet, ka *Helaba* bija jāizmaksā Hesenei atlīdzība par visām daļām, par kurām tika panākta vienošanās, neatkarīgi no to faktiskās izmantošanas komercdarbības paplašināšanai. Daudzpakāpju modeļa piemērošanas perioda beigās, proti, sākot ar 2003. gadu, atlīdzība, par kuru vienojās līgumslēdzējas puses, bija jāpārskata par visu strīdīgā ieguldījuma summu, izņemot daļu, kurai bija jānodrošina sociālo dzīvokļu celtniecības atbalsta darbība, neatkarīgi no summas, ko *Helaba* faktiski izmantoja, lai nodrošinātu savu komercdarbību. Līdz ar to apstrīdētais lēmums atbilst principam, uz kuru atsaucas prasītāja un saskaņā ar kuru privātais ieguldītājs nepiekrīst, ka viņa peļņa būtu atkarīga no pašu kapitāla summas, kas faktiski tika izmantota.

⁶⁴ Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka ieguldītājam nav svarīgi, ka Komisija nodalīja kapitālu, kas — kā šajā gadījumā — nav paredzēts darbības paplašināšanai, jo banka ir iepriekš paziņojusi, ka tai tas nav vajadzīgs un ka tā to neizmantos, no kapitāla, kas var brīvi tikt izmantots, jo abos gadījumos kapitāls vairs nav tā rīcībā. Tā apgalvo, ka katrā ziņā līgums, kas tika noslēgts starp Heseni un *Helaba*, neaizsargā Heseni, jo tajā nav

iekļautas *Helaba* saistības izmantot nodotos līdzekļus tikai atbilstoši līgumā noteiktajām daļām.

- ⁶⁵ Attiecībā uz prasītājas apgalvojumu, ka ieguldītājam nav svarīgi, ka *Helaba* bija paziņojusi, ka tai nebija nekavējoties vajadzīga visa līdzekļu summa, ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru (skat. šā sprieduma 36. punktu) darījuma atbilstību tirgum nevar vērtēt, ņemot vērā tikai viena vienīga ieguldītāja viedokli, bet tā jāvērtē, ņemot vērā arī mijiedarbību starp dažādiem saimnieciskās darbības subjektiem un kontekstu, kurā darījums ir noticis.
- ⁶⁶ Tomēr prasītāja neizvirza argumentus, kas ļautu uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka tādā situācijā kā šajā gadījumā, ko raksturo, pirmkārt, tas, ka Hesene vēlējās ieguldīt nelikvīdu īpašumu, kuru tā nevēlējās sadalīt, un, otrkārt, tas, ka *Helaba* nedz īsā, nedz vidējā termiņā nebija vajadzīgs kapitāls speciālo līdzekļu apmērā, privātais ieguldītājs nebūtu saņēmis no bankas tūlītēju atlīdzību par visu strīdīgo ieguldījumu ar tādu likmi, kas noteikta atlīdzībai atkarībā no bankas komercdarbības paplašināšanas. Tieši otrādi — pati prasītāja apgalvo, ka *Helaba*, iespējams, ir rīkojusies saprātīgi, pieprasot izmantot daudzpakāpju modeli.
- ⁶⁷ Katrā ziņā nav acīmredzami kļūdaini uzskatīt, ka banka nepiekrīstu maksāt likmi, kas atbilst atlīdzībai atkarībā no tās komercdarbības paplašināšanas, par līdzekļiem, attiecībā uz kuriem tā jau iepriekš zina, ka nevarēs tos izmantot šim nolūkam. Proti, lai arī šie līdzekļi, kā to norāda Komisija, tai var ļaut pastiprināt savu maksāspēju vai novērst tās samazināšanos un līdz ar to — samazināt vai saglabāt savas finansēšanas izmaksas, tie tai neļauj iegūt papildu peļņu no jauniem darījumiem.

- 68 Līdz ar to šā gadījuma apstākļos privātais ieguldītājs Hesenes situācijā noteikti būtu ņēmis vērā, ka, tā kā *Helaba* nav spējīga nekavējoties izmantot visu ieguldījumu, kas no saprātīguma viedokļa ir pieejams tās komercdarbības paplašināšanai, tad ieguldījuma daļa, kuru tā nav spējīga izmantot, priekš *Helaba* neveic tādu pašu ekonomisko funkciju kā daļa, kuru tā var izmantot.
- 69 Protams, šis apstāklis neattaisno to, ka Hesene atsakās saņemt pilnu atlīdzību par līdzekļiem, kurus *Helaba* nevar izmantot un kuri tai tomēr tika nodoti, lai nesadalītu speciālos līdzekļus. Tā kā minētie līdzekļi ir kalpojuši par *Helaba* parādu atmaksāšanas garantiju kopš pirmās dienas, tad tieši ar šo brīdi tie bija pakļauti zināmam zaudēšanas riskam un sniedza *Helaba* priekšrocību novērtējuma un reputācijas izteiksmē. Tieši, lai nodrošinātu atlīdzību par risku, ko uzņēmās Hesene, un par priekšrocību, ko ieguva *Helaba*, Komisija noteica, ka par šo strīdīgā ieguldījuma daļu ir jāizmaksā atlīdzība 0,3 % gadā.
- 70 Attiecībā uz to, ka līgumā nav paredzēta klauzula, kurā *Helaba* apņemtos neizmantot savas komercdarbības paplašināšanai summu, kas pārsniedz līgumā noteiktās daļas, ir jāatzīst, ka šā apstākļa dēļ Komisijas vērtējums, saskaņā ar kuru strīdīgā ieguldījuma daļa, kas pārsniedz attiecīgās daļas, nepilda komercdarbības paplašināšanas funkciju, nevar tikt uzskatīts par acīmredzami kļūdainu. Proti, ir jāuzsver, ka Hesene panāca, ka tiek noteiktas daudz lielākas daļas nekā tās, kas atbilstoši *Helaba* darbības plānam būtu nepieciešamas tās kapitālam, un tādējādi nodrošināja, ka daļas netiks pārsniegtas. No Vācijas Federatīvās Republikas apsvērumiem, kas izklāstīti apstrīdētā lēmuma preambulas 54. apsvērumā un ko savos rakstveida apsvērumos ir apstiprinājusi prasītāja un *Helaba*, izriet, ka daļas tika noteiktas apmēram EUR 384 miljonu (1999. gads), EUR 614 miljonu (2000. gads), EUR 818 miljonu (2001. gads) un EUR 1,02 miljardu (2002. gads) apmērā, kaut arī, pamatojoties uz plānoto ikgadējo pieaugumu, bankai bija vajadzīgi apmēram EUR 150 miljoni gadā.

- 71 Visbeidzot, ir jānorāda, ka prasītāja, koncentrējoties uz Hesenē kā ieguldītāja situāciju, neizskaidro, kādā veidā Komisijas risinājums, pieņemot daudzpakāpju modeli un paredzot 0,3 % atlīdzību par ieguldījuma daļu, kas pārsniedz līgumā noteiktās daļas, *Helaba* radītu tādu konkurences priekšrocību, kādu tā nebūtu varējusi iegūt tirgus apstākļos.
- 72 Līdz ar to Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka šā gadījuma apstākļos tas, ka no 1999. līdz 2002. gadam *Helaba* nav pārskaitījusi atkarībā no komercdarbības paplašināšanas atbilstoša apmēra atlīdzību par kapitāla daļu, kas, lai arī no saprātīguma viedokļa bija izmantojama tās komercdarbības nodrošināšanai, netika izmantota šim nolūkam, neradīja priekšrocību, kuru tā nebūtu varējusi iegūt tirgus apstākļos.
- 73 Šo secinājumu neietekmē prasītājas arguments, saskaņā ar kuru tas, ka Komisija pieņēmusi daudzpakāpju modeli, šajā gadījumā ir atkāpe no tās iepriekšējās prakses, it īpaši no nostājas, kuru tā aizstāvēja tiesas procesā par 1999. gada lēmumu *WestLB* lietā. Proti, šajā sakarā ir jāatzīst, ka Pirmās instances tiesa atcēla šo lēmumu iepriekš 7. punktā minētajā spriedumā lietā *WestLB* un ka lēmums, ko pēc šīs atcelšanas pieņēma Komisija, proti, Komisijas 2004. gada 20. oktobra Lēmums 2006/737/EK par Vācijas atbalstu bankai *Westdeutsche Landesbank Girozentrale*, tagad *WestLB AG* (OV 2006, L 307, 22. lpp.; turpmāk tekstā — “2004. gada lēmums lietā *WestLB*”), vairs neparedzēja atlīdzības likmes uzrēķinu, ko Komisija bija pamatojusi ar argumentu, uz kuru atsaucas prasītāja. Katrā ziņā nevar uzskatīt, ka Komisija ir piekritusi tam, ka Hesene saņem tikai daļēju atlīdzību par strīdīgā ieguldījuma daļu, kas no saprātīguma viedokļa varēja tikt izmantota, lai paplašinātu *Helaba* komercdarbību. Proti, tā būtībā uzskatīja, ka pēc kompromisa, no kura izriet daudzpakāpju modelis, Hesene nav atstājusi *Helaba* ziņā nodoto līdzekļu tirdzniecības vērtējumu un ka, nosakot atlīdzību 0,3 % apmērā par strīdīgā ieguldījuma daļu, kas pārsniedz paredzētās daļas, tā nesaņēma daļēju atlīdzību, bet gan atbilstošu atlīdzību par katru ieguldījuma daļu atkarībā no funkcijas, kuru tā pildīja priekš *Helaba*.

74 No iepriekš minētā izriet, ka šis iebildums ir jānoraida.

3. *Par iebildumu par to, ka Komisija strīdīgo ieguldījumu kļūdaini kvalificēja kā “normālu” pasīvo ieguldījumu, nevis kā ieguldījumu pamatkapitālā*

a) Apstrīdētais lēmums

75 Komisija apkopo tai iesniegtos argumentus, norādot, ka atbilstoši prasītājas apgalvotajam “*Helaba* [...] bija pieejama vienīgi pamatkapitāla vai akciju pamatkapitāla tiesiskā forma” un ka līdz ar to strīdīgais ieguldījums ir uzskatāms par “atkāpi no “normāla” pasīva ieguldījuma”. Tāpat tā norāda, ka atbilstoši prasītājas apgalvotajam strīdīgais ieguldījums no ekonomiskā viedokļa ir tik līdzīgs pamatkapitālam, ka ieguldītājs būtu pieprasījis procentus, kas atbilst atlīdzībai par pamatkapitālu. Tomēr atbilstoši Vācijas Federatīvās Republikas apgalvotajam “bija izmantojama arī pasīva ieguldījuma tiesiskā forma ar neierobežotu termiņu” (turpmāk tekstā — “beztermiņa ieguldījums”) (apstrīdētā lēmuma preambulas 127. un 128. apsvērums).

76 Pirmkārt, Komisija pieņem zināšanai, ka Hesene un *Helaba* skaidri noteikušas, ka ieguldījums ir pasīvais ieguldījums, un ka to par tādu ir atzinušas arī Vācijas kompetentās iestādes (apstrīdētā lēmuma preambulas 129. apsvērums).

77 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka attiecībā uz riska analīzi strīdīgais ieguldījums vairāk līdzinās “normālam”, proti, terminētam, pasīvajam ieguldījumam nekā ieguldījumam pamatkapitālā. Tā uzskata, ka šajā ziņā ir būtiski, ka maksātnespējas gadījumā strīdīgais ieguldījums — tāpat ka citi “normālie” pasīvie ieguldījumi — ir jāatmaksā pirms pamatkapitāla, kā, pamatojoties uz eksperta atzinumu, skaidroja Vācijas Federatīvā

Republika. Tā piebilst, ka gan Hesene, gan ieguldītājs, kurš veic terminētu pasīvo ieguldījumu, ja vien uzņēmums necieš zaudējumus, saņem visu līgumā noteikto atlīdzību, bet ieguldītājam pamatkapitālā ir tiesības tikai uz peļņai proporcionālu dividendu izmaksu (apstrīdētā lēmuma preambulas 130.–132. apsvērumi).

⁷⁸ Treškārt, Komisija skaidro, kādēļ tā uzskata, ka argumenti, kurus administratīvajā procesā izvirzījusi prasītāja, nav pietiekami, lai atceltu šo secinājumu.

⁷⁹ Tādējādi Komisija, pirmkārt, noraida prasītājas argumentu, atbilstoši kuram strīdīgais ieguldījums — tāpat kā *WestLB* lietā — lielā apmēra dēļ būtu jāsalīdzina ar ieguldījumu pamatkapitālā, kas ilgtermiņā gandrīz par 50 % palielina *Helaba* pamata pašu kapitālu. Tā šajā sakarā norāda, ka *Helaba* bez problēmām būtu varējusi apmierināt savas aplēstās kapitāla vajadzības laika posmā no 1998. līdz 2002. gadam, no dažādiem institucionāliem ieguldītājiem saņemot vairākus mazāka apmēra pasīvus ieguldījumus, kas sadalīti laikā (apstrīdētā lēmuma preambulas 133. apsvērumi).

⁸⁰ Otrkārt, Komisija noraida prasītājas argumentu, atbilstoši kuram strīdīgā ieguldījuma dēļ *Helaba* pamatkapitāla daļa kopējā pašu kapitāla apmērā (turpmāk tekstā — “pamatkapitāla buferis”) nepārsniedz 50 %, bet privāto kredītiestāžu pamatkapitāla buferis ir lielāks par 80 %. Komisija uzskata, ka šis apstāklis neliek uzskatīt, ka privātais ieguldītājs neīstenotu strīdīgo ieguldījumu, jo Vācijas Federatīvā Republika bija pierādījusi, ka reģionālās bankas biežāk izmantoja pasīvus ieguldījumus, kuri pārsniedz 15 % robežu, daļēji no privātajiem ieguldītājiem (apstrīdētā lēmuma preambulas 134. apsvērumi).

81 Treškārt, attiecībā uz strīdīgā ieguldījuma riska līmeņa nepārtrauktā rakstura sekām Komisija noraida prasītājas argumentus, atbilstoši kuriem institucionālie ieguldītāji būtu gatavi iegūt tikai hibrīdos pašu kapitāla instrumentus uz noteiktu laiku vai instrumentus, attiecībā uz kuriem var pieņemt, ka tie ir atgūstami, jo sadalīšanas likme pakāpeniski palielinās. Tā uzskata, ka ieguldījuma nepārtrauktais raksturs galvenokārt ir saistīts ar risku ieguldītājam nevarēt izmantot procentu likmes palielināšanos tirgū, bet tas neietekmē zaudēšanas risku. Tā no minētā secina, ka strīdīgā ieguldījuma nepārtrauktais raksturs šajā gadījumā nepamato, ka, lai pārbaudītu, vai līgumā noteiktā atalgojuma līmenis ir piemērots, minētais ieguldījums ir jāsalīdzina ar atlīdzību par pamatkapitālu, nevis ar pasīvajiem ieguldījumiem (apstrīdētā lēmuma preambulas 136. un 138. apsvērums).

82 Komisija no minētā secina, ka Hesenes speciālo līdzekļu ieguldījums “neapšaubāmi tika veikts pasīvā ieguldījuma juridiskajā formā, kas uzrāda daudz vairāk līdzību ar citiem pasīvajiem ieguldījumiem nekā ar pamatkapitālu”. Šajā sakarā tā apgalvo, ka “nav pietiekama pamata domāt, ka, izkropļojot pasīvā ieguldījuma juridisko formu, ir tikuši piesaistīti līdzekļi, kas patiesībā no ekonomikas viedokļa veido pamatkapitālu”. Tā uzskata, ka “tāpat izejas punkts atlīdzības aprēķināšanai par [strīdīgo ieguldījumu] ir “normāli”, tas ir, terminēti, pasīvie ieguldījumi tirgum tipiskā apjomā, kuru atlīdzībai arī, iespējams, pieskaitāms uzrēķins” (apstrīdētā lēmuma preambulas 139. apsvērums).

b) Lietas dalībnieku argumenti

83 Prasītāja apgalvo, ka strīdīgais ieguldījums nebija jā kvalificē kā “normāls” pasīvs ieguldījums un līdz ar to atlīdzība par to nebija jāsalīdzina ar atlīdzību par tirgū emitētiem terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem.

- ⁸⁴ Tā uzsver, ka Komisija izvērtēja, vai līgumslēdzējas puses ļaunprātīgi bija kvalificējušas strīdīgo ieguldījumu par pasīvu ieguldījumu, nevis par ieguldījumu pamatkapitālā, un tikai pakārtoti izvērtēja strīdīgā ieguldījuma ekonomiskās īpašības. Tā norāda, ka šī analīze ir kļūdaina, jo šajā gadījumā nebija jāizvērtē, vai notika ļaunprātība, bet gan tas, vai no ekonomiskā viedokļa strīdīgais ieguldījums vairāk līdzinās citiem tirgū pastāvošiem pasīvajiem ieguldījumiem vai ieguldījumiem pamatkapitālā.
- ⁸⁵ Prasītāja uzskata, ka pretēji Komisijas secinājumam strīdīgais ieguldījums no juridiskā un ekonomiskā viedokļa atšķiras no pasīvo ieguldījumu modeļa, kas izriet no sabiedrību tiesībām, vai no tirgū emitētiem terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem, kuri ir atzīti par pamata pašu kapitālu, un tam ir īpaša struktūra, kas to neļauj salīdzināt ar pasīvajiem ieguldījumiem, kurus šim nolūkam ir izvēlējusies Komisija. Turklāt tā uzskata, ka Komisija savu vērtējumu veikusi, neņemot vērā brīdi, kurā tika veikts strīdīgais ieguldījums, un turklāt ir nepareizi novērtējusi tā laika stāvokli tirgū.
- ⁸⁶ Pirmkārt, attiecībā uz strīdīgā ieguldījuma juridiskajām īpatnībām prasītāja apgalvo, ka minētais ieguldījums no formālā viedokļa nav “normāls” pasīvais ieguldījums Vācijas sabiedrību tiesību izpratnē tostarp tādēļ, ka tas tika izveidots, lai izpildītu likumā un Sidnejas deklarācijā noteiktos nosacījumus, lai to varētu uzskatīt par daļu no *Helaba* pamata pašu kapitāla, kas pārsniedz 15 % robežu.
- ⁸⁷ Otrkārt, attiecībā uz strīdīgā ieguldījuma ekonomiskajām īpatnībām prasītāja min piecus aspektus, kuru dēļ strīdīgā ieguldījuma riska profils ir līdzīgāks ieguldījuma pamatkapitālā riska profilam nekā terminētu pasīvo ieguldījumu riska profilam: tā

apjoms, garantijas statuss, rentabilitātes profils, ieguldītā kapitāla aizsardzība, kā arī tā ilgums un nodošanas iespēju neesamība.

⁸⁸ Treškārt, attiecībā uz stāvokli tirgū brīdī, kad tika veikts ieguldījums, prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi privātā ieguldītāja kritēriju, izvēloties kļūdainu atskaites periodu. Tādējādi tā apgalvo, ka Komisija ir balstījusi savu secinājumu, atbilstoši kuram strīdīgais ieguldījums bija jāsalīdzina ar terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem, uz informāciju par privāto banku praksi laika posmā pēc strīdīgā ieguldījuma veikšanas dienas.

⁸⁹ Turklāt prasītāja apstrīd Komisijas apgalvojumus, pirmkārt, ka strīdīgā ieguldījuma veikšanas brīdī Vācijā pastāvēja attīstīts hibrīdo pašu kapitāla instrumentu tirgus un, otrkārt, *Helaba* savas kapitāla vajadzības būtu varējusi apmierināt, arī emitējot pasīvo kapitālu vairākās mazākās daļās. Tā it īpaši apgalvo, ka jautājums nav par to, ko *Helaba* būtu varējusi darīt, lai iegūtu līdzekļus, bet par to, vai privātais ieguldītājs tai būtu piešķīris tāda paša veida ieguldījumu ar tādiem pašiem nosacījumiem kā strīdīgā ieguldījuma gadījumā.

⁹⁰ Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apstrīd šos argumentus.

c) Vispārējās tiesas vērtējums

⁹¹ Vispirms šīs prāvas izskatīšanai ir jāizskaidro lietas dalībnieku nostājas attiecībā uz to, cik liela nozīme ir piedēvējama juridiskajai formai, ko strīdīgajam ieguldījumam izraudzījušās *Helaba* un *Hesene*.

- ⁹² No apstrīdētā lēmuma, tostarp tā preambulas 127., 128. un 139. apsvēruma (skat. iepriekš 75. un 82. punktu) izriet, ka Komisija administratīvajā procesā prasītājas izvirzītos argumentus interpretēja kā tādus, kas vērsti uz to, lai atzītu, ka tika izmantota nepareiza pasīvo ieguldījumu juridiskā forma.
- ⁹³ Savā prasībā prasītāja apstrīd šo interpretāciju un apgalvo, ka tā nekad nav minējusi, ka strīdīgais ieguldījums juridiski ir uzskatāms par pamatkapitālu. Tā apgalvo, ka administratīvajā procesā tā minēja, ka savas konkrētās struktūras dēļ strīdīgais ieguldījums no ekonomiskā viedokļa būtiski atšķiras no pasīvā ieguldījuma un ka tas stipri līdzinās pamatkapitālam, tādējādi privātais ieguldītājs par minēto ieguldījumu būtu pieprasījis atlīdzību, kas atbilstu pamatkapitāla riska profilam. Turklāt tā izvērtē strīdīgā ieguldījuma juridiskās iezīmes un apgalvo, ka Komisijas apgalvojums, atbilstoši kuram strīdīgais ieguldījums ir salīdzināms ar “normāliem” pasīvajiem ieguldījumiem, neiztur minētā ieguldījuma padziļinātu juridiskās struktūras analīzi un ka tam piemīt būtiskas īpatnības, salīdzinot ar “normālu” pasīvo ieguldījumu, kurš atbilst no sabiedrību tiesībām izrietošajam modelim.
- ⁹⁴ Tomēr no visiem lietas dalībnieku procesuālajiem rakstiem izriet, ka jautājums par to, vai Komisija ir pareizi interpretējusi prasītājas administratīvajā procesā izvirzītos jautājumus, nav šīs prāvas patiesais priekšmets. Proti, no lietas dalībnieku argumentiem izriet, ka tie piekrīt, ka Hesene un *Helaba* likumīgi kvalificēja strīdīgo ieguldījumu kā pasīvo ieguldījumu un ka Vācijas iestādes to par tādu arī atzina. Tāpat tās piekrīt, ka strīdīgā ieguldījuma īpatnības netraucēja Hesenei un *Helaba* izmantot pasīvā ieguldījuma juridisko formu.
- ⁹⁵ Tādējādi, lai noteiktu atsauces darījumus, lietas dalībnieki savus argumentus par strīdīgā ieguldījuma kvalifikāciju koncentrē uz jautājumu par to, vai šis ieguldījums no riska profila viedokļa ir līdzīgs pamatkapitālam, par kuru privātais ieguldītājs būtu pieprasījis atlīdzību, kas atbilst atlīdzībai par pamatkapitālu, vai arī tas ir līdzīgāks terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem un atzīts par pamata pašu kapitālu un

tādēļ atlīdzība par to varētu tikt salīdzināta ar atlīdzību par minētajiem pasīvajiem ieguldījumiem.

- ⁹⁶ Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka strīdīgā ieguldījuma salīdzināšana ar citiem hibrīdajiem instrumentiem ir sarežģīts ekonomisks jautājums, kura izvērtēšanā Komisijai ir liela rīcības brīvība (iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 351. punkts).
- ⁹⁷ Turklāt strīdīgā ieguldījuma kvalificēšana par terminētu pasīvo ieguldījumu vai ieguldījumu pamatkapitālā ir tikai analītisks instruments, ko Komisija izmantoja saistībā ar EKL 87. panta 1. punkta piemērošanu (šajā ziņā skat. iepriekš 7. punktā minēto spriedumu lietā *WestLB*, 250. punkts).
- ⁹⁸ Komisijas šajā sakarā veiktais vērtējums tāpat neļauj automātiski noteikt, vai pastāv valsts atbalsts un kāds ir tā apjoms, bet tikai ļauj tai iegūt izejas punktu savam vērtējumam, ņemot vērā apstākļus, kādos privātie ieguldītāji ir veikuši pēc iespējas līdzīgākus darījumus. Līdz ar to Komisijas secinājums šajā jautājumā to neatbrīvo no pienākuma veikt visu strīdīgā darījuma atbilstošo aspektu un tā konteksta pilnu analīzi, ieskaitot analīzi par saņēmēja uzņēmuma un attiecīgā tirgus stāvokli, lai pārbaudītu, vai saņēmējam uzņēmumam tiek sniegta ekonomiska priekšrocība, kuru tas nebūtu saņēmis normālos tirgus apstākļos (šajā ziņā skat. iepriekš 7. punktā minēto spriedumu lietā *WestLB*, 251. un 257. punkts).
- ⁹⁹ Ir jāizvērtē lietas dalībnieku argumenti par strīdīgā ieguldījuma dažādajām īpašībām, vispirms izpētot argumentus par īpašībām, uz kurām Komisija ir galvenokārt balstījusies, nospriežot, ka atlīdzība par strīdīgo ieguldījumu ir jāsalīdzina ar atlīdzību par terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem, un tad — argumentus par strīdīgā ieguldījuma

īpašībām, kuras Komisija neuzskatīja par tādām, kas traucētu izdarīt minēto salīdzinājumu, un visbeidzot — tos, kas attiecas uz strīdīgā ieguldījuma īpašībām, kuras netika minētas administratīvajā procesā un netika izvērtētas apstrīdētajā lēmumā. Tāpat ir jāizvērtē prasītājas kritika par atskaites periodu, ko Komisija ņēma vērā, lai piemērotu privātā ieguldītāja kritēriju.

Par īpašībām, uz kurām Komisija balstījies, nospriežot, ka atlīdzība par strīdīgo ieguldījumu bija jāsalīdzina ar atlīdzību par terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem

— Zaudēšanas risks maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā

¹⁰⁰ Komisija uzskatīja, ka strīdīgais ieguldījums rada tādu pašu risku maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā kā tirgū pastāvošie terminētie pasīvie ieguldījumi, jo šādā gadījumā tie ir jāatlīdzina pirms pamatkapitāla. Šajā ziņā tā pamatojās uz līguma noteikumiem, kā arī uz Vācijas Federatīvās Republikas iesniegto eksperta atzinumu (apstrīdētā lēmuma preambulas 131. apsvērums).

¹⁰¹ Atbilstošie līguma noteikumi ir 3. un 9. pants. 3. pants attiecas uz “Līdzdalību zaudējumos”, un tā 2. punktā ir paredzēts:

“Attiecības starp ieguldītāja prasījumu tiesībām no kredītiem un citu ieguldītāju pašu kapitālā prasībām no kredītiem [*Kreditwesengesetz*] 10. panta izpratnē tiek nokārtotas atkarībā no hronoloģiskās kārtības, kādā kapitālieguldījumi tika iepludināti bankā, tādējādi vispirms tiek apmierinātas prasījumu tiesības no kredītiem, kas izriet no pašu kapitāla, kurš tika iepludināts iepriekš. Vienlaicīgu kapitālieguldījumu gadījumā prasījumu tiesības no kredītiem ir apmierināmas saskaņā ar attiecīgajām garantijas pašu kapitāla kvotas daļām [*Kreditwesengesetz*] 10. panta 4. un 5. punkta izpratnē. Saskaņā ar [*Kreditwesengesetz*] 10. panta 4. punktu veiktajiem ieguldījumiem atbilstošais

datums ir tas, kurā tika veikts ieguldījums, bet lietošanas tiesību jomā — tas, kurā stājās spēkā to periods.”

102 9. pantā par “Hierarhijas zemāko pakāpi” ir paredzēts:

“Bankas maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā saskaņā ar [*Kreditwesengesetz*] 10. pantu prasījumu tiesības no parādiem tiek apmierinātas — izņemot 3. panta 2. punktu [...] — tikai pēc visu bankas prasījumu tiesības no parādiem apmierināšanas, izņemot zemākas hierarhijas pakāpes privātos ieguldītājus.”

103 Vācijas Federatīvās Republikas iesniegtajā eksperta atzinumā ir norādīts:

“Līguma 3. panta 2. punkts nemaina likumā paredzēto prioritāšu kārtību pasīvā ieguldījuma atmaksāšanai, ja bankas maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā ir atlikusi līdzekļu summa. Uz to vispirms norāda noteikuma sistēma, jo tā otrajā teikumā ir minēts tikai pašu kapitāls [*Kreditwesengesetz*] 10. panta 4. un 5. punkta izpratnē un datums, kas nosaka hronoloģisko kārtību šā noteikuma vajadzībām, tā trešajā teikumā ir noteikts tikai pasīvajam ieguldījumam un lietošanas tiesībām.”

104 Prasītāja apgalvo, pirmkārt, ka, lai arī pasīvais ieguldījums principā ir jāatmaksā pirms pamatkapitāla, uz jautājumu par to, vai tas attiecas arī uz strīdīgo ieguldījumu, līguma tekstā atbilde nav dota. Turklāt tā apgalvo, ka nezina, uz kādiem faktiem ir balstījies Komisijas minētā eksperta atzinuma autors, pretēji līguma tekstam secinot, ka strīdīgais ieguldījums ir jāatmaksā pirms pamatkapitāla. Savā replikas rakstā tā apgalvo:

tā kā saskaņā ar līguma 3. panta 2. punktu un 9. pantu kreditoru, kas piešķīra pamata pašu kapitālu, prasījumu tiesības no kredītiem tiek apmierinātas atbilstoši hronoloģiskai ieguldījumu kārtībai, Hesenei bija jābalstās uz principu, ka *Helaba* maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā tā būtu pēdējā, kas saņemtu atlīdzību, — ne tikai pēc visiem “parastajiem” kreditoriem, bet arī pēc visiem ieguldītājiem pamata pašu kapitālā un tāpat arī pēc ieguldītājiem pamatkapitālā.

105 Šajā sakarā ir jāatzīst, pirmkārt, ka līgumā nav skaidri paredzēts, ka strīdīgais ieguldījums ir jāatmaksā pēc pamatkapitāla, un, otrkārt, ka atsauce uz “citiem ieguldītājiem pašu kapitālā [*Kreditwesengesetz*] 10. panta izpratnē”, kas iekļauta līguma 3. panta 2. punkta pirmajā teikumā, rada interpretācijas grūtības attiecībā uz to, vai prasību no parādiem prioritāte, kas attiecas uz kapitāliem, kuri tika ieguldīti agrāk, attiecas arī uz ieguldījumiem pamatkapitālā.

106 Tomēr, pirmkārt, ir jānorāda, ka, pat ja prasītāja noteiktās savu procesuālo rakstu daļās apgalvo, ka līgumā ir paredzēts, ka strīdīgais ieguldījums ir jāatmaksā pēc pamatkapitāla, tā savā prasības pieteikumā tāpat apgalvo, ka jautājums par to, vai papildu tiesību norma, saskaņā ar kuru pasīvie ieguldījumi ir jāatmaksā pirms pamatkapitāla, ir piemērojama strīdīgajam ieguldījumam, paliek neatbildēts. Otrkārt, lai gan Komisijas minētais eksperta atzinums tai tika nosūtīts pēc Pirmās instances tiesas pieprasījuma, prasītāja nav izvirzījusi argumentus, lai apstrīdētu eksperta atzinuma autora interpretāciju, atbilstoši kurai atsauce uz “citiem ieguldītājiem pašu kapitālā [*Kreditwesengesetz*] 10. panta izpratnē”, kas iekļauta līguma 3. panta 2. punkta pirmajā teikumā, ir jāsaprot, ņemot vērā šīs tiesību normas otro un trešo teikumu, kas attiecas uz pasīvajiem ieguldījumiem un līdzdalības tiesībām, nevis uz pamatkapitālu.

107 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka prasītājas argumenti neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka, ņemot vērā Vācijas Federatīvās Republikas iesniegto eksperta atzinumu, maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā strīdīgais ieguldījums ir jāatmaksā pirms pamatkapitāla. Tas apstāklis vien, ka prasītāja līgumu interpretē citādi nekā eksperta atzinumā, kā arī citādi nekā to darījusi

Komisija un strīdīgā ieguldījuma līgumslēdzējas puses, nav pietiekams, lai pierādītu, ka pastāv acīmredzama kļūda vērtējumā.

108 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka, pat ja strīdīgais ieguldījums būtu jāatmaksā pirms pamatkapitāla, zaudēšanas risks būtu līdzīgs pamatkapitāla zaudēšanas riskam, jo praksē maksātnespējas gadījumā zemākas pakāpes kreditori un pamatkapitāla ieguldītāji nesaņem neko.

109 Šajā sakarā pietiek atzīt, ka, pat pieņemot, ka visi maksātnespējas gadījumi banku jomā gan īpašniekiem, gan zemākas pakāpes kreditoriem nozīmē savu kapitālu pilnīgu zaudēšanu, ko apstrīd Komisija un personas, kas iestājušās lietā, šī īpašība piemīt visiem pasīvajiem ieguldījumiem, kas atzīti par pamata pašu kapitālu, jo tie noteikti ir zemākas pakāpes prasījumu tiesības no parādiem. Līdz ar to šī strīdīgā ieguldījuma iezīme, pat ja tā piemīt arī pamatkapitālam, neizceļ pasīvos ieguldījumus, kas atzīti kā pamata pašu kapitāls.

110 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītājas argumenti neļauj nospriest, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā strīdīgais ieguldījums rada tādu pašu risku kā pasīvie ieguldījumi.

— Rentabilitātes profils

111 Komisijai jāuzskatīja, ka strīdīgais ieguldījums ir normāls pasīvais ieguldījums, jo Hesene — tāpat kā ieguldītājs, kurš investējis terminētajā pasīvajā ieguldījumā, — saņem visu līgumā noteikto atlīdzību, ja vien uzņēmums necieš zaudējumus, bet ieguldītājam,

kurš investējis pamatkapitālā, ir tiesības tikai uz peļņas daļai proporcionālu dividenžu izmaksu (apstrīdētā lēmuma preambulas 132. apsvērums).

- ¹¹² Prasītāja kritizē šo vērtējumu un apgalvo, ka gan fiksēta, gan mainīga atlīdzība var tikt izmantota pamatkapitālam un pasīvajiem ieguldījumiem un katra no tām var izrādīties izdevīgāka atkarībā no bankas rezultātiem. Šajā sakarā tā norāda, ka *WestLB* lietā Komisija salīdzināja attiecīgos darījumus ar investīciju pamatkapitālā, neraugoties uz to, ka attiecīgā atlīdzība bija fiksēta. Tā piebilst, ka katrā ziņā no ieguldītāja viedokļa galvenais jautājums ir par to, vai atlīdzības izmaksāšana ir atkarīga no peļņas gūšanas. Tā uzskata, ka šajā gadījumā tā arī ir, jo Hesene saņem visu savu atlīdzību tikai tad, ja *Helaba* peļņa ir vismaz vienāda ar atlīdzību, un tā nav vajadzīga atkārtotai pašu kapitāla iepludināšanai.
- ¹¹³ Pirmkārt, attiecībā uz atlīdzības fiksēto vai mainīgo raksturu vispirms ir jāatzīst, ka šajā gadījumā nav jānoskaidro, kura no tām ir izdevīgāka konkrētajā situācijā, bet ir jānosaka, vai Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka tas, ka atlīdzība, par ko vienojušās puses, ir fiksēta, kas principā ir jāpārskaita, tiklīdz ir zināms, ka *Helaba* necieš zaudējumus, strīdīgo ieguldījumu padara līdzīgāku terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem nekā pamatkapitālam, jo šis atlīdzības veids ir raksturīgs pasīvajiem ieguldījumiem.
- ¹¹⁴ Šajā sakarā *Helaba* atbilstoši apgalvo, ka, pat ja fiksēta atlīdzība ir paredzēta pamatkapitālam, patiesā peļņa, ko banku īpašnieki iegūst no sava ieguldījuma, vienmēr ir mainīga. Proti, tā kā peļņa, kas pārsniedz pārskaitīto fiksēto atlīdzību, palielinās bankas rezerves, kas likvidācijas gadījumā ir jāsadala vai kas labvēlīgi ietekmēs akciju vērtību, ieguldītāja pamatkapitālā peļņa pārsniegs saņemto atlīdzību. Šādos apstākļos galīgā summa nevar tikt paredzēta iepriekš, tādējādi galīgā atlīdzība par ieguldījumu ir mainīga.

- 115 Tāpat *Helaba* uzsver, prasītājam neiebilstot, ka pētījumā par hibrīdo pamata pašu kapitālu, ko ir iesniegusi pati prasītāja, ir norādīts, ka vislabākais pamata pašu kapitāls ir tas, kas ir pamatkapitāla formā, jo tas ir vienīgais, saistībā ar kuru nav pienākuma tostarp veikt fiksētu maksājumu.
- 116 Līdz ar to, pat ja varbūt tā ir ne vienmēr, par pasīvajiem ieguldījumiem parasti patiešām ir jāmaksā fiksēta atlīdzība un par kapitālu — mainīgi dividenžu maksājumi. Katrā ziņā, lai arī atlīdzība par pasīvajiem ieguldījumiem obligāti ir jāpārskaita, tiklīdz ir izpildīti līgumā paredzētie nosacījumi, īpašnieki var izmantot peļņu dažādā veidā, piemēram, ieskaitīt rezervēs vai sadalīt peļņu, un tas principā ir atkarīgs no vairākuma gribas.
- 117 Šo secinājumu neietekmē prasītājas arguments par 1999. gada lēmumu lietā *WestLB*. Pirmkārt, ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa atcēla šo lēmumu ar iepriekš 7. punktā minēto spriedumu lietā *WestLB*. Otrkārt, tiktāl, ciktāl var uzskatīt, ka prasītājas arguments attiecas uz 2004. gada lēmumu lietā *WestLB*, ir jānorāda, ka tas, ka Komisija uzskatīja, ka atlīdzība par attiecīgajā darījumā nodoto kapitālu bija jāsalīdzina ar atlīdzību par pamatkapitālu, nozīmē nevis to, ka minētā darījuma rentabilitātes profils ir raksturīgs pamatkapitālam, bet tikai to, ka, vispārīgi vērtējot darījumu, citi fakti lielā mērā apstiprina šo salīdzinājumu. Komisija šajā sakarā tostarp minēja, ka nodotais kapitāls tika uzskatīts par pamata pašu kapitālu, bet Vācijas Federatīvās Republikas salīdzināšanai piedāvātie instrumenti Vācijā varēja tikt izmantoti tikai kā papildu pašu kapitāls.
- 118 Otrkārt, attiecībā uz prasītājas argumentu, ka gan strīdīgā ieguldījuma, gan pamatkapitāla gadījumā atlīdzība ir atkarīga no tā, vai ir peļņa, ir jāatzīst, ka tas, ka atlīdzības — pat ja tā ir fiksēta — pārskaitījums ir atkarīgs no tā, ka banka neregistrē gada zaudējumus un ka minētais pārskaitījums nerada šādus zaudējumus, ir kopīgs visiem

pasīvajiem ieguldījumiem, kas atzīti par pamata pašu kapitālu, jo to paredz *Kreditwesengesetz* (Vācijas Kredītiestāžu likums) 10. panta 4. punkts. Līdz ar to šis apstāklis nav tāds, kas varētu pierādīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka strīdīgais ieguldījums ir līdzīgs tirgū pastāvošiem pasīvajiem ieguldījumiem, kas atzīti par pamata pašu kapitālu.

119 Turklāt ir jāatzīst, ka peļņas summa, kas ir vajadzīga, lai varētu pārskaitīt atlīdzību par strīdīgo ieguldījumu vai citiem pasīvajiem ieguldījumiem, ir mazāka nekā tā, kas ir jāiegūst, lai bankas īpašnieki saņemtu dividendes. Proti, saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem atlīdzība par pasīvajiem ieguldījumiem ir ekspluatācijas izdevumi, kas tātad ir pārskaitāmi pirms nodokļu nomaksas un pirms peļņas sadales. Tādējādi pietiek ar to, ka banka panāk, ka gada peļņa pirms nodokļu nomaksas ir vienāda ar atlīdzību par ieguldījumiem, lai ieguldītājs saņemtu visu savu atlīdzību. Turpretī, lai īpašnieki to pašu summu saņemtu dividenžu formā, principā bankai būtu jāpanāk, ka gada peļņa pirms nodokļu nomaksas būtu vienāda ar atlīdzības par pasīvajiem ieguldījumiem summu, nodokļu summu un minēto dividenžu summu.

120 Prasītājas arguments, kas izvirzīts, atbildot uz Pirmās instances tiesas sēdē uzdoto jautājumu, un atbilstoši kuram šī īpašība strīdīgo ieguldījumu un pasīvos ieguldījumus, par kuriem tirgū notiek sarunas, faktiski neatšķir no pamatkapitāla, jo īpašnieki var uzrādīt sadalāmo peļņu — tostarp samazinot rezerves — pat gada zaudējumu gadījumā, ir pretrunā tās argumentam, atbilstoši kuram atlīdzības par strīdīgo ieguldījumu pārskaitīšanas nosacījumi to padara līdzīgāku ieguldījumam pamatkapitālā nekā tirgū emitētajiem pasīvajiem ieguldījumiem. Proti, kaut arī, lai pārskaitītu atlīdzību par pasīvajiem ieguldījumiem, ir jāpastāv gada peļņai, dividendes var pārskaitīt pat gada zaudējumu gadījumā, uzrādot sadalāmo peļņu.

121 Turklāt, lai arī atlīdzība par pasīvajiem ieguldījumiem ir obligāti jāpārskaita, tiklīdz ir izpildīti līgumā paredzētie nosacījumi, dividenžu pārskaitīšana tāda finanšu gada

beigās, kurā ir radušies gada zaudējumi, nav automātiska, bet ir atkarīga no akcionāru vairākuma apstiprināšanas. Tāpat — kā prasītāja atzina tiesas sēdē, atbildēdama uz Pirmās instances tiesas uzdoto jautājumu, — ja banka, kurai bija gada zaudējumi un kura nepārskaitīja atlīdzību par pasīvajiem ieguldījumiem, pārskaitītu dividendes, tiktu nodarīts kaitējums tās reputācijai un tās iespējām gūt panākumus nākotnes emisijās.

- 122 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka strīdīgā ieguldījuma rentabilitātes profils ir līdzīgs pasīvo ieguldījumu rentabilitātes profilam.

Par strīdīgā ieguldījuma iezīmēm, kuras Komisija uzskatīja par tādām, kas atlīdzību par strīdīgo ieguldījumu neļauj salīdzināt ar atlīdzību par terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem

- 123 Komisija noraidīja prasītājas argumentus par strīdīgā ieguldījuma apmēru, par daļu, kuru tas veido *Helaba* pamata pašu kapitālā un par tā nepārtraukto raksturu.

— Apmērs

- 124 Komisija uzskatīja, ka strīdīgā ieguldījuma kopējā apmēra lielums noteikti nenozīmē, ka tas būtu jā kvalificē kā pamatkapitāls. Šajā sakarā tā atsaucās uz to, ka daudzpakāpju modeļa dēļ laika posmā no 1999. līdz 2002. gadam *Helaba* varēja izmantot tikai daļu no nodotajiem līdzekļiem savas komercdarbības nodrošināšanai. Turklāt tā noraidīja salīdzinājumu ar *WestLB* lietu, jo tajā lietā iepludinātā kapitāla apmēra lielums bija

tikai viena no norādēm, kas ļāva to salīdzināt ar pamatkapitālu. Šajā sakarā tā apgalvo, ka tā tostarp ņēma vērā, ka līdzekļi pilnā apmērā bija pakļauti zaudēšanas riskam maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā un ka hibrīdo pašu kapitāla instrumentu tirgus Vācijā vēl nebija attīstījies (apstrīdētā lēmuma preambulas 133. apsvērums).

125 Prasītāja apgalvo, ka no ieguldītāja viedokļa ir jānošķir divi aspekti, proti, emisijas kopējā summa un katram ieguldītājam piedēvējamās emisijas daļas lielums. Tā pārmet, ka Komisija nav veikusi šo nodalījumu.

126 Pirmkārt, attiecībā uz emisijas kopējo summu prasītāja vispirms apstrīd Komisijas pamatojumu uzskatam, ka, pat ja *WestLB* lietā emisijas lielais apmērs tika ņemts vērā kā norāde uz līdzību ar pamatkapitālu, šajā gadījumā strīdīgā ieguldījuma lielā apmēra dēļ šāda kvalifikācija nebija jāveic. Tādējādi tā atgādina, ka, pēc tās domām, maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā strīdīgais ieguldījums, ekonomikas terminiem runājot, pilnībā tiek iekļauts zaudējumu riskā, un apgalvo, ka kapitāla tirgus, kurā privātais ieguldītājs būtu veicis tādu pašu ieguldījumu *Helaba* kā strīdīgais ieguldījums, nav pastāvējis ne 1998. gadā, ne arī pēc tam. Tā apgalvo, ka gan Komisija — 1999. gada lēmumā lietā *WestLB*, gan Pirmās instances tiesa — iepriekš 7. punktā minētajā spriedumā lietā *WestLB*, kvalificējot darījumu, lielu nozīmi piedēvēja lielajam līdzekļu ieguldījumu apmēram. Tā uzskata, ka fakti, ka strīdīgā ieguldījuma apmērs ir īpaši liels un tāpēc šajā gadījumā ļoti būtisks, apstiprina salīdzinājums ar Komisijas apstrīdētā lēmuma preambulas 164. apsvērumā minētajiem darījumiem, kā arī tas, ka strīdīgais ieguldījums atbilst 25 % no Eiropas 1998. gada hibrīdo pašu kapitāla instrumentu kopējā apmēra.

127 Otrkārt, prasītāja uzskata, ka nevar pieņemt Komisijas pamatojumu, kas attiecas uz daudzpakāpju modeli, tādēļ, ka privātais ieguldītājs to nebūtu pieņēmis un ka ir

kļūdaini uzskatīt, ka šī sistēma ir līdzvērtīga pieciem mazākiem ieguldījumiem, ņemot vērā, pirmkārt, ka strīdīgā ieguldījuma kopējā summa uzreiz tika atzīta par *Helaba* pamata pašu kapitālu un, otrkārt, ka gadījumā, ja ieguldījumi tiktu pārskaitīti dažādos datumos, katra ieguldījuma nosacījumi būtu atšķirīgi, bet šajā gadījumā visam ieguldījumam ir piemēroti vienoti nosacījumi.

¹²⁸ Vispirms par salīdzinājumu ar *WestLB* lietu ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa atcēla 1999. gada lēmumu lietā *WestLB*, uz kuru balstās prasītāja. Turklāt, lai arī 2004. gada lēmumā lietā *WestLB*, kas tika pieņemts pēc šīs atcelšanas un kas ir minēts apstrīdētā lēmuma preambulas 133. apsvērumā, Komisija ņēma vērā nodotā kapitāla lielo apmēru, lai attiecīgo nodošanu šajā lietā pielīdzinātu pamatkapitālam, tā nepamatojās uz darījuma kopējo apmēru, bet uz *WestLB* pamata pašu kapitāla daļu, ko veidoja attiecīgais kapitāls, kā arī kā noteicošu uzskatīja to, ka dienā, kad tika veikts šis darījums, hibrīdie pašu kapitāla instrumenti atbilda ne vairāk kā 20 % no pašu kapitāla, Vācijā tie netika uzskatīti par pamata pašu kapitālu un ne visi tika emitēti bez laika ierobežojuma (2004. gada lēmuma lietā *WestLB* preambulas 204., 206., 208. un 209. apsvērumi).

¹²⁹ Turpretī strīdīgā ieguldījuma summa (EUR 1,264 miljardi) — pat ja tā ir lielāka par to darījumu summu, kurus Komisija izmantoja salīdzinājumam, — ne tuvu nav tāda kā attiecīgā darījuma summa *WestLB* lietā (bilancē ierakstīti EUR 3,02 miljardi, no kuriem EUR 2,05 miljardi atzīti par pamata pašu kapitālu) (2004. gada lēmuma lietā *WestLB* preambulas 54. un 71. apsvērumi). Turklāt, kā uzsver Komisija, strīdīgais ieguldījums tika piešķirts 1998. gada beigās, bet attiecīgais ieguldījums *WestLB* lietā notika 1991. gadā. Tomēr nav apstrīdēts, ka 1998. gada beigās saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem hibrīdie pašu kapitāla instrumenti jau varēja tikt uzskatīti par pamata pašu kapitālu, nevis tikai par papildu pašu kapitālu, varēja tikt emitēti uz nenoteiktu laiku un, ja tika izpildīti Sidnejas deklarācijas nosacījumi, — atbilst būtiskai bankas pamata pašu kapitāla daļai.

130 Tāpat ir jānoraida arī prasītājas arguments, ka Pirmās instances tiesa iepriekš 7. punktā minētajā spriedumā lietā *WestLB* lielu nozīmi piedēvēja ieguldījuma apmēra kritērijam. Proti, minētajā spriedumā Pirmās instances tiesa atzina, ka Komisija bija izskaidrojusi, kādēļ tā uzskatīja, ka atšķirības starp hibrīdajiem pašu kapitāla instrumentiem un strīdīgo darījumu bija tādas, ka to salīdzinājumam ar šiem instrumentiem bija tikai neliela vērtība, un apgalvoja, ka Komisija it īpaši vērsa uzmanību uz to, ka atšķirībā no *WestLB* nodotajiem līdzekļiem hibrīdie pašu kapitāla instrumenti, kurus minēja prasītājas minētajā lietā, vispārīgi veido tikai nelielu bankas pašu kapitāla daļu. Tādējādi Pirmās instances tiesa tikai pārliecinājās, ka Komisijas argumentācijā attiecīgajā gadījumā netika pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā, neapgalvojot, ka nodoto līdzekļu apmēra lieluma kritērijs joprojām ir noteicošs. Turklāt tā atgādināja, ka Komisijai ir liela rīcības brīvība, izdarot šādu vērtējumu (iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 350. un 351. punkts).

131 Turpinājumā saistībā ar Komisijas norādīto pamatojumu, atbilstoši kuram daudzpakāpju modeļa pielietošanas dēļ laika posmā no 1999. līdz 2002. gadam *Helaba* savas komercdarbības nodrošināšanai varēja izmantot tikai daļu no nodotajiem līdzekļiem, ir jāatgādina, ka iepriekš 58.–73. punktā tika nospriests, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, pieņemot minēto daudzpakāpju modeli. Turklāt, lai arī — kā norāda prasītāja — viss ieguldījums tika ierakstīts *Helaba* bilanci ar ieguldījuma veikšanas datumu, tomēr Komisija uzskatīja, ka daļai, kas pārsniedz ikgadējās daļas, kas bija paredzētas daudzpakāpju modeli, tāpat kā daļai, kurai bija jānodrošina dzīvokļu [celtniecības] atbalsta darbība, bija tikai garantijas, nevis komercdarbības paplašināšanas funkcija, un ka līdz ar to atlīdzība par to tika noteikta, pamatojoties uz to, kādu atlīdzību par garantiju pieprasītu privātais ieguldītājs, nevis uz to, kādu atlīdzību šāds ieguldītājs pieprasītu par pasīvu ieguldījumu, kas bankai ļauj paplašināt savu komercdarbību. Ņemot vērā, ka pasīvie ieguldījumi ļauj nekavējoties paplašināt komercdarbību, Komisija, nepieļaujot acīmredzamu kļūdu vērtējumā, varēja uzskatīt, ka, ņemot vērā daudzpakāpju modeli, strīdīgais ieguldījums nav vienāds ar pasīvo ieguldījumu EUR 1,2 miljardu apmērā, kas *Helaba* ļauj uzreiz paplašināt savu darbību, bet gan ar piecu tādu pasīvo ieguldījumu virkni, kuru apmērs sniedzas no EUR 180 miljoniem līdz EUR 380 miljoniem.

- 132 Šo secinājumu neietekmē prasītājas arguments, atbilstoši kuram gadījumā, ja ieguldījumi tiktu pārskaitīti dažādos datumos, katra ieguldījuma nosacījumi atšķirtos, bet strīdīgajam ieguldījumam ir piemēroti vienoti nosacījumi. Proti, ir jāatzīst, ka prasītāja neizskaidro, kādēļ secīgi pārskaitītajiem pieciem ieguldījumiem piemērojamie nosacījumi noteikti būtu atšķirīgi.
- 133 Otrkārt, attiecībā uz emisiju daļu, kas piedēvējama katram ieguldītājam, prasītāja apgalvo, ka tāpat ir neparasti, ka emisija nav sadalīta starp vairākiem ieguldītājiem, bet uz to ir parakstīties tikai viens ieguldītājs. Šajā sakarā tā apgalvo, ka risks, ko uzņemas ieguldītājs, pakāpeniski palielinās līdz ar ieguldītā kapitāla lielumu gan vispārīgi, gan salīdzinājumā ar risku, ko uzņemas citi uzņēmēji, kas veic mazākus ieguldījumus. Prasītāja uzskata, ka šādos apstākļos strīdīgais ieguldījums, ko ir veicis viens vienīgs ieguldītājs, līdzinās ieguldījumam pamatkapitālā.
- 134 Šajā sakarā pietiek atzīt, ka prasītāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu, kas ļautu uzskatīt, ka parasti atlīdzība ieguldītājam, kurš ir parakstīties uz pasīvā ieguldījuma daļu, ir atkarīga no šīs daļas lieluma kopējā emisijā, tādējādi ieguldītāji, kas ir parakstījušies uz lielākiem apmēriem, saņem lielāku atlīdzību nekā citi. Turklāt darījumos, kuros Komisija ir izmantojusi salīdzinājumam apstrīdētajā lēmumā, ir minēta tikai atlīdzības likme, kas neļauj pieņemt, ka ieguldītāji, kuri ir ieguldījuši vairāk, ir saņēmuši lielāku atlīdzību. Tāpat prasītāja neizskaidro, kādā mērā riska, ko uzņēmusies Hesene, palielināšana tādēļ, ka tā vēlējas nesadalīt speciālos līdzekļus, tās ieguldījumu padara līdzīgu ieguldījumam bankas pamatkapitālā, jo šo pēdējo minēto ieguldījumu obligāti neraksturo tā lielums un pamatkapitāla daļu turētājs var parakstīties uz nelielu apmēru gan vispārīgi, gan salīdzinājumā ar kapitāla kopējo summu.
- 135 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītājas argumenti neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka strīdīgā ieguldījuma apmērs

netraucē uzskatīt, ka tas ir līdzīgāks tirgū emitētajiem pasīvajiem ieguldījumiem nekā pamatkapitālam.

— Pamatkapitāla buferis

¹³⁶ Komisija uzskatīja, ka samazināta pamatkapitāla bufera apmēra dēļ tā nevar izslēgt, ka privātais ieguldītājs būtu veicis ar strīdīgo ieguldījumu salīdzināmu ieguldījumu pasīvā ieguldījuma formā. Tā šajā sakarā pamatojās uz faktu, ka, tā kā federālo zemju bankas — kā publisko tiesību iestādes — nevar iegūt pamatkapitālu finanšu tirgos, tās pasīvos ieguldījumus izmanto vairāk nekā privātās bankas. Tā norāda, ka ieguldītāji, tostarp daži privātie ieguldītāji, vēl labprātāk pieņemtu mazāku pamatkapitāla buferi federālo zemju banku gadījumā, jo to risku struktūra ir mazāka (apstrīdētā lēmuma preambulas 134. apsvērums).

¹³⁷ Prasītāja apgalvo: pat ja Komisija atsaucas uz to, ka pamatkapitāla buferis šajā gadījumā ir mazāks nekā privātajām bankām, tā neievēro, ka strīdīgajam ieguldījumam ir četras iezīmes, kas tam piešķir īpašas garantijas statusu un kas to padara par līdzekli — līdzīgi pamatkapitālam — ilgstošai *Helaba* kapitāla bāzes nodrošināšanai. Turklāt tā kritizē Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru pamatkapitāla bufera samazinātais apmērs neļauj izslēgt, ka privātais ieguldītājs būtu veicis salīdzināmu ieguldījumu pasīvā ieguldījuma formā.

¹³⁸ Vispirms, attiecībā uz strīdīgā ieguldījuma četrām īpašībām, kas tam piešķir īpašas garantijas statusu, prasītāja min, pirmkārt, ka strīdīgais ieguldījums ir neparasti liela *Helaba* pašu kapitāla daļa, proti, 40 %. Otrkārt, tā piebilst, ka uz šo lielo *Helaba* pašu

kapitāla daļu ir parakstīties viens vienīgs ieguldītājs, lai arī pasīvajos ieguldījumos, kurus Komisija izmantoja salīdzinājumam, nevienam individuālajam ieguldītājam nebija daļas, kas pārsniegtu 1 %. Tādējādi pamatkapitāla buferis ieguldītājam ir 99 % salīdzinājumam izmantoto pasīvo ieguldījumu gadījumā un 60 % — strīdīgā ieguldījuma gadījumā. Treškārt, tā uzsver, ka visa šā ieguldījuma summa tika uzskatīta par tādu, kas ir pamata pašu kapitāls, nevis tikai pašu kapitāls. Ceturtkārt, tā uzsver, ka viss ieguldījums tika uzskatīts par tādu, kas ir *Helaba*, nevis tikai tās grupas, kurai tā pieder, pamata pašu kapitāls, tādējādi dodot *Helaba* lielāku elastīgumu šā ieguldījuma izmantošanai, par ko privātais ieguldītājs būtu pieprasījis palielināt savu atlīdzību.

139 Šajā sakarā vispirms ir jāatzīst, ka pats strīdīgais ieguldījums patiešām ir ļoti liela *Helaba* pašu kapitāla daļa, bet saskaņā ar Sidnejas deklarāciju terminētie pasīvie ieguldījumi var būt tikai 15 % no pamata pašu kapitāla. Neapstrīdami runa ir par atšķirību starp strīdīgo ieguldījumu un terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem.

140 Turpinājumā saistībā ar to, ka uz strīdīgo ieguldījumu ir parakstīties tikai viens ieguldītājs, kuram tādēļ pieder 40 % no *Helaba* pašu kapitāla, ir jāuzskata, ka šis apstāklis no ekonomiskā viedokļa pasīvo ieguldījumu nevar pārveidot par pamatkapitālu — tāpat kā tā iemesla dēļ, ka ieguldītājam pieder neliela pamatkapitāla daļa, ieguldījumam nezūd ieguldījuma pamatkapitālā raksturs.

141 Protams, atkarībā no ieguldītājam piederošās pašu kapitāla daļas rodas riski, tomēr šī daļa neietekmē šo risku būtību, nedz arī veikto ieguldījumu ekonomisko kvalifikāciju. Tādējādi būtiskās iezīmes, kas pasīvos ieguldījumus atšķir no pamatkapitāla, proti, pakāpe maksātspējas vai likvidācijas gadījumā, atlīdzības pārskaitīšanas nosacījumi un priekšrocības vai neērtības, kas bankai rodas, izmantojot kādu no šiem instrumentiem, paliek tādas pašas, lai arī kāds ir individuālā ieguldījuma apmērs.

- ¹⁴² Attiecībā uz to, ka strīdīgais ieguldījums tika uzskatīts par tādu, kas ir *Helaba* nevis tās grupas pamata pašu kapitāls, ir jāatzīst, ka Komisija un personas, kas iestājušās lietā, nav apstrīdējušas, ka runa patiešām ir par strīdīgā ieguldījuma īpatnību. Tomēr prasītājas minētais apstāklis, ka šī kvalifikācija *Helaba* dod palielinātu elastīgumu līdzekļu izmantošanā, neļauj identificēt elementu, kas palielina strīdīgā ieguldījuma riska profilu, salīdzinot ar pasīvajiem ieguldījumiem, un kas ir raksturīgs pamatkapitālam.
- ¹⁴³ Visbeidzot, attiecībā uz to, ka strīdīgais ieguldījums pilnā apmērā tika uzskatīts par pamata pašu kapitālu, ir jānorāda, ka prasītāja vienīgi min šo īpašību, to neargumentējot. Tā kā šī īpašība ir sekas tam, ka strīdīgais ieguldījums tika atzīts par beztermiņa ieguldījumu bez procentu paaugstināšanas klauzulas (turpmāk tekstā — “*step-up* klauzula”), ir jāatsaucas uz Vispārējās tiesas vērtējumu par strīdīgā ieguldījuma nepārtraukto raksturu (skat. šā sprieduma 150.–154. punktu).
- ¹⁴⁴ Vispirms attiecībā uz Komisijas vērtējumu, atbilstoši kuram pamatkapitāla bufera samazinātais apmērs tai neļauj izslēgt, ka privātais institucionāls ieguldītājs būtu veicis ar strīdīgo ieguldījumu salīdzināmu ieguldījumu pasīvā ieguldījuma formā, prasītāja apgalvo, ka tas, ka federālo zemju bankas biežāk izmanto pasīvos ieguldījumus, nenozīmē, ka ieguldītāji atsakās no pienācīgas atlīdzības. Tā piebilst, ka katrā ziņā uz minētajiem pasīvajiem ieguldījumiem ir parakstījušies viņu īpašnieki, publiskie ieguldītāji, nevis privātie ieguldītāji, līdz ar to Komisija tos nevarēja izmantot salīdzinājumam. Attiecībā uz Komisijas apgalvojumu, ka ieguldītāji vēl labprātāk pieņemtu mazāku pamatkapitāla buferi federālo zemju banku gadījumā, jo tā riska struktūra ir mazāka, prasītāja apgalvo, ka federālo zemju banku vērtējuma salīdzinājums ar privāto banku vērtējumu liecina par to, ka federālo zemju banku riska struktūra nav mazāka.
- ¹⁴⁵ Ir jāuzsver, ka jautājums — kā norāda prasītāja — nav par to, vai strīdīgais ieguldījums varētu tikt emitēts tirgū, neraugoties uz to, ka pamatkapitāla buferis ir tikai 60 %, bet gan par to, vai šā apstākļa dēļ strīdīgais ieguldījums tā riska profila ziņā ir līdzīgāks

terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem vai ieguldījumiem pamatkapitālā un vai par to būtu maksājama lielāka atlīdzība.

¹⁴⁶ Šajā ziņā ir jānorāda, ka no lietas materiāliem izriet, ka pirms Sidnejas deklarācijas pasīvie ieguldījumi bija tikai neliela daļa no banku pamata pašu kapitāla. Tikai pēc šīs deklarācijas — 1998. gada oktobrī — tika izskaidrots, ka hibrīdie pašu kapitāla instrumenti var tikt uzskatīti par pamata pašu kapitālu, pārsniedzot 15 % robežu, un tika precizēti šīs atzišanas nosacījumi. Tādējādi var pieņemt, ka brīdī, kad līgumslēdzējas puses beidzot vienojās par strīdīgo ieguldījumu, — 1998. gada decembrī — tirgū vēl nebija redzama Sidnejas Deklarācijas ietekme uz pamata pašu kapitāla daļu, kas iegūta ar hibrīdo pašu kapitāla instrumentu palīdzību, un tātad — uz pamatkapitāla buferi.

¹⁴⁷ Tomēr no apstrīdētā lēmuma (preambulas 129. un 134. apsvērums) izriet, ka turpmāk gan privātās bankas, gan federālo zemju bankas palielināja hibrīdo pašu kapitāla instrumentu daļu savos pamata pašu kapitālos un šis palielinājums bija īpaši liels federālo zemju banku gadījumā. Tāpat no apstrīdētā lēmuma (preambulas 179. un 180. apsvērums) izriet, ka par hibrīdajiem pašu kapitāla instrumentiem, ko bankas emitēja pēc Sidnejas deklarācijas pieņemšanas un kas atbilda tās nosacījumiem atzīšanai par pamata pašu kapitālu, kas pārsniedz 15 % robežu, netika maksāta atlīdzība ar daudz lielāku likmi nekā atlīdzība par iepriekš emitētajiem pasīvajiem ieguldījumiem. Visbeidzot, no apstrīdētā lēmuma (preambulas 134. apsvērums) un Komisijas atbildes uz Pirmās instances tiesas rakstveida jautājumu izriet, ka to ieguldītāju vidū, kuri parakstījās uz federālo zemju banku emitētajiem pasīvajiem ieguldījumiem, bija privātie ieguldītāji, kas nebija pieprasījuši lielāku atlīdzību par ieguldījumiem, lai ņemtu vērā minēto banku pamatkapitāla bufera samazināto apmēru.

¹⁴⁸ Šādos apstākļos prasītājas argumentācija neļauj uzskatīt, ka, ņemot vērā pamatkapitāla bufera samazināto apmēru, strīdīgā ieguldījuma riska profils no ekonomiskā viedokļa ir līdzīgs pamatkapitālam.

- 149 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, nav jāizvērtē prasītājas kritika par Komisijas apgalvojumu, ka ieguldītāji vēl labprātāk pieņemtu mazāku pamatkapitāla buferi federālo zemju banku gadījumā, jo to risku struktūra ir mazāka. Proti, iemesliem, kuru dēļ ieguldītāji vēl labprātāk pieņemtu mazāku pamatkapitāla buferi federālo zemju banku gadījumā, šajā gadījumā nav nozīmes, jo ir pierādīts, ka samazināta pamatkapitāla bufera esamība netraucē privātajiem ieguldītājiem parakstīties uz federālo zemju banku pasīvajiem ieguldījumiem, nedz arī tiem liek pieprasīt augstāku atlīdzību nekā atlīdzība par pasīvajiem ieguldījumiem, kurus emitējušas bankas ar lielāku pamatkapitāla buferi.

— Ieguldījuma nepārtrauktais raksturs un nodošanas iespējas neesamība

- 150 Apstrīdētajā lēmumā Komisija būtībā uzskatīja, ka ieguldījuma nepārtrauktais raksturs un nodošanas iespējas neesamība nepamato, ka atlīdzība par strīdīgo ieguldījumu tiek salīdzināta ar atlīdzību par pamatkapitālu, nevis ar atlīdzību par terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem, un ka šo īpašību sekas ir jāizvērtē, aprēķinot atbilstošu atlīdzību. Šo vērtējumu tā pamatoja, norādot, ka strīdīgā ieguldījuma nepārtrauktais raksturs galvenokārt ir saistīts ar ieguldītāju risku nespēt izmantot procentu likmes palielināšanos tirgū, bet ka tas neietekmē zaudēšanas riska līmeni maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā (apstrīdētā lēmuma preambulas 138. apsvērums).

- 151 Prasītāja apgalvo, ka faktors, kas palielina strīdīgā ieguldījuma riska profilu, salīdzinot ar tirgū emitētajiem pasīvajiem ieguldījumiem, ir nevis tā nenoteiktais termiņš, bet gan tas, ka Hesene nevar pārtraukt investīciju, jo minētais ieguldījums nav aizstājams, un tā nevar nodot savas tiesības trešām personām bez *Helaba* piekrišanas. Turpretī tirgū emitētie beztermiņa ieguldījumi tiek kotēti biržā, tādējādi ieguldītājs jebkurā brīdī var pārtraukt investīciju un nav saistīts ar banku uz nenoteiktu laiku. Savā replikā tā pārmet, ka Komisija, pēc tās domām, uzskata, ka nepārtrauktība un aizstājamība

nekādā veidā nav saistītas, tomēr strīdīgā ieguldījuma riska profils izrietot no šo divu īpašību mijiedarbības, kādēļ Hesene nevarot pārtraukt investīciju. Turklāt tā apstrīd Komisijas argumentu, ka aizstājamība nav izslēgta, bet ir tikai ierobežota.

152 Ir jāatzīst, ka lietas dalībnieki tiesas sēdē, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumu, apstiprināja, ka pastāv pasīvi ieguldījumi, par kuriem — kā šajā gadījumā — ir panākta savstarpēja vienošanās starp emitenti banku un ieguldītājiem, kas nekotējas biržā. Līdz ar to aizstājamība, kas izriet no ieguldījuma kotēšanas biržā, nav raksturīga visiem pasīvajiem ieguldījumiem, uz kuriem ir parakstījušies privātie ieguldītāji. Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka par ieguldījumiem, par kuriem panākta savstarpēja vienošanās, ir maksājama augstāka atlīdzība nekā par tiem, kas kotējas biržā.

153 Katrā ziņā ir jānorāda, ka strīdīgais ieguldījums šajā ziņā atšķiras arī no ieguldījumiem pamatkapitālā tiktāl, ciktāl — kā prasītāja apgalvoja administratīvajā procesā, kas notika pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas (apstrīdētā lēmuma preambulas 68. apsvērums), — partneris, vismaz tādu akciju sabiedrību gadījumā kā Vācijas bankas, kuras ir emitējušas ieguldījumus, kurus Komisija izmanto kā piemēru, var jebkurā brīdī brīvi pārdot savu ieguldījumu.

154 Līdz ar to, pat pieņemot, ka Hesenes ieguldījums nav aizstājams un ka tas palielina zaudēšanas risku maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā, salīdzinot ar pasīvajiem ieguldījumiem, šis apstāklis atšķir strīdīgo ieguldījumu arī no ieguldījuma to banku pamatkapitālā, kas ir emitējušas ieguldījumus, kurus Komisija izmantoja kā piemēru, un nenozīmē, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka strīdīgais ieguldījums bija jāsalīdzina ar citiem tirgū emitētajiem pasīvajiem

ieguldījumiem, nevis ar pamatkapitālu, tomēr ņemdamā vērā tā īpatnības, izmantojot vajadzīgos uzrēķinus, tostarp nepārtrauktības uzrēķinus.

Strīdīgā ieguldījuma īpašības, kas netika minētas administratīvajā procesā un netika izvērtētas apstrīdētajā lēmumā

155 Prasītāja apgalvo, ka papildus iepriekš izvērtētajam likvidācijas vai maksātnespējas gadījumam strīdīgais ieguldījums ir saistīts ar būtisku zaudēšanas risku gan attiecībā uz atlīdzību, gan ieguldītajiem līdzekļiem. Šajā sakarā tā atsaucas uz to, ka strīdīgais ieguldījums tiek iekļauts *Helaba* gada zaudējumos, kā arī rada Hesenei risku nesaņemt atlīdzību *Helaba* gada zaudējumu gadījumā un nespēt atgūt ieguldītos līdzekļus.

156 Attiecībā uz dalību *Helaba* gadu zaudējumu veidošanā prasītāja apgalvo, ka strīdīgais ieguldījums no ekonomiskā viedokļa tiek iekļauts zaudējumos tāpat kā pamatkapitāls, jo saskaņā ar līguma 3. panta 1. punktu un 8. panta 1. punktu viss ieguldījums tiek iekļauts iespējamajos *Helaba* gada zaudējumos un iespējamie zaudējumi ierobežo Hesenes tiesības uz atlīdzību līguma laušanas gadījumā. Tā piebilst, ka tam, ka dalība zaudējumu veidošanā ir raksturīga visiem pasīvajiem ieguldījumiem, nav nozīmes, jo ir svarīgi izvērtēt šo apstākli kopā ar visām strīdīgā ieguldījuma ekonomiskajām īpašībām. Turklāt tā uzskata, ka tas, ka saskaņā ar līguma 4. pantu ("labāku laiku" klauzula) zaudējumu gadījumā iespējamā nākotnes peļņa ir izmantojama ieguldījuma refinansēšanai, nerada Hesenei labvēlīgāku situāciju kā akcionāra situācija, jo atšķirībā no akcionāra tā negūst labumu no uzņēmuma vērtības palielināšanas.

157 Šajā sakarā ir jāatzīst, ka, lai arī dalība zaudējumu veidošanā strīdīgo ieguldījumu padara līdzīgu pamatkapitālam, kādēļ *BAKred* to ir atzinis par *Helaba* pamata pašu

kapitālu, tomēr tā šo strīdīgo ieguldījumu nenošķir no citiem pasīvajiem ieguldījumiem, kuri tāpat tika atzīti par pamata pašu kapitālu.

- 158 Protams, šajā gadījumā apmērs, par kādu ieguldījuma vērtība tiks samazināta *Helaba* zaudējumu dēļ, būs lielāks nekā to ieguldījumu gadījumā, kurus Komisija izmantoja kā piemēru. Tomēr, tā kā šis apstāklis ir sekas tam, ka strīdīgais ieguldījums ir lielāka *Helaba* pamata pašu kapitāla daļa salīdzinājumā ar citiem ieguldījumiem emitēšu banku pašu kapitālā, tas nav uzskatāms par strīdīgā ieguldījuma iezīmi, kas nodalāma no tā apmēra, salīdzinot ar kopējo *Helaba* pamata pašu kapitālu (skat. šā sprieduma 136.–149. punktu).
- 159 Attiecībā uz “labāku laiku” klauzulu, kas paredzēta līguma 4. pantā (skat. šā sprieduma 156. punktu), pietiek atzīt, ka, lai arī ir iespējams, kā to apgalvo prasītāja, ka tā noteikti nesniedz priekšrocības Hesenei salīdzinājumā ar ieguldītāju pamatkapitālā, jo jautājums par to, kurš ieguldījums ir izdevīgāks, ir atkarīgs no katra finanšu gada rezultātiem, tā šos ieguldījumus katrā ziņā nodala un tātad strīdīgo ieguldījumu padara līdzīgāku pasīvajiem ieguldījumiem, kuru gadījumā var tikt paredzēta šāda klauzula, nekā pamatkapitālam.
- 160 Šādos apstākļos tas, ka strīdīgais ieguldījums tiek iekļauts zaudējumos, nepierāda, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, salīdzinādama atlīdzību par strīdīgo ieguldījumu ar atlīdzību par terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem.
- 161 Attiecībā uz Hesenes risku nesaņemt atlīdzību *Helaba* gada zaudējumu gadījumā prasītāja apgalvo, ka atlīdzība, kas ir pārskaitāma Hesenei, ir būtiska *Helaba* peļņas daļa un ka līdz ar to pastāv liels risks, ka Hesene to nesaņems. Šajā sakarā tā apgalvo, ka atlīdzība, kas ir maksājama Hesenei, bija daudz lielāka *Helaba* peļņas daļa gadā, kad

tika veikts strīdīgais ieguldījums, nekā atlīdzība par apstrīdētajā lēmumā piemēram izmantoto privāto banku emitētajiem ieguldījumiem, kas bija daļa no katras minētās bankas peļņas.

¹⁶² Attiecībā uz Hesenes risku nespēt atgūt ieguldītos līdzekļus prasītāja apgalvo, ka, ņemot vērā strīdīgā ieguldījuma lielo proporciju *Helaba* pamata pašu kapitālā, *Helaba* nevarēs atmaksāt Hesenei ieguldījumu, jo tās peļņa tai neļauj aizstāt pamata pašu kapitālu, kuru tā zaudētu šādā gadījumā.

¹⁶³ Ir jānorāda, ka šis divas strīdīgā ieguldījuma iezīmes būtībā ir sekas tam, ka šis ieguldījums ir lielāka daļa *Helaba* pamata pašu kapitālā nekā daļa, kas veido atsaucē darījumus banku pamata pašu kapitālos. Līdz ar to — tāpat kā tika nospriests attiecībā uz dalību zaudējumu veidošanā (skat. šā sprieduma 158. punktu) — šis divas iezīmes nav jāizvērtē atsevišķi. Turklāt attiecībā uz *Helaba* 1998. gada peļņas daļu, kas bija atlīdzība Hesenei, ir jāatzīst, pirmkārt, ka prasītāja neņem vērā, ka saskaņā ar daudzpakāpju modeli atlīdzība par visu strīdīgo ieguldījumu — izņemot daļu, kas vajadzīga, lai nodrošinātu atbalstāmās dzīvokļu celtniecības darbības, — ar likmi 1,4 % *Helaba* bija jāizmaksā tikai no 2003. gada un, otrkārt, ka salīdzinājumam tā izmanto *Helaba* peļņu pēc nodokļu nomaksas 1998. gadā, nevis tās gada peļņu pirms nodokļu nomaksas, lai arī nav apstrīdēts, ka, tā kā strīdīgais ieguldījums ir pasīvs ieguldījums, saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem atlīdzība par to ir ekspluatācijas izdevumi, kas ir maksājami pirms nodokļu nomaksas.

¹⁶⁴ Līdz ar to prasītājas argumenti par Hesenes risku nesaņemt atlīdzību *Helaba* gada zaudējumu gadījumā un nespēt atgūt ieguldītos līdzekļus neļauj uzskatīt, ka Komisija

ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, salīdzinādama atlīdzību par strīdīgo ieguldījumu ar atlīdzību par terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem.

Par situāciju tirgū brīdī, kad tika integrēts strīdīgais ieguldījums

¹⁶⁵ Pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija, veicot strīdīgā ieguldījuma ekonomisko kvalificēšanu, ir kļūdaini piemērojusi privātā ieguldītāja kritēriju, neņemot vērā strīdīgā ieguldījuma piešķiršanas datumu, proti, 1998. gada 31. decembri.

¹⁶⁶ Šajā sakarā tā norāda, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 129. apsvērumā Komisija atsaucas uz privāto banku praksi, ko aprakstījusi Vācijas Federatīvā Republika un kuras kopsavilkums ir iekļauts minētā lēmuma preambulas 96. un 99. apsvērumā. Šajos apsvērumos Komisija norādīja, ka Vācijas Federatīvā Republika bija skaidrojusi, pirmkārt, ka tikai dažus mēnešus pēc *Helaba* arī *Deutsche Bank* pieņēma beztermiņa ieguldījumu kapitāla tirgū, otrkārt, ka no 1999. gada tirgus nepiešķir noteicošu nozīmi atšķirībai starp terminētiem un beztermiņa finanšu instrumentiem un, treškārt, ka prasītājas apgalvojums, ka liela apjoma ieguldījumu gadījumā var izmantot tikai ieguldījumu pamatkapitālā, ir pretrunā to pasīvo ieguldījumu lieluma kārtībai, kurus privātās kredītiestādes bija pieņēmušas kapitāla tirgū gan 1998. un 1999. gadā, gan pēc tam. Turklāt tā norāda, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 101. apsvērumā esošajā tabulā ir aprakstīts, kā laikā no 1998. līdz 2003. gadam attīstījās trīs privāto banku pamata pašu kapitālu daļa, kas ir hibrīds pašu kapitāls. Atsaucoties uz tādējādi Vācijas Federatīvās Republikas izklāstīto Vācijas banku praksi, tā apgalvo, ka Komisija pamatojas uz informāciju, kas bija pieejama tikai gados pēc strīdīgā ieguldījuma veikšanas.

¹⁶⁷ Prasītāja piebilst, ka 1998. gada beigās Hesene nevarēja paredzēt turpmāko attīstību kapitāla tirgū attiecībā uz pasīvajiem ieguldījumiem un beztermiņa ieguldījumiem. Līdz ar to tā apgalvo, ka Komisijai, veicot strīdīgā ieguldījuma ekonomisko

kvalificēšanu, bija jāņem vērā tikai tas stāvoklis tirgū, kāds bija 1998. gadā, nevis nākotnes attīstība kapitāla tirgū, kas nebija zināma strīdīgā ieguldījuma veikšanas brīdī.

¹⁶⁸ Ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru salīdzinājums starp publisko ieguldītāju rīcību un privāto ieguldītāju rīcību ir jāveic, ņemot vērā to, kā attiecīgajā darījumā būtu rīkojies privātais ieguldītājs, izmantojot pieejamo informāciju un šajā brīdī paredzamo attīstību (Pirmās instances tiesas 1998. gada 30. aprīļa spriedums lietā T-16/96 *Cityflyer Express/Komisija*, *Recueil*, II-757. lpp., 76. punkts, un iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 246. punkts).

¹⁶⁹ Šajā gadījumā vispirms ir jāatzīst, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 129. apsvērumā ietvertā atsauce uz Vācijas banku praksi ir paredzēta tikai, lai Komisija pamatotu savu Sidnejas deklarācijas interpretāciju, atbilstoši kurai no šīs deklarācijas nevar nonākt pie secinājuma, ka nepārtrauktie inovatīvie finanšu instrumenti nekādā gadījumā nevarētu tikt atzīti par pamata pašu kapitālu vai ka uz tiem arī būtu attiecināma 15% pamata pašu kapitāla robeža. Tādējādi Komisija atsaucas uz šo praksi, norādot, ka tā atbalsta iespēju kā pašu kapitālu izmantot nepārtrauktos inovatīvos finanšu instrumentus, kas pārsniedz 15% robežu. Līdz ar to Komisija savu vērtējumu nepamato ar šiem darījumiem, kas veikti pēc strīdīgā ieguldījuma, bet gan tos izmanto tikai, lai pamatotu savu Sidnejas deklarācijas interpretāciju.

¹⁷⁰ Katrā ziņā ir jāatzīst, ka prasītāja neizskaidro, kādēļ brīdī, kad Hesene un *Helaba* vienojās par strīdīgo ieguldījumu, tās nevarēja paredzēt tirgus attīstību pēc Sidnejas deklarācijas. Šis skaidrojums ir vēl jo vairāk nepieciešams, jo no apstrīdētā lēmuma izriet, ka minētā tirgus attīstība apstiprināja strīdīgā ieguldījuma līgumslēdzēju pušu vērtējumu, atbilstoši kuram, pirmkārt, beztermiņa ieguldījumi nebija atlīdzināmi,

atsaucoties uz pamatkapitālu, un, otrkārt, pamatkapitāla bufera lielais apmērs neietekmēja atlīdzības līmeni.

- 171 Otrkārt, prasītāja apstrīd, ka strīdīgā ieguldījuma veikšanas brīdī Vācijā pastāvēja attīstīts hibrīdo pašu kapitāla instrumentu tirgus, kurā *Helaba* būtu varējusi emitēt tādu ieguldījumu kā strīdīgais ieguldījums. Tādējādi tā apgalvo, ka beztermiņa ieguldījums bez *step-up* klauzulas — tāds kā strīdīgais ieguldījums — nevarēja tikt emitēts 1998. gadā pēc tādu institucionālu ieguldītāju vēlmes kā Hesene. Tikai sākot ar 2004. gadu institucionāli ieguldītāji piekrita parakstīties uz šādiem beztermiņa ieguldījumiem. Turklāt šie beztermiņa ieguldījumi bija mazāka apmēra un tika kotēti biržā. Tāpat strīdīgais ieguldījums arī nevarēja tikt emitēts vēlāk sava apmēra dēļ, jo uz to parakstījās viens vienīgs ieguldītājs un tas tika atzīts par pamata pašu kapitālu pilnā apmērā — *Helaba*, nevis grupas, kurai tā pieder, līmenī.

- 172 Prasītāja apgalvo, ka Komisija neievēro šo apstākli, apgalvodama, ka *Helaba* būtu varējusi iegūt līdzekļus, emitējot vairākas mazāka apmēra daļas. Šajā ziņā tā tostarp apgalvo, ka ar šo apgalvojumu tiek pārkāpts privātā ieguldītāja kritērijs, jo tas nozīmē, ka tika ņemta vērā ieguldītāja rīcība situācijā, kas atšķiras no Hesenes situācijas, kā arī tas, ka tika mainītas prioritātes, tādējādi šis apgalvojums esot balstīts uz alternatīvām, kādas *Helaba* būtu bijušas nākotnē, nevis uz jautājumu par to, vai privātais ieguldītājs *Helaba* būtu piešķīris tāda paša veida ieguldījumu ar tādiem pašiem nosacījumiem. Līdz ar to tā uzskata: tā kā hibrīdo pašu kapitāla instrumentu tirgus Vācijā nebija attīstīts, Komisijai bija jāuzskata, ka *Helaba* būtu varējusi iegūt tirgū līdzvērtīgu pamata pašu kapitāla apmēru tikai pamatkapitāla formā.

- 173 Ir jāatzīst, ka prasītāja tieši neapstrīd Komisijas atsauci apstrīdētā lēmuma preambulas 137. apsvērumā uz to, ka 1987. gadā tika emitēts beztermiņa ieguldījums bez *step-up* klauzulas, uz ko parakstījās institucionāli ieguldītāji, un neizvirza argumentu,

lai pierādītu, ka Komisija nevar balstīt savu vērtējumu uz šo faktu. Tādējādi, lai arī tā apgalvo, ka pirmo reizi beztermiņa ieguldījums, uz kuru ir parakstījušies Vācijas institucionāli ieguldītāji, bez *step-up* klauzulas tika emitēts 2004. gadā un Vācijas banka pirmo šāda veida emisiju veikusi 2005. gadā, šie apgalvojumi nav pietiekami, lai pierādītu, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, pamatodamās uz apstrīdētā lēmuma preambulas 137. apsvērumā minēto darījumu, noraidot argumentu, atbilstoši kuram institucionāli ieguldītāji nevarēja parakstīties uz beztermiņa ieguldījumiem bez *step-up* klauzulas, un ka strīdīgais ieguldījums neierobežota termiņa dēļ varēja tikt salīdzināts tikai ar pamatkapitālu.

174 Attiecībā uz prasītājas minētajām atšķirībām starp strīdīgo ieguldījumu un tirgū emitētajiem pasīvajiem ieguldījumiem ir jāatzīst, ka tās atbilst argumentiem, kas jau tika izvērtēti un noraidīti.

175 Saistībā ar prasītājas argumentu, ka Komisija esot pārkāpusi privātā ieguldītāja kritēriju, apgalvodama, ka *Helaba* būtu varējusi iegūt līdzekļus, emitējot vairākas mazāka apmēra daļas, ir jāatgādina, ka, lai arī, protams, atbilstoši privātā ieguldītāja kritērijam ir jāizvērtē, vai šāds ieguldītājs būtu veicis attiecīgo darījumu ar tādiem pašiem nosacījumiem, tomēr saskaņā ar iepriekš 35. un 36. punktā minēto judikatūru valsts atbalstu pārbaudes mērķis ir noteikt, vai saņēmējam uzņēmumam tiek sniegta ekonomiska priekšrocība, kuru tas nebūtu ieguvis normālos tirgus apstākļos, un ka šajā sakarā nevar uzskatīt, ka ir jāņem vērā tikai ieguldītāja viedoklis. Līdz ar to prasītāja nevar apgalvot, ka jautājumam par to, vai *Helaba* būtu varējusi iegūt tirgū tādas pašas priekšrocības par tādu pašu cenu, nav nozīmes, jo šis jautājums ir būtisks, lai noteiktu, kāds būtu bijis pārrunu starp *Helaba* un iespējamu privāto ieguldītāju rezultāts situācijā, kādā atradās Hesene.

176 Šādos apstākļos ir jānoraida prasītājas iebildumi par kļūdainu atsauces perioda piemērošanu un par kļūdainu tirgus stāvokļa vērtējumu brīdī, kad tika integrēts strīdīgais ieguldījums.

Secinājumi par strīdīgā ieguldījuma kvalificēšanu kā pasīvo ieguldījumu

- 177 Nav apstrīdēts, ka strīdīgais ieguldījums ir īpašs instruments, kas tieši neatbilst nedz tirgū emitētiem terminētiem vai beztermiņa pasīvajiem ieguldījumiem, nedz pamatkapitālam.
- 178 Tomēr no iepriekšējā vērtējuma izriet, ka strīdīgais ieguldījums ir līdzīgs terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem, kas ir atzīti par pamata pašu kapitālu, šādu īpašību dēļ: to vieta hierarhijā likvidācijas vai maksātnespējas gadījumā — gan attiecībā uz banku kreditoriem, gan uz īpašniekiem; tas, ka pastāv pienākums izmaksāt ikgadēju atlīdzību, kuras summa ir noteikta līgumā; tas, ka atlīdzības izmaksa tiek apturēta gada zaudējumu gadījumā; tas, ka tie ir vienīgie ienākumi, kurus ieguldītājs saņem no sava ieguldījuma, nepiedaloties uzņēmuma vērtības palielināšanā, un ka *Helaba* ir pienākums izmaksāt neizmaksāto atlīdzību nākamajos gados pēc gada vai gadiem, kad atlīdzība netika izmaksāta; tas, ka strīdīgais ieguldījums tiek iekļauts bankas gada zaudējumos, un tas, ka pastāv “labāku laiku” klauzula gadījumam, ja ieguldījuma vērtība samazinātos zaudējumu dēļ.
- 179 Turpretī tas atšķiras no terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem, kas ir atzīti par pamata pašu kapitālu, un līdzinās pamatkapitālam tādēļ, ka tas ir beztermiņa un šā iemesla dēļ tas varēja tikt atzīts par pamata pašu kapitālu, kas pārsniedz 15 % robežu, un tādēļ, ka tas ir ļoti liela pamata pašu kapitāla daļa un ka tas tika atzīts par pamata pašu kapitālu *Helaba*, nevis grupas, kurai tā pieder, līmenī.
- 180 Visbeidzot, tas atšķiras gan no vairuma terminētu pasīvo ieguldījumu, kas ir atzīti par pamata pašu kapitālu, gan no privāto banku, kuras emitējušas ieguldījumus, kurus Komisija izmantoja salīdzinājumam, pamatkapitāla tādēļ, ka Hesenē ieguldījums nav

aizstājams vai arī tam ir tikai ļoti ierobežota aizstājamība. Turklāt tas atšķiras no pasīvajiem ieguldījumiem, kurus Komisija izmantoja atsaucei, un no vairuma ieguldījumu pamatkapitālā tādēļ, ka Hesenei pieder ļoti liela bankas pamata kapitāla daļa.

¹⁸¹ Līdz ar to vienīgās strīdīgā ieguldījuma iezīmes, kas vienlaicīgi to atšķir no terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem un pielīdzina pamatkapitālam, ir, pirmkārt, neierobežots termiņš un, otrkārt, tas, ka šis ieguldījums veido vairāk nekā 15 % no *Helaba* pamata pašu kapitāla. Tomēr no iepriekš izklāstītā vērtējuma izriet, pirmkārt, ka prasītāja nav pierādījusi, ka šo īpašību, kas ir raksturīgas beztermiņa ieguldījumiem, dēļ tirgū būtu jāmaksā atlīdzība, kas ir līdzīgāka atlīdzībai par pamatkapitālu nekā atlīdzībai par terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem, un, otrkārt, ka nav iemesla uzskatīt, ka Hesene un *Helaba* nevarēja paredzēt šādu attīstību.

¹⁸² Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītājas argumenti neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, strīdīgā ieguldījuma iezīmju vispārīgas vērtēšanas laikā uzskatīdama, ka tas ir līdzīgāks pasīvajiem ieguldījumiem nekā pamatkapitālam, un līdz ar to — ka atlīdzība par to ir salīdzināma ar atlīdzību par tāda apmēra terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem, kādi parasti ir novērojami tirgū, un vajadzības gadījumā šai atlīdzībai būtu jāpieskaita uzrēķins.

4. *Par atlīdzības par strīdīgo ieguldījumu salīdzinājumu ar atlīdzību par tirgū noteikto garantiju*

¹⁸³ Attiecībā uz atlīdzības par strīdīgo ieguldījumu salīdzinājumu ar atlīdzību par tirgū noteikto garantiju prasītāja apstrīd Komisijas vērtējumus: par papildu izdevumu, kas profesionālā nodokļa dēļ saistībā ar strīdīgo ieguldījumu rodas *Helaba*, ņemšanu vērā, par pamata atlīdzības, par ko vienojās Hesene un *Helaba*, salīdzinājumu ar atlīdzību

par tirgū noteikto pamata galvojuma atlīdzību un par šajā gadījumā noteiktā nepārtrauktības uzrēķina salīdzinājumu ar tirgū noteikto nepārtrauktības uzrēķinu.

a) Par profesionālā nodokļa ņemšanu vērā

Apstrīdētais lēmums

- ¹⁸⁴ Komisija uzskatīja, ka līgumā noteiktās atlīdzības par strīdīgo ieguldījumu salīdzinājumam ar tirgū noteikto atlīdzību bija jāņem vērā profesionālā nodokļa, kas piemērojams strīdīgajam ieguldījumam un kas šajā gadījumā ir 0,26 % gadā, ietekme. Šajā sakarā tā norādīja: lai arī šis nodoklis bija jāmaksā institucionāliem ieguldītājiem, kuri veic savu darbību Vācijā un šā iemesla dēļ pieprasītu lielāku atlīdzību, šajā gadījumā tas bija jāmaksā *Helaba*, jo Hesenei tas nav piemērojams. Tādējādi Komisija uzskatīja, ka *Helaba* kopējās izmaksas, kas bija jāsalīdzina ar atlīdzības diapazonu tirgū, bija saistītas ar līgumslēdzēju pušu noteikto atlīdzību nevis 1,4 % apmērā, bet gan 1,66 % apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 156.–159. apsvērumus).

Lietas dalībnieku argumenti

- ¹⁸⁵ Prasītāja apstrīd šo vērtējumu un apgalvo, ka ieguldītāji, aprēķinot iespējamo peļņu, neņem vērā ieguldījuma saņēmēja nodokļu statusu un ka Komisija nav pierādījusi, ka tirgū ieguldījuma saņēmējs būtu varējis likt ieguldītājam uzņemties visu nodokļu nomaksu. Tā apgalvo, ka atlīdzības, kas par šo pašu ieguldījumu ir maksājama dažādiem ieguldītājiem, summa nekādi neatšķiras, pat neraugoties uz to, ka valsts ieguldītājiem, kuri neveic nekādu rūpniecisko vai komercdarbību, kā arī ārvalsts ieguldītājiem

nav piemērojams profesionālais nodoklis, ja tie veic pasīvos ieguldījumus, un līdz ar to tie atrodas tādā pašā stāvoklī kā Hesene.

¹⁸⁶ Prasītāja piebilst, ka katrā ziņā papildu maksājumi, kas ir jāsedz *Helaba*, nav vienādi ar profesionālā nodokļa likmi, bet ir mazāki, jo minētais nodoklis ir *Helaba* profesionālie izdevumi, kas tādējādi samazina tās apliekamo peļņu. Tādējādi pēc uzņēmumu nodokļa nomaksas (tajā laikā Vācijā — 40 %) un solidaritātes uzrēķina (5,5 %) papildu izdevumi bija tikai 0,15 %.

¹⁸⁷ Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apstrīd šos argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

¹⁸⁸ Vispirms attiecībā uz vajadzību ņemt vērā profesionālā nodokļa ietekmi uz maksājumiem, kas ir jāsedz *Helaba* strīdīgā ieguldījuma dēļ, ir jāatzīst, ka prasītāja neapstrīd, ka *Helaba* ir jāmaksā šis nodoklis tādēļ, ka Hesenei tas nav piemērojams. Lai arī, protams, tā apgalvo, ka dažiem citiem ieguldītājiem tāpat nav piemērojams šis nodoklis un ka tas nemaina maksājamās atlīdzības summu, ir jānorāda, ka Vācijas Federatīvā Republika un *Helaba* tiesas sēdē apstiprināja, ka, lai arī patiešām bankām principā ir piemērojams profesionālais nodoklis attiecībā uz atlīdzību, kas ir maksājama ieguldītājiem, kuri nav reģistrēti Vācijā vai neveic nekādu rūpniecisko vai komercdarbību, tomēr nedz bankām, nedz Vācijas iestādēm nav zināmi ieguldītāji, kuriem piederētu vērtspapīri, kas izriet no pasīvajiem ieguldījumiem, un ka līdz ar to bankām netiek piemērots profesionālais nodoklis attiecībā uz samaksāto atlīdzību, lai arī šis atlīdzības daļa tika samaksāta ieguldītājiem, kuriem šis nodoklis nav piemērojams.

189 Ir jānorāda: tā kā Komisijas argumentācija nav balstīta uz to, ka Hesenei nav piemērojams nodoklis, bet gan uz to, ka *Helaba* tas ir jāmaksā, tādējādi sedzot maksājumus, kuri tai nebūtu jāsedz, ja ieguldījumu būtu veicis privātais ieguldītājs tirgū, tas, ka bankām praksē netiek piemērots profesionālais nodoklis, kas atbilstu ieguldītājiem, kuri nav reģistrēti Vācijā vai neveic nekādu privātu rūpniecisku vai komercdarbību, samaksātai atlīdzībai, prasītājas argumentam nav nozīmes. Proti, šajā gadījumā atšķirībā no citiem pasīvajiem ieguldījumiem tirgū *Helaba* ir jāsedz papildu maksājumi tādēļ, ka ir jāmaksā profesionālais nodoklis. Šis maksājums, pat ja tas nenozīmē, ka Hesenei tiks samaksāta lielāka atlīdzība, ir jāņem vērā, izvērtējot, vai *Helaba* strīdīgā ieguldījuma dēļ sedz maksājumus, kas ir vismaz vienādi ar maksājumiem, kurus sedz bankas, kas emitējušas pasīvos ieguldījumus tirgū, un līdz ar to — vai tā gūst priekšrocību.

190 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, ņemdamā vērā profesionālā nodokļa ietekmi uz kopējiem maksājumiem, kas *Helaba* bija jāsedz strīdīgā ieguldījuma dēļ.

191 Tāpat attiecībā uz to maksājumu aprēķinu, kas *Helaba* faktiski bija jāsedz, ir jānorāda, ka šajā gadījumā runa ir nevis par to, kādi ir galīgie maksājumi pēc nodokļu nomaksas, kuri *Helaba* rodas strīdīgā ieguldījuma dēļ, bet gan par šo maksājumu salīdzinājumu ar maksājumiem, kas izriet no terminēta ieguldījuma, uz ko parakstās privātais ieguldītājs. Šim nolūkam maksājumu, kas rodas kāda ieguldījuma dēļ, salīdzinājums var tikt veikts pirms vai pēc nodokļu nomaksas, ja vien minētie maksājumi tiek vērtēti vienā un tajā pašā brīdī. Tomēr, tā kā apstrīdētajā lēmumā Komisija atsauca uz maksājumiem, kuri rodas salīdzinājumam izmantoto pasīvo ieguldījumu dēļ, pirms nodokļu nomaksas, tad tāpat ir jāņem vērā no profesionālā nodokļa izrietošie maksājumi pirms nodokļu nomaksas (šajā ziņā skat. iepriekš 7. punktā minēto spriedumu lietā *WestLB*, 384. punkts).

192 Līdz ar to prasītāja nav pierādījusi arī to, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka maksājumi, kas izriet no profesionālā nodokļa nomaksas,

kuri ir jāņem vērā, lai salīdzinātu atlīdzību par strīdīgo ieguldījumu ar atlīdzību par tirgū pastāvošajiem ieguldījumiem, ir pirms nodokļu nomaksas veicamie maksājumi.

b) Par pamata atlīdzības salīdzinājumu ar tirgū noteikto pamata galvojuma atlīdzību

Apstrīdētais lēmums

¹⁹³ Komisija norāda, ka no desmit Vācijas Federatīvās Republikas minēto darījumu vērtējuma, kas izklāstīts apstrīdētā lēmuma preambulas 164. apsvērumā, izriet, ka atlīdzības diapazons ir no 0,75 % līdz 1,6 % gadā (apstrīdētā lēmuma preambulas 162., 163. un 165.–167. apsvērumi).

¹⁹⁴ Turpinājumā Komisija izvērtē dažādas strīdīgā ieguldījuma īpatnības, kuras var ietekmēt atlīdzības apmēru. Šajā sakarā tā uzskata, ka nav jāpiemēro nedz uzrēķins darījuma apjoma dēļ, nedz samazinājums *Helaba* novērtējuma dēļ. Tomēr tā uzskata, ka samazināta pamatkapitāla bufera dēļ ir jāpieņem, ka privātais ieguldītājs nebūtu piekritis pamata galvojuma atlīdzībai, kurai piemērota viena no atlīdzības diapazona mazākajām vērtībām (apstrīdētā lēmuma preambulas 168,169., 171. un 172. apsvērumi).

¹⁹⁵ Komisija no minētā secina: tā kā *Helaba* veiktie maksājumi strīdīgā ieguldījuma dēļ atbilst tirgus diapazona vidējai, pat vienai no lielākajām vērtībām, nebija iespējams secināt, ka *Helaba* ir radītas priekšrocības, ne arī tātad ka pastāv valsts atbalsts (apstrīdētā lēmuma preambulas 172. apsvērumi).

Lietas dalībnieku argumenti

- ¹⁹⁶ Pirmkārt, prasītāja atgādina, ka strīdīgais ieguldījums sava riska profila dēļ bija jāsalīdzina ar ieguldījumu pamatkapitālā, nevis ar terminētu pasīvo ieguldījumu, un apgalvo, ka līdz ar to ir kļūdaini Komisijas veiktie aprēķini, kas ir balstīti uz tirgus diapazonu, kurš noteikts, pamatojoties uz galvojuma atlīdzību, kura tika noteikta terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem. Turklāt Komisija, strīdīgo ieguldījumu kļūdaini pielīdzinādama pasīvajiem ieguldījumiem, neesot ņēmusi vērā, ka papildus uzrēķinam, kas bija jāpiemēro, lai ņemtu vērā strīdīgā ieguldījuma nepārtraukto raksturu, ir jāpiemēro citi uzrēķini, lai ņemtu vērā *Helaba* finansiālo stāvokli, reklāmas neesamību un zemākas darījuma izmaksas.
- ¹⁹⁷ Otrkārt, prasītāja kritizē veidu, kādā Komisija aprēķināja pamata galvojuma atlīdzību.
- ¹⁹⁸ Tā apgalvo, pirmkārt, ka Komisija ir izvērtējusi pamata galvojuma atlīdzības summu, ņemot vērā nevis 1998. gada beigās pastāvošo tirgus stāvokli un apstākļus, bet gan vēlākus darījumus.
- ¹⁹⁹ Tā apgalvo, otrkārt, ka atšķirību starp strīdīgo ieguldījumu un atsaucē darījumiem dēļ atlīdzībai par strīdīgo ieguldījumu būtu jāpiemēro pamata galvojuma atlīdzības, kas noteikta, pamatojoties uz atsaucē darījumiem, tirgus diapazona viena no lielākajām vērtībām. Tā uzskata, ka Komisija ne tikai nav pareizi novērtējusi atšķirības starp strīdīgo ieguldījumu un izvērtētajiem atsaucē darījumiem, bet arī nav izvērtējusi citas būtiskas atšķirības.
- ²⁰⁰ Attiecībā uz atšķirībām, kuras Komisija izvērtēja, proti, strīdīgā ieguldījuma apjoms, pamatkapitāla bufera lielums un *Helaba* novērtējums, prasītāja apgalvo, ka, salīdzinot

ar atsauces darījumiem, visu šo aspektu dēļ pamata galvojuma atlīdzībai bija jāpie-skaita uzrēķins. Attiecībā uz atšķirībām starp strīdīgo ieguldījumu un atsauces darī-jumiem, kuras Komisija nav izvērtējusi un kuru dēļ pamata galvojuma atlīdzība bija jāpalielina, prasītāja min, pirmkārt, ka uz visu strīdīgo ieguldījumu parakstījās viens vienīgs ieguldītājs un, otrkārt, ka strīdīgais ieguldījums nav aizstājams, līdz ar to Hesene nevar pārtraukt ieguldījumu *Helaba*.

201 Visbeidzot, prasītāja apgalvo, ka *Dresdner Bank* ieguldījums viena miljarda ASV dolāru apmērā, kas apstrīdētajā lēmumā minēts kā viens no atsauces darījumiem, pierāda, ka atlīdzībai par strīdīgo ieguldījumu bija jāpiemēro viena no atsauces diapa-zona lielākajām vērtībām, jo šis ieguldījums, neraugoties uz, pēc tās domām, samazi-nātu riska profilu, tika atlīdzināts, piemērojot augstāku likmi nekā tā, kas piemērota atlīdzībai par strīdīgo ieguldījumu.

202 Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apstrīd šos argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

203 Pirmkārt, attiecībā uz prasītājas argumentu, ka Komisijas izmantotais diapazons esot kļūdainš, jo tas ir pamatots ar darījumiem, kurus nevarot salīdzināt ar strīdīgo iegul-dījumu, pietiek minēt, ka no jautājuma par strīdīgā ieguldījuma kvalifikāciju izriet, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka tas ir līdzīgāks pasīvajiem ieguldījumiem nekā pamatkapitālam (skat. šā sprieduma 181. punktu).

204 Otrkārt, attiecībā uz Komisijas vērtējumu par pamata atlīdzības par strīdīgo ieguldī-jumu atbilstību tirgum vispirms ir jānoraida prasītājas arguments, ka Komisija neesot

balstījusies uz tirgus apstākļiem strīdīgā ieguldījuma veikšanas dienā. Proti, ir jāatzīst, ka, pat neņemot vērā piecus 1999. gada darījumus, uz kuriem atsaucās Komisija, no pārējo darījumu vērtējuma izriet, ka Komisijas noteiktais tirgus diapazons, proti, no 75 līdz 160 pamatpunktiem, nav mainījies, jo darījumi, kam piemērojama minētā diapazona maksimālā likme (*Bayerische Hypo- und Vereinsbank* ieguldījums DEM 1,2 miljardu apmērā) un minimālā likme (*Deutsche Bank* emitētā USD 700 miljonu ieguldījuma otrā daļa), abi ir 1998. gada darījumi. Attiecībā uz prasītājas pieņēmumu, ka šie ieguldījumi tomēr neesot salīdzināmi ar strīdīgo ieguldījumu, jo tie ir terminēti, ir jāatgādina, ka šī īpašība neliedz veikt jebkādu salīdzinājumu.

205 Turpinājumā ir jāizvērtē katrs no astoņiem aspektiem, kuru dēļ, pēc prasītājas domām, tirgus diapazonam, kas piemērojams pamata galvojuma atlīdzībai, esot jāpiešķaita uzrēķins un kurus Komisija vai nu esot kļūdaini izvērtējusi, vai vispār neesot izvērtējusi.

206 Pirmkārt, attiecībā uz *Helaba* finansiālo stāvokli prasītāja apgalvo, ka *Helaba* peļņa 1998. gadā bija relatīvi neliela, ņemot vērā atlīdzības summu, kas bija jāsamaksā Hesenei, līdz ar to esot pastāvējuši draudi, ka peļņa nebūs pietiekama, lai izmaksātu līgumā paredzēto atlīdzību. Tā piebilst, ka citi *Helaba* finansiālie rādītāji (peļņa no pašu kapitāla, peļņas sadale, pamata pašu kapitāla kvota) laika posmā no 1984. līdz 1994. gadam konstanti bija acīmredzami zemāki par privāto banku rādītājiem.

207 Šajā sakarā ir jāatzīst, ka ar savu argumentu par, iespējams, nelielo *Helaba* peļņu, salīdzinot ar atlīdzības summu, prasītāja atkārtoti šā sprieduma 161. punktā izklāstīto argumentu, kas saistīts ar atlīdzības zaudēšanas risku. Tomēr, kā tika nospriests šā sprieduma 163. punktā, salīdzinājums, ko prasītāja veica starp atlīdzību, kas *Helaba* bija jāmaksā sākot ar 2003. gadu, un tās peļņu 1998. gadā, neļauj pierādīt, ka pastāv īpašs atlīdzības zaudēšanas risks. Attiecībā uz argumentu, ka citi *Helaba* rādītāji bija

zemāki par lielo privāto banku rādītājiem, pietiek minēt, ka, lai arī sarunas par strīdīgo ieguldījumu un tā integrēšana *Helaba* notika 1998. gadā, prasītāja atsauca uz datiem par laika posmu no 1984. līdz 1994. gadam. Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka prasītājas argumenti neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, neuzskatīdama, ka *Helaba* finansiālā stāvokļa dēļ atlīdzībai bija jābūt lielākai par līgumā noteikto.

208 Otrkārt, attiecībā uz to, ka darījums praktiski nebija publiskots, jo *Helaba* strīdīgo ieguldījumu saņēma no viena ieguldītāja, prasītāja apgalvo, ka kaitīgās sekas, ko rada publiskošana ar ieguldījumu saistīto grūtību vai grozījumu gadījumā, šajā gadījumā var tikt novērstas vai vismaz kontrolētas. Tā apgalvo, ka privātais ieguldītājs būtu pieprasījis pamata galvojuma atlīdzības uzrēķinu, lai kompensētu šo priekšrocību.

209 Ir jāatzīst, ka šis prasītājas īsais apgalvojums nav pietiekams, lai pierādītu, ka apgalvotais apstāklis tirgū patiešām nozīmē, ka pamata galvojuma atlīdzībai ir jāpieskaita uzrēķins, un ka līdz ar to Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, neapstiprinādama šādu uzrēķinu šajā gadījumā. Turklāt, lai arī tostarp no lietas dalībnieku atsaucēm uz pasīvo ieguldījumu, uz ko ir parakstījusies apdrošināšanas sabiedrība, izriet, ka privātie ieguldītāji var parakstīties arī uz visu pasīvo ieguldījumu, prasītāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu, kas ļautu uzskatīt, ka šāds uzrēķins patiešām ir pieprasīts tirgū.

210 Turklāt, kā atzīst pati prasītāja, tas, ka strīdīgo ieguldījumu ir veicis viens vienīgs ieguldītājs, neļauj *Helaba* pilnībā izvairīties no publiskošanas. Proti, *Helaba* nevar traucēt Hesenei atsaukties uz iespējamām ar ieguldījumu saistītām grūtībām vai grozījumiem, vēl jo vairāk tāpēc, ka šie jautājumi var tikt publiski apspriesti *Hessischer Landtag* (Hesenes parlaments), tāpat kā tika apspriesta sākotnējā parakstīšanās uz strīdīgo ieguldījumu.

- 211 Treškārt, attiecībā uz, iespējams, zemākām *Helaba* darījuma izmaksām prasītāja apgalvo: tā kā *Helaba* ieguva ieguldījumu no viena ieguldītāja, tā ietaupīja uz lielo maksājumu rēķina, kuri izriet no emisijas palaišanas, kā arī tās vadības un īstenošanas. Tā apgalvo, ka privātais ieguldītājs tāpat būtu pieprasījis pamata galvojuma atlīdzības uzrēķinu, lai kompensētu šo priekšrocību.
- 212 Ir jāatzīst, ka šis prasītājas apgalvojums, kam nav norādīts pamatojums, nepierāda, ka apgalvotais apstāklis tirgū nozīmētu, ka pamata galvojuma atlīdzībai ir piemērojams uzrēķins. Turklāt Hesene norāda, ka tā ir ietaupījusi arī uz lielo maksājumu rēķina, ieguldot visus speciālos līdzekļus *Helaba* tā vietā, lai sadalītu strīdīgo ieguldījumu starp dažādām bankām, un ka līdz ar to uzrēķins nav pamatots. Šādos apstākļos arī šis arguments neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, šā iemesla dēļ neapstiprinādama šādu atlīdzības uzrēķinu.
- 213 Ceturtkārt, attiecībā uz darījuma apmēru prasītāja kritizē Komisijas vērtējumu, atbilstoši kuram tādēļ, ka strīdīgā ieguldījuma apmērs ir daudz lielāks par salīdzinājumam izmantoto ieguldījumu apmēriem, nevajadzētu piemērot uzrēķinu, jo, pateicoties daudzpakāpju modelim, strīdīgais ieguldījums ir vienāds ar pieciem mazāka apmēra secīgi veiktiem ieguldījumiem. Tā piebilst, ka Komisija nonāk pretrunā saviem argumentiem tiesvedībā, kurā tika taisīts iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB* un kurā tā apgalvoja, ka ieguldītājs, kas darbojas tirgus ekonomikas apstākļos, "sastopoties ar neparasti lielām summām praksē, [būtu] pieprasījis palielināt atlīdzību".
- 214 Prasītāja šajā sakarā atkārtoti argumentus, kurus tā izvirza par daudzpakāpju modeļa pieņemšanu. Tomēr no šā sprieduma 131. punkta izriet, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka saistībā ar atbilstošas atlīdzības par komercdarbības paplašināšanas funkciju aprēķinu strīdīgais ieguldījums varēja tikt salīdzināts ar piecu mazāka apmēra pasīvo ieguldījumu virkni.

- 215 Katrā ziņā ir jāatzīst, ka, pat neņemot vērā daudzpakāpju modeli, no Komisijas apstrīdētā lēmuma preambulas 164. apsvērumā vērā ņemto darījumu vērtējuma neizriet, ka lielais apmērs noteikti nozīmē, ka galvojuma atlīdzībai ir jāpiemēro uzrēķins. Tādējādi *SGZ-Bank* ieguldījumam (1998. gada oktobris) tikai DEM 50 miljonu apmērā (apmēram EUR 25 miljoni) tika noteikta 1,20 % galvojuma atlīdzība, bet *Deutsche Bank* maksāja tikai 0,75 % un 0,8 % galvojuma atlīdzību par sava USD 700 miljonu ieguldījuma daļām (1998. gada janvāris).
- 216 Attiecībā uz Komisijas tiesvedībā, kurā tika taisīts iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, izvirzītajiem argumentiem pietiek atgādināt, ka Pirmās instances tiesa atcēla attiecīgo lēmumu šajā lietā un ka 2004. gada *WestLB* lēmumā Komisija darījuma lielā apmēra dēļ vairs nepieprasīja uzrēķinu, kura pamatotību tā bija mēģinājusi pierādīt.
- 217 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, neuzskatīdama, ka strīdīgā ieguldījuma kopējā apjoma dēļ atlīdzībai bija jābūt lielākai par līgumā noteikto.
- 218 Piektkārt, attiecībā uz pamatkapitāla buferi prasītāja uzskata, ka, pat ja apstrīdētā lēmuma preambulas 169. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka strīdīgā ieguldījuma lielā apmēra salīdzinājumā ar pamatkapitālu dēļ atlīdzībai par šo ieguldījumu ir jāpiemēro viena no tirgus diapazona, kas piemērojams pamata galvojuma atlīdzībai, lielākajām vērtībām, tai bija jāņem vērā arī tas, ka viss ieguldījums *Helaba*, nevis grupas, kurai tā pieder, līmenī tika uzskatīts par pamata pašu kapitālu, kas pārsniedz Sidnejas deklarācijā paredzēto hibrīdo pašu kapitāla instrumentu 15 % robežu.
- 219 Ir jāatzīst, ka tiktāl, ciktāl visa ieguldījuma atzišana par *Helaba* pamata pašu kapitālu kļūva iespējama tā nepārtrauktā rakstura dēļ, nav iemesla uzskatīt, ka prasītājas

apgalvotais apstāklis ir saistīts ar uzrēķinu, kas nošķirams no uzrēķina šā ieguldījuma neierobežotā termiņa dēļ. Attiecībā uz to, ka strīdīgais ieguldījums tika atzīts par pamata pašu kapitālu *Helaba*, nevis grupas, kurai tā pieder, līmenī, ir jāatgādina, ka prasītāja tikai apgalvo, ka šī atzīšana dod *Helaba* lielāku elastīgumu līdzekļu izmantošanā. Ņemot vērā lielo rīcības brīvību, kas ir Komisijai, nosakot ar tirgu saderīgu atlīdzību, ir jāatzīst, ka šis pieņēmums nekādā veidā nevar pierādīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

220 Līdz ar to ir jāuzskata, ka prasītājas argumenti neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, neuzskatīdama, ka samazināta pamatkapitāla bufera dēļ atlīdzībai bija jābūt lielākai par līgumā noteikto.

221 Sestkārt, attiecībā uz *Helaba* ilglaicīgo novērtējumu prasītāja kritizē Komisijas vērtējumu, kas izklāstīts apstrīdētā lēmuma preambulas 171. apsvērumā un atbilstoši kuram privātais ieguldītājs uzskatītu, ka *Helaba* zaudējumu risks ir salīdzināms ar tāda ieguldījuma zaudējuma risku, kas ir veikts vienā no minētajā lēmumā norādītajām lielajām privātajām bankām. Šajā sakarā tā apgalvo, ka, ja neņem vērā valsts garantijas, nevar iedomāties, ka minētais jēdziens un apstrīdētajā lēmumā norādīto lielo privāto banku jēdziens būtu salīdzināmi un ka līdz ar to atsaucies darījumi varētu tikt izmantoti salīdzinājuma veikšanai bez jebkādas pielāgošanas. Turklāt tā apgalvo, ka Komisija nav pamatojusi savu vērtējumu šajā sakarā.

222 Ir jāuzsver, ka sava apgalvojuma pamatojumam — saskaņā ar kuru nevarot iedomāties, ka, ja nebūtu valsts garantiju, tad *Helaba* un apstrīdētajā lēmumā minēto lielo privāto banku ilglaicīgais novērtējums būtu salīdzināmi, — prasītāja vienkārši norāda, ka, lai arī *Helaba* kvota tika salīdzināta ar lielo privāto banku kvotām, tā “visdrīzāk” ieguva mazāk labvēlīgu novērtējumu.

223 Turklāt prasītāja neapstrīd Vācijas Federatīvās Republikas apgalvojumu, uz kuru Komisija atsaucas apstrīdētajā lēmumā (preambulas 171. apsvērumš) un saskaņā ar kuru vismaz līdz 2001. gadam nepastāvēja neviena metode reģionālo banku ilglaicīgā novērtējuma aprēķinam, ja neņem vērā pienākumu turpināt darbību un garantijas prasības, kas tātad bija piemērojamas valsts varas iestādēm. Protams, savā replikas rakstā prasītāja apgalvo, ka, ja neņem vērā minētās valsts garantijas, *Helaba* novērtējums 1998. un 1999. gadā bija zemāks par lielo privāto banku novērtējumiem, un šajā sakarā atsaucas uz *Helaba* individuālo reitingu un finanšu spējas novērtējumu, tos salīdzinot ar minēto privāto banku novērtējumiem šajos gados. Tomēr, ņemot vērā, ka no šā apgalvojuma pamatojumam iesniegtajiem dokumentiem izriet, ka individuālā reitinga un finanšu spēju novērtējums ir nošķirami no ilglaicīga novērtējuma, nepietiek ar vienkāršu atsauci uz šiem zemākajiem *Helaba* novērtējumiem, nesniedzot citus precizējumus, lai pierādītu, ka tās ilglaicīgais novērtējums noteikti tāpat būtu zemāks par lielo privāto banku ilglaicīgo novērtējumu, ja tas tiktu noteikts, neņemot vērā valsts garantijas, nedz arī to, ka 1998. gada beigās pastāvēja veids, kāda var noteikt šādu novērtējumu attiecībā uz *Helaba*.

224 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, pieņemdama, ka, tā kā 1998. gada beigās nepastāvēja atbilstoša metode reģionālo banku ilgtermiņa novērtējuma noteikšanai, neņemot vērā valsts garantijas, privātais ieguldītājs būtu uzskatījis, ka *Helaba* zaudējumu risks ir salīdzināms ar zaudējumu risku, investējot vienā no minētajā lēmumā norādītajām lielajām privātajām bankām.

225 Turklāt apstrīdētais lēmums ir pietiekami pamatots šajā ziņā. Proti, ir jāmin, ka prasītājas kritizētais Komisijas vērtējums nebija vērsts uz to, lai noliegtu iespējamā atlīdzības uzrēķina piemērojamību, bet attiecās uz Vācijas Federatīvās Republikas pieprasīto samazinājumu tādēļ, ka valsts garantiju dēļ investīcijas *Helaba* risks esot neliels. Ar šo apstākli tiek skaidrots, ka Komisija tikai norādījusi iemeslus, kuru dēļ atlīdzības aprēķins nebija jābalsta uz ilglaicīgu *Helaba* novērtējumu 1998. gada beigās, un nav koncentrējusies uz precīzo novērtējumu, kāds tai būtu bijis valsts garantiju neesamības gadījumā.

- 226 Septītkārt, attiecībā uz to, ka uz visu ieguldījuma apmēru ir parakstīties viens ieguldītājs, prasītāja apgalvo, ka atsaucies darījumos uz pasīvajiem ieguldījumiem bija parakstījušies vairāki ieguldītāji, no kuriem katrs parasti investējis no EUR 5 miljoniem līdz 10 miljoniem, un tikai izņēmuma kārtā — līdz EUR 100 miljoniem. Tā apgalvo, ka, lai arī Hesene ir ieguvusi 40 % no *Helaba* pašu kapitāla, atsaucies darījumos individuālo ieguldītāju daļa attiecīgo banku pašu kapitālā bija mazāka par 1 %.
- 227 Prasītāja apstrīd Komisijas apgalvojumu iebildumu rakstā, atbilstoši kuram atšķirības noteikšana atkarībā no katra ieguldītāja daļas emisijā nav pamatota attiecībā uz praksi tirgū, kas bija spēkā 1998. gada beigās. Šajā sakarā tā min, ka šis apgalvojums ir pretrunā Vispārējās tiesas judikatūrai, jo iepriekš 7. punktā minētajā spriedumā lietā *WestLB* (255. punkts) tiesa uzskatīja, ka privātais ieguldītājs “vēlas gūt pēc iespējas lielāku peļņu, neuzņemoties pārāk lielu risku, salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem”. Tā apgalvo, ka, salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem, ieguldītājs uzņemas lielākus riskus, ja tas investē emisijā kā vienīgais ieguldītājs, it īpaši ja šīs investīcijas kopējais apmērs ir liels, nevis tad, ja tas — kā Komisijas salīdzinājumam minēto Vācijas privāto banku darījumu gadījumā — kopā ar citiem tirgus dalībniekiem parakstās uz daudz mazāku tādas emisijas daļu, kuras kopējais apmērs arī ir mazāks.
- 228 Tā piebilst, ka strīdīgais ieguldījums būtiski palielina Hesenē portfeļa riska profilu tādēļ, ka tās riski ir koncentrēti pie viena debitora. Tā šajā sakarā norāda, ka risku dažādošanai ir vispārīga principa vērtība uzņēmuma risku vadībā un ka piesardzības noteikumi attiecībā uz “lieliem riskiem” ir balstīti uz principu, ka risku koncentrēšana pie viena debitora ir īpaši bīstama.
- 229 Šajā sakarā ir jānorāda, ka, pat ja parakstīšanās uz visu ieguldījumu, kas veido 40 % no emitentes bankas pašu kapitāla, ir saistīta ar lielāku risku ieguldītājam nekā parakstīšanās uz daļu, kas veido mazāk par 1 % no minētā kapitāla, atbildības uzrēķins ir

pamatots tikai tad, ja šis apstāklis sniedz priekšrocību emitentei bankai, kurai tas ir gatavs maksāt, vai ja šai bankai ir vajadzīgi līdzekļi, kurus ir piedāvājis ieguldītājs un kurus tā nevar iegūt no citām personām. Turpretī, ja riska palielinājums ieguldītājam izriet no lēmuma, kuru tas ir pieņēmis sev zināmu iemeslu dēļ un kuru nav ietekmējušas bankas vēlmes vai vajadzības, ieguldītājs atteiksies maksāt atlīdzības uzrēķinu un iegūs līdzekļus no citiem ieguldītājiem (šajā ziņā skat. iepriekš 7. punktā minēto spriedumu lietā *WestLB*, 320. punkts).

²³⁰ Šajā gadījumā riska palielinājums, ko Hesenei rada tas, ka tai pieder liela *Helaba* pašu kapitāla daļa, izriet no tās lēmuma nesadalīt speciālos līdzekļus, jo tas rada trūkumus, nevis no *Helaba* interesēm, kurai — kā tika nospriests (skat. šā sprieduma 39.–42. punktu) — nebija steidzamas vajadzības būtiski palielināt savu kapitālu, kas varētu izraisīt vajadzību pieņemt atlīdzības uzrēķinu.

²³¹ Turklāt nav iemesla uzskatīt, ka *Helaba* — šajā gadījumā no vairākiem ieguldītājiem — nebūtu varējusi tirgū iegūt līdzekļus strīdīgā ieguldījuma apmērā, ņemot vērā daudzpakāpju modeli, ar nosacījumiem, kas arī pieļautu to atzīšanu par pamata pašu kapitālu, un ar pamata galvojuma atlīdzību, kas būtu līdzvērtīga likmei, par kuru vienojās Hesene un *Helaba*.

²³² Līdz ar to, pat ja Hesenē daļas *Helaba* pamata pašu kapitālā lielais apmērs tai palielina risku, nav acīmredzams, ka šis apstāklis sniedz priekšrocību, par kuru *Helaba* būtu jāmaksā uzrēķins. Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, neuzskatīdama, ka atlīdzībai bija jābūt lielākai par līgumā noteikto tādēļ, ka uz strīdīgo ieguldījumu bija parakstīties viens vienīgs ieguldītājs.

- 233 Astotkārt, attiecībā uz strīdīgā ieguldījuma neaizstājamību vai samazinātu aizstājamību prasītāja apgalvo, ka šis apstāklis strīdīgo ieguldījumu nošķir no darījumiem, kurus Komisija izmantoja salīdzinājumam, jo tādēļ Hesene nevar pārtraukt ieguldījumu.
- 234 Šajā sakarā — tāpat kā šā sprieduma 229. punktā — ir jāuzsver: tas, ka viens no darījumu aspektiem ir saistīts ar ieguldītāja riska palielinājumu, atlīdzības palielinājumu pamato tikai tad, ja minētais aspekts sniedz priekšrocību bankai vai ja tā nevar atteikties no piedāvātajiem līdzekļiem.
- 235 Tomēr šajā gadījumā tas, ka strīdīgais ieguldījums nav aizstājams vai ir maz aizstājams, nerada priekšrocību *Helaba*.
- 236 Proti, no lietas materiāliem izriet, ka tirgū emitētie pasīvie ieguldījumi tiek veikti ar tās sabiedrības starpniecību, kas parakstījusies uz ieguldījumu kā pasīvais dalībnieks un tirgū savāc vajadzīgo kapitālu. Tādējādi ieguldītāji neparakstās uz pasīvo ieguldījumu tieši pie emitentes bankas, bet gan pie starpnieces sabiedrības. Turpretī šī sabiedrība kā pasīvais dalībnieks savas tiesības uz pasīvo ieguldījumu var nodot tikai ar emitentes bankas piekrišanu.
- 237 Šajā gadījumā Hesene, kurai jau bija investējams kapitāls, piedalījās darījumā kā pasīvais dalībnieks, nevis kā starpniece sabiedrība. Līdz ar to no *Helaba* viedokļa darījums norit kā tirgū emitēto ieguldījumu gadījumā un tai nerodas nekādas papildu priekšrocības tādēļ, ka strīdīgais ieguldījums nav kotēts biržā, jo vienīgās tai svarīgās īpašības ir tās, kas ieguldījumu ļauj uzskatīt par pamata pašu kapitālu, kas pārsniedz Sidnejas deklarācijā hibrīdiem pašu kapitāla instrumentiem noteikto 15 % robežu, proti, nenoteiktais termiņš, tiesību neesamība pasīvajam dalībniekam pārtraukt ieguldījumu un *step-up* klauzula. Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka, atbildot tiesas sēdē uz Pirmās instances tiesas jautājumiem par priekšrocībām, kas *Helaba* rodas tādēļ, ka

strīdīgais ieguldījums nav kotēts biržā, prasītāja piekrita, ka nevarēja zināt, vai šis apstāklis patiešām rada priekšrocības *Helaba*.

Secinājumi par pamata atlīdzības salīdzinājumu ar tirgū pieprasīto pamata galvojuma atlīdzību

- ²³⁸ No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka šā gadījuma apstākļos Komisija, nepieļaudama acīmredzamu kļūdu vērtējumā, varēja uzskatīt, ka privātais ieguldītājs, kas atrodas Hesenei līdzvērtīgā situācijā, nebūtu no *Helaba* ieguvis lielāku pamata atlīdzību kā tā, par kuru vienojās līgumslēdzējas puses, jo faktori, kas Hesenei palielina risku, izriet no tās speciālo līdzekļu būtības, kā arī tās izvēles un nerada *Helaba* priekšrocību salīdzinājumā ar to, ko tā būtu ieguvusi tirgū. Šādos apstākļos Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka kopējās izmaksas 1,43 % apmērā, kas *Helaba* rodas no pamata atlīdzības par strīdīgajiem ieguldījumiem, ņemot vērā profesionālā nodokļa ietekmi, neradītu *Helaba* priekšrocību, kuru tā nebūtu varējusi iegūt tirgus apstākļos.

c) Par nepārtrauktības uzrēķina salīdzinājumu ar tirgū pieprasīto galvojuma atlīdzības uzrēķinu

Apstrīdētais lēmums

- ²³⁹ Apstrīdētajā lēmumā Komisija atzina, ka strīdīgais ieguldījums atšķiras no vairuma Vācijas Federatīvās Republikas minēto darījumu, jo tas esot uzskatāms par beztermiņa ieguldījumu, un uzskatīja, ka šis apstāklis paredz atlīdzības uzrēķinu, jo Hesenei tas rada palielinātu risku nevarēt izmantot procentu likmes izmaiņas un *Helaba* —

palielinātu ekonomisko vērtību, jo šis apstāklis ļauj pārsniegt Sidnejas deklarācijā noteikto 15 % robežu (apstrīdētā lēmuma preambulas 173. un 174. apsvērums).

240 Komisija norāda, ka, lai noteiktu, vai 0,23 % likme, kas atbilst nepārtrauktības uzrēķinam, par ko vienojušās līgumslēdzējas puses un kam pieskaita profesionālajam nodoklim atbilstošo daļu, atbilst tirgum, Komisija nevar vai tikai daļēji var balstīties uz tirgus datiem darījuma veikšanas laikā, jo līgumslēdzējas puses zināmā mērā rīkojas kā priekšgājēji tirgū. Tomēr tā apgalvo, ka publiskam ieguldītājam vai valsts bankai nevar aizliegt rīkoties kā priekšgājējam tirgū un ka līdz ar to ir jāizvērtē tikai tas, vai, nosakot nepārtrauktības uzrēķinu, nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā ekonomiskajā nozīmē, proti, vai šī noteikšana nav balstīta uz kļūdainiem vērtēšanas kritērijiem (apstrīdētā lēmuma preambulas 176. un 177. apsvērums).

241 Tā apgalvo, ka, ņemot vērā, ka par gadu, kurā veikts strīdīgais ieguldījums, un nākamo gadu ir maz datu, Vācijas Federatīvās Republikas piedāvātais aprēķins, kurā atlīdzība par *Deutsche Bank* beztermiņa ieguldījumu salīdzināta ar atlīdzību par *Dresdner Bank* pasīvo ieguldījumu un līdz ar to piedāvāts piemērot apmēram 0,29 % lielu uzrēķinu, ir ticams. Tādēļ Komisijai secina, ka nav pamata uzskatīt, ka atbilstošā salīdzināmā nepārtrauktības uzrēķina likme 0,23 % gadā būtu viena no tirgus diapazona mazākajām vērtībām un ka līdz ar to *Helaba* tika sniegtas priekšrocības, proti, tai sniegts valsts atbalsts (apstrīdētā lēmuma preambulas 182. un 183. apsvērums).

Lietas dalībnieku argumenti

242 Prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka, lai ņemtu vērā strīdīgā ieguldījuma nenoteikto termiņu, nebija jāmaina atsaucē diapazons, kas tika aprēķināts, pamatojoties uz terminētiem pasīvajiem ieguldījumiem.

- ²⁴³ Pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, uzskatīdama, ka Hesene un *Helaba* ir rīkojušās kā priekšgājējas un ka līdz ar to tām bija jāpiešķir lielāka rīcības brīvība. Šajā sakarā tā apgalvo, ka *Helaba* un Hesene nav rīkojušās kā priekšgājējas, jo pēc tam vairs netika veikts neviens darījums, kam piemistu strīdīgā ieguldījuma īpašības, un it īpaši tādēļ, ka no *Hessischer Landtag* apspriedes, kas notika pirms strīdīgā ieguldījuma veikšanas, izriet, ka līgumslēdzējas puses mēģināja precīzi atdarināt darījumus, kurus bija veikušas citas federālās zemes un citas federālo zemju bankas un par kuriem izmaksāto atlīdzību Komisija uzskatīja par tādu, kas ietver valsts atbalsta aspektus.
- ²⁴⁴ Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija savā vērtējumā nevarēja ņemt vērā no 1999. gada maija līdz 2003. gada decembrim veiktos beztermiņa ieguldījumus. Šajā sakarā tā apgalvo, ka, ja nav pieejami nekādi tirgus dati, Komisija nevar pieņemt, ka apstākļi, kurus privātais ieguldītājs būtu ņēmis vērā laika posmā no 1999. gada maija līdz jūlijam vai 2003. gada decembrī, attiecīgajā formā jau pastāvēja 1998. gada beigās, jo Eiropas kapitāla tirgus patiesā attīstība pierāda pretējo. Tā uzskata, ka līdz ar to, 1999. gada konkurences stāvokli bez jebkāda pamatojuma attiecinot uz 1998. gadu, tika pieļauta acīmredzama kļūda.
- ²⁴⁵ Treškārt, tā apgalvo, ka katrā ziņā četri darījumi (trīs, ko veikusi *Deutsche Bank*, un viens, ko veikusi *Dresdner Bank*), kurus Komisija izmantojusi atsaucei, aprēķinot nepārtrauktības uzrēķinu, nav salīdzināmi ar strīdīgo ieguldījumu šādu aspektu dēļ: kopējais apmērs un atsevišķā ieguldītāja daļas apmērs, emitēšu banku pamata pašu kapitāla proporcija, ko veidoja dažādie ieguldījumi, to atzīšana par bankas vai grupas pamata pašu kapitālu, kā arī investīcijas pārtraukšanas iespējas.
- ²⁴⁶ Ceturtkārt, tā apgalvo, ka pretēji Komisijas apgalvotajam lielāks uzrēķins, kas tika piemērots atlīdzībai par *Deutsche Bank* beztermiņa ieguldījumu, salīdzinot ar *Dresdner Bank* pasīvo ieguldījumu, nevar būt pamatots ar augstāku beztermiņa ieguldījumu novērtējumu. Atbildot uz jautājumu, ko Pirmās instances tiesa uzdeva tiesas

sēdē, prasītāja skaidroja, ka ar šo argumentu tā vēlējās norādīt, ka *Deutsche Bank* beztermiņa ieguldījumu zemāks novērtējums, salīdzinot ar *Dresdner Bank* pasīvā ieguldījuma novērtējumu, neļauj uzskatīt, ka nepārtrauktības uzrēķins tirgū būtu mazāks par 0,29 % likmi, kas aprēķināta, salīdzinot šos trīs darījumus, jo novērtējumus ietekmē daudzi faktori.

247 Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apstrīd šos argumentus.

Vispārējās tiesas vērtējums

248 Pirmkārt, attiecībā uz prasītājas argumentu, ka Hesene un *Helaba* nav rīkojušās kā priekšgājējas, jo tās tikai mēģināja atdarināt agrākos darījumus, ko bija veikušas federālo zemju bankas, pirmkārt — kā uzsver *Helaba* —, ir jāatzīst, ka tas nav atspoguļots *Hessischer Landtag* Ekonomiskās komisijas 1998. gada 2. decembra sanāksmes protokolā, uz kuru pamatojas prasītāja. Protams, no šā dokumenta izriet, ka minētie darījumi tika ņemti vērā, bet tāpat no tā izriet, ka Hesene un *Helaba* ir ņēmušas vērā arī to, ka Komisija bija uzsākusi procedūras par šiem darījumiem un ka strīdīgā ieguldījuma nosacījumi tika apspriesti. Otrkārt, attiecībā uz argumentu, ka pēc tam netika veikts neviens strīdīgajam ieguldījumam pielīdzināms darījums, pietiek atsaukties uz iepriekšējo analīzi attiecībā uz strīdīgā ieguldījuma kvalificēšanu, kā arī uz to, ka šīs atšķirības tika ņemtas vērā, lai noteiktu tirgum atbilstošu atlīdzību.

249 Otrkārt, attiecībā uz prasītājas argumentu, ka Komisija nevarēja ņemt vērā no 1999. gada maija līdz 2003. gada decembrim veiktos beztermiņa ieguldījumus, ir jānorāda, ka Komisija nevarēja iebilst pret nepārtrauktības uzrēķinu, par kuru vienojās Hesene un *Helaba*, ja tai nebija ne mazākās informācijas, lai pamatotu uzskatu, ka šis uzrēķins ir mazāks par tirgū noteikto. Tieši, lai iegūtu šo informāciju un lai tādējādi

samazinātu strīdīgā ieguldījuma līgumslēdzēju pušu rīcības brīvību, Komisija izvērtēja tirgus turpmāko attīstību. Šādos apstākļos ar prasītājas kritiku, kas vērsta uz to, lai Komisija neizmantoju datus par periodu pēc strīdīgā ieguldījuma, nevar pierādīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka nav iemesla uzskatīt, ka nepārtrauktības uzrēķins, par ko vienojās Hesene un *Helaba*, neatbilda tirgum.

250 Katrā ziņā ir jāatzīst, ka prasītājas arguments, ka 1999. gadā hibrīdo pašu kapitāla instrumentu tirgus apjoms būtiski palielinājās, nav pietiekams, lai pierādītu, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka var pamatoties uz darījumiem, kuri ir notikuši pēc strīdīgā ieguldījuma, jo nebija iemesla pieņemt, ka atlidzības par pasīvo ieguldījumu nepārtrauktības uzrēķins laika gaitā būtiski mainīsies (apstrīdētā lēmuma preambulas 177. un 178. apsvērums). Proti, tas vien, ka 1999. gadā hibrīdo pašu kapitāla instrumentu tirgus apjoms būtiski palielinājās, nenozīmē, ka pretēji tam, ko Komisija apgalvoja apstrīdētajā lēmumā, nepārtrauktības uzrēķins šajā gadā bija zemāks, tādējādi, ja Komisija izmantotu datus, kas attiecas uz šo periodu, tās secinājumi varētu būt kļūdaini. Vispirms prasītāja neizskaidro, kādā veidā tirgus apjoma palielināšanās būtu ietekmējusi nepārtrauktības uzrēķina likmi. Turklāt prasītāja neizvirza argumentus, kas ļautu uzskatīt, ka 1998. gada decembrī Hesene un *Helaba* nevarēja pareizi aprēķināt uzrēķina apmēru, ko vēlāk noteica citas bankas.

251 Treškārt, attiecībā uz iebildumu, ka strīdīgais ieguldījums nav salīdzināms ar četriem Komisijas minētajiem ieguldījumiem, prasītāja izvirza argumentus, kas jau vairākkārt tika izvirzīti, lai pamatotu apgalvojumu, ka strīdīgajam ieguldījumam piemīt riska profils, kurš neļauj to salīdzināt ar citiem pasīvajiem ieguldījumiem, bet Pirmās instances tiesa šos argumentus ir noraidījusi.

252 Prasītāja arī apgalvo, ka tas, ka ieguldījumi, kurus Komisija izmantoja salīdzinājumam, ir kotēti biržā, nozīmē, ka no ieguldītāja viedokļa tie nav beztermiņa ieguldījumi un ka

līdz ar to kapitāla zaudēšanas riska palielinājums, salīdzinot ar terminētajiem finanšu instrumentiem, ja tāds pastāv, ir neliels. Turpretī strīdīgā ieguldījuma gadījumā Hesene nevarēja pārtraukt ieguldījumu, un līdz ar to nepārtrauktības uzrēķinam bija jābūt lielākam nekā biržā kotēto pasīvo ieguldījumu gadījumā.

253 Tomēr šajā sakarā ir jāpiebilst, ka aizstājamības līmeņa atšķirības starp Komisijas salīdzinājumam izmantotajiem ieguldījumiem un strīdīgo ieguldījumu un līdz ar to atšķirīgās iespējas pārtraukt ieguldījumu ir tikai sekas tam, ka Hesene atšķirībā no biržā kotēto pasīvo ieguldījumu ieguldītājiem nav ieguldījusi likvidu un tātad aizstājamu īpašumu, bet gan speciālos līdzekļus, kurus tā nevēlējās pārdot un par kuriem tā vēlējās saņemt atlīdzību tikai graudā. Turklāt tas, ka Hesenei nav vai ir ļoti ierobežota iespēja pārtraukt investīciju, *Helaba* radītu papildu priekšrocību tikai tad, ja par to būtu jāmaksā atlīdzība.

254 Līdz ar to ir jāatzīst, ka šajā gadījumā normālos tirgus apstākļos noritošu sarunu ietvaros privātais ieguldītājs, kurš atrodas tādā pašā situācijā kā Hesene, nevar neņemt vērā, ka tas, ka nav iespējams vai ir ļoti neliela iespēja pārtraukt ieguldījumu, bija Hesenē izvēles saistībā ar speciālo līdzekļu pārvaldi, nevis *Helaba* vajadzību sekas. Tādējādi šādam ieguldītājam būtu bijis jāņem vērā *Helaba* viedoklis un tas, ka tā nevarētu samaksāt lielāku atlīdzību par neērtībām, kas Hesenei rodas pašas izvēles dēļ un kas *Helaba* nerada papildu priekšrocību.

255 Ceturtkārt, attiecībā uz prasītājas argumentu, ka *Deutsche Bank* beztermiņa ieguldījuma zemāks novērtējums, salīdzinot ar *Dresdner Bank* terminētā pasīvā ieguldījuma novērtējumu, neļauj samazināt nepārtrauktības uzrēķinu, kas aprēķināts, salīdzinot šos darījumus, ir jāatzīst, ka Komisija neuzskatīja, ka Vācijas Federatīvās Republikas piedāvātais attiecīgais aprēķins ir precīzs, un tikai apgalvoja, ka tas ir ticams. Turklāt prasītājas arguments vispār liedz Komisijai veikt jebkādu salīdzinājumu ar tirgu šajā gadījumā, jo, kā tā apstiprināja tiesas sēdē, atlīdzība par katru tirgū veikto darījumu

ir atkarīga no daudziem faktoriem, kuru ietekmi uz galīgo atlīdzību ir grūti aprēķināt precīzi.

²⁵⁶ Katrā ziņā ir jānorāda: tā kā Komisijas secinājumi par nepārtrauktības uzrēķinu, par ko šajā gadījumā panākta vienošanās, nav balstīti uz vienu vienīgu aprēķinu, šis arguments, pat ja tas būtu pamatots, nepierāda, ka minētajā secinājumā ir pieļauta acīmredzama kļūda. Proti, kā tika norādīts šā sprieduma 240. un 241. punktā, Komisija tostarp ir ņēmusi vērā, ka Hesene un *Helaba* rīkojās kā priekšgājējas tirgū un, pakārtoti, ka atlīdzības par beztermiņa ieguldījumiem salīdzinājums, ko minēja Vācijas Federatīvā Republika, neļauj secināt, ka beztermiņa ieguldījumu atlīdzības diapazons bija lielāks par terminētu pasīvo ieguldījumu atlīdzības diapazonu.

²⁵⁷ Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka tai nav iemesla secināt, ka atbilstošā salīdzināmā likme 0,23 % gadā, kas piemērojama nepārtrauktības uzrēķinam, ir viena no tirgus diapazona lielākajām vērtībām un ka līdz ar to *Helaba* tika sniegtas priekšrocības un piešķirts valsts atbalsts.

Secinājumi par galvojuma atlīdzības saderības ar tirgu vērtējumu

²⁵⁸ No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka *Helaba* saistībā ar strīdīgo ieguldījumu veiktie maksājumi atbilda tirgū noteiktai galvojuma atlīdzībai par salīdzināmiem darījumiem un līdz ar to neradīja *Helaba* priekšrocības, kuras tā nevarētu iegūt tirgus apstākļos.

5. Par to, ka Komisija no atlīdzības atskaitīja refinansēšanas maksājumus, kuri Helaba rodas tādēļ, ka ieguldījums nav likvids

a) Apstrīdētais lēmums

²⁵⁹ Komisija norāda, ka, ņemot vērā, ka strīdīgais ieguldījums nav sniedzis *Helaba* likvidus līdzekļus, tai ir jāsedz papildu refinansēšanas maksājumi, salīdzinot ar tiem, kuri būtu bijis jāsedz bankai, kas saņemtu likvidu ieguldījumu, jo tai vēl bija jāiegūst minētie likvidie līdzekļi tirgū, lai tāpat varētu paplašināt savu darbību (apstrīdētā lēmuma preambulas 184. apsvērums). Līdz ar to tā uzskata, ka *Helaba* bija jāmaksā atlīdzība tikai par risku, kuram Hesene pakļauj savus līdzekļus, proti, ka tai bija jāsamaksā Hesenei tikai galvojuma atlīdzība, kas pārsniedz starpbanku tirgū piemērojamo refinansēšanas likmi (apstrīdētā lēmuma preambulas 162. un 187. apsvērums).

²⁶⁰ Šajā ziņā tā noraida prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru no atlīdzības bija jāatskaita tikai pēc nodokļiem veicamie refinansēšanas maksājumi, norādot, ka atšķirībā no tās minētās *WestLB* lietas strīdīgais ieguldījums nerada *Helaba* papildu nodokļu samazinājumu, salīdzinot ar to, kas pienākas likvida ieguldījuma gadījumā, kurš pamatotu mazāku samazinājumu (apstrīdētā lēmuma preambulas 185. un 186. apsvērums).

b) Lietas dalībnieku argumenti

²⁶¹ Prasītāja apgalvo, pirmkārt, ka apstrīdētajā lēmumā nav norādīts pamatojums un, otrkārt, ka šis lēmums ir pretrunā privātā ieguldītāja kritērijam.

262 Attiecībā uz pamatojuma trūkumu tā apgalvo, ka visas refinansēšanas likmes atskatīšana ir pilnīgi pretrunā nostājai, kuru Komisija ieņēma lēmumā par formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, kā arī Vispārējās tiesas judikatūrai un uzsver, ka šādos apstākļos Komisijai esot bijis īpaši rūpīgi jāpamato savs lēmums. Tā apgalvo, ka apstrīdētais lēmums neļauj saprast: uz kādiem kritērijiem ir balstījusies Komisija, uzskatot, ka *Helaba* patiešām ir jāsedz papildu refinansēšanas maksājumi ar bruto refinansēšanas likmi; kādēļ *Helaba* bija jāmaksā tikai galvojuma atlīdzība, kas pārsniedz atsaucē procentu likmi; vai galvojuma atlīdzība ir jābalsta uz bruto refinansēšanas likmi vai uz *Libor* vai *Euribor* likmi un vai atsaucē likme sakrīt ar *Libor* likmi.

263 Attiecībā uz privātā ieguldītāja kritērija piemērošanu prasītāja apgalvo, ka, uzskatīdama, ka *Helaba* ir jāmaksā tikai par risku, kuram Hesene pakļauj savus speciālos līdzekļus, tiem piešķirot pasīvā ieguldījuma formu, Komisija ir kļūdaini piemērojusi šo kritēriju, jo, pirmkārt, likviditātes neesamība jau tika kompensēta ar speciālo līdzekļu samazināto integrācijas vērtību, otrkārt, privātais ieguldītājs nepiekrītu, ka viņa atlīdzībai tiktu piemērots samazinājums tādēļ, ka tā ieguldījums nav likvīds, un, treškārt, Pirmās instances tiesai jau katrā ziņā bija iespēja nospriest, ka privātais ieguldītājs pieņemtu tikai tādu samazinājumu, kas atbilst patiesajiem izdevumiem, kuri bankai radušies nelikvīda ieguldījuma dēļ.

264 Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apstrīd šos argumentus.

c) Vispārējās tiesas vērtējums

265 Attiecībā uz apgalvoto pamatojuma neesamību ir jāatzīst, ka no apstrīdētā lēmuma preambulas 184.–187. apsvēruma izriet, ka Komisija uzskatīja: tas, ka ieguldījums pamata pašu kapitālā nav likvīds, bankai rada lielākus maksājumus nekā ar likvīdu ieguldījumu saistītie, jo bankai ir jāiegūst tirgū ieguldījuma vērtībai atbilstoša likvīda summa. Līdz ar to banka šo ieguldījumu pieņemtu tikai tad, ja līgumā noteiktajā

atlīdzībā ir ņemti vērā papildu maksājumi ieguldījuma likviditātes neesamības dēļ, kas līdz ar to ļauj aprēķināt šāda ieguldījuma izmaksas, kuras ir vienādas ar izmaksām par ieguldījumu, kurš ir saistīts ar likvidu līdzekļu nodošanu.

266 Ja — tādu pasīvo ieguldījumu gadījumā kā strīdīgais ieguldījums — gan atlīdzība par ieguldījumu, gan papildu maksājumi ir jāsamaksā pirms nodokļu nomaksas, Komisija uzskata, ka likvida ieguldījuma izmaksas un nelikvida ieguldījuma izmaksas var būt vienādas tikai tad, ja atlīdzība par ieguldījumu tiek aprēķināta, neņemot vērā procentu likmes, kuras likvidu pasīvo ieguldījumu gadījumā ir paredzētas kā atlīdzība par likvidu līdzekļu nodošanu. Tomēr, ja — kā *WestLB* lietā — atlīdzība par ieguldījumu tiek maksāta pēc nodokļu nomaksas, jo ieguldījums nav pasīvā ieguldījuma formā, lai arī refinansēšanas maksājumi joprojām tiek uzskatīti par profesionālajiem izdevumiem un tiek maksāti pirms nodokļu nomaksas, var tikt ņemti vērā tikai neto refinansēšanas maksājumi, jo pretējā gadījumā nelikvids ieguldījums bankai būtu mazāk apgrūtināošs nekā likvids ieguldījums. Pēdējā minētajā gadījumā Komisija uzskatīja, ka ieguldītājs pieprasītu, lai viņa atlīdzība būtu lielāka, lai kompensētu šo priekšrocību bankai.

267 Ir jāatzīst, ka Komisija ir pietiekami izskaidrojusi, tostarp arī no *WestLB* lietas viedokļa, iemeslu, kādēļ, pēc tās domām, *Helaba* šajā gadījumā patiešām sedz papildu refinansēšanas izdevumus ar bruto refinansēšanas likmi, salīdzinot ar likvidu pasīvo ieguldījumu, un līdz ar to — iemeslu, kādēļ *Helaba* ir jāmaksā tikai galvojuma atlīdzība, kas pārsniedz atsaucē procentu likmi. Turklāt, ņemot vērā šo pamatojumu, Komisijai nebija jānorāda, vai galvojuma atlīdzībai bija jāpiemēro bruto refinansēšanas likme vai *Libor* vai *Euribor* likme, nedz arī tas, kāda bija atsaucē likme.

268 Prasītājas argumenti par to, vai finansēšanas maksājumu atskaitīšana bija pamatota, ir jāizvērtē atsevišķi.

Par argumentu, ka likviditātes neesamība jau tika ņemta vērā, samazinot integrācijas vērtību

269 Prasītāja šajā sakarā apgalvo: lai arī 1998. gada 31. decembrī speciālo līdzekļu aizdevumu portfelis sasniedza apmēram EUR 4 miljardus, *Helaba* bilanci ierakstītais pasīvais ieguldījums sasniedza tikai EUR 1,264 miljardus. Tā apgalvo, ka aktualizētās vērtības noteikšanas dēļ strīdīgais ieguldījums kļuva līdzvērtīgs jebkurai citai tāda paša apjoma aktīvu — arī likvidu — pozīcijai, tostarp tādēļ, ka tam bija jādod procenti ar parasto tirgus likmi. No tā prasītāja secina, ka privātais ieguldītājs ņemtu vērā peļņu, ko *Helaba* gūst no speciālo līdzekļu vērtības palielināšanas, un to salīdzinātu ar iespējamiem refinansēšanas maksājumiem, ko sedza banka.

270 Šajā ziņā — kā apgalvo Komisija — ir jānorāda, ka speciālo līdzekļu vērtības noteikšana to nodošanas *Helaba* dienā nekādi nav saistīta ar papildu maksājumiem, kuri strīdīgā ieguldījuma dēļ rodas *Helaba*, salīdzinot ar likvidu pasīvo ieguldījumu. Proti, tas, ka speciālo līdzekļu vērtības noteikšanai netika ņemtas vērā neērtības, kas *Helaba* rodas likviditātes trūkuma un to refinansēšanas maksājumu dēļ, kas tai ir jāveic, lai maksimāli paplašinātu savu darbību, skaidri izriet no tā, ka šo vērtēšanu veica ne tikai strīdīgā ieguldījuma līgumslēdzējas puses, bet arī *BAKred*, un tas tika darīts nolūkā noteikt, kāda vērtība varēja tikt ierakstīta *Helaba* bilanci kā pamata pašu kapitāls. Tātad šī vērtība, kas aprēķināta, lai aizsargātu kreditorus — trešās personas, ir tikpat liela — neatkarīgi no tā, vai *Helaba* faktiski ir nolēmusi maksimāli paplašināt savu darbību vai nē. Tādēļ tā ir objektīvā vērtība, kas nav atkarīga no speciālo līdzekļu izmantošanas. Šī vērtība būtu tāda pati, ja līdzekļi tiktu pārdoti privātam uzņēmumam vai publiskai iestādei, kura vienkārši vēlētos turpināt speciālo līdzekļu darbību un kurai tādēļ nebūtu jāiegūst likvidie līdzekļi speciālo līdzekļu vērtībā.

271 Turklāt šo secinājumu apstiprina eksperta atzinums, kuru administratīvajā procesā Komisija pieprasīja *WestLB* lietā. Proti, šajā atzinumā sniegtais piemērs par to, kā Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes iestādes pārdeva mājas, kuras bija

izirētas militārpersonām par zemākām ires maksām nekā tirgū pastāvošās, un par šīm mājām pircējs samaksāja aktualizēto cenu, apstiprina, ka minētā vērtība atbilst objektīvai pārdošanas cenai neatkarīgi no tā, kādā veidā pircējs plāno lietot nodotos līdzekļus.

272 Šajā atzinumā norādītais un prasītājas, iebilstot pret refinansēšanas maksājumu atskaitīšanu, šajā gadījumā minētais fakts, ka nodotajiem līdzekļiem, tiklīdz tiks aprēķināta aktuālā vērtība, ir jādod procenti ar tirgus likmi, var atbilst patiesībai, tomēr nevar traucēt veikt minēto atskaitījumu. Proti, pirmkārt, no minētajā ziņojumā iekļautā vārdu savienojuma “ir paredzēts” izriet, ka runa ir par aplēsi, nevis par drošu faktu, kas var tikt ņemts vērā, lai kompensētu refinansēšanas maksājumus. Tādējādi nevar izslēgt, ka dažus gadus pēc līdzekļu pirmā vērtējuma to aktualizētā vērtība nav vienāda ar šo pirmo vērtību, kurai pieskaitīti procenti, kas pienākas, bet gan ir mazāka, piemēram, tādēļ, ka piešķirto aizdevumu daļa nav atlīdzināta. Otrkārt, ir jāatzīst, ka no apstrīdētā lēmuma, it īpaši no tā preambulas 18. un 30. apsvēruma, izriet, ka laika posmā no 1999. līdz 2003. gadam bilancē ierakstītā līdzekļu vērtība ir palikusi stabila un ka speciālo līdzekļu integrēšana *Helaba* bankai nenožīmē likvidu līdzekļu plūsmu vai peļņu, jo ar sociālo dzīvokļu celtniecībai izsniegto aizdevumu saistītie pārskaitījumi ir saistīti ar speciālajiem līdzekļiem un ir jāizmanto kā atbalsts. Līdz ar to tas, ka speciālo līdzekļu aktualizētā vērtība ir zemāka par to nominālo vērtību, nerada *Helaba* gada peļņu.

273 Tādēļ — kā apgalvo Komisija un personas, kas iestājušās lietā, — ir jāuzskata, ka tas, ka speciālo līdzekļu integrēšanas dienā to aktualizētā vērtība, ko atzinušas līgumslēdzējas puses un *BAKred*, ir zemāka par to nominālo vērtību, nekompensē un tā mērķis nav kompensēt finansēšanas maksājumus, ko veikusi *Helaba*, lai tirgū iegūtu likvidus līdzekļus strīdīgā ieguldījuma summas apmērā. Šis arguments tāpat ir jānoraida, un nav jālūdz Komisijai iesniegt abus apstrīdētā lēmuma preambulas 16. apsvērumā minētos ekspertu atzinumus, kuros ir noteikta strīdīgā ieguldījuma aktuālā vērtība, kā to piedāvā prasītāja.

Par argumentu, ka privātais ieguldītājs nebūtu piekritis refinansēšanas maksājumu atskaitīšanai

²⁷⁴ Prasītāja apgalvo, ka, uzskatīdama, ka privātais ieguldītājs būtu piekritis, ka viņa atlīdzība tiktu samazināta tādēļ, ka tā ieguldījums nav likvids, Komisija ir pieļāvusi divas kļūdas: grāmatvedības un makroekonomikas kļūdu.

²⁷⁵ Grāmatvedības kļūda esot pieļauta, nosakot saikni starp Hesenē lēmumu ieguldīt savus speciālos līdzekļus un *Helaba* lēmumu tos pieņemt. Prasītāja apgalvo, ka katru no šiem lēmumiem nosaka parametri — peļņas gūšanas iespēja, risks, refinansēšanas maksājumi —, kurus nav noteikušas līgumslēdzējas puses, bet gan kapitāla tirgus, un ka ieguldītājs neieguldītu savus līdzekļus, ja tas neplānotu gūt peļņu, kas atbilstu riskam, ko tas uzņemas. Attiecībā uz Komisijas kritiku, ka prasītāja savu analīzi balsta uz “sadališanas teorēmu”, kas papildus tam, ka tā neesot vienīgā teorēma, esot pretrunā privātā ieguldītāja kritērijam, tā apgalvo, ka pastāv tikai viena “sadališanas teorēma” un ka privātā ieguldītāja kritērijs ne tikai nav tai pretrunā, bet arī ir uz tās balstīts.

²⁷⁶ Makroekonomikas kļūda esot tā, ka Komisija uzskatīja, ka privātais ieguldītājs būtu *Helaba* kreditoru rīcībā uz nenoteiktu laiku nodevis sava īpašuma daļu ar 1,4 % likmi, kas ir ne tikai daudz mazāka par tajā laikā pastāvošo bezriskā aizdevumu likmi, proti, 4 %, bet arī nesasniedz ilgtermiņa inflācijas likmi. Turklāt prasītāja apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka atlīdzības likme esot zemāka par likvīda pasīvā ieguldījuma likmi, jo runa neesot par parastu ieguldījumu. Šajā sakarā tā apgalvo, ka strīdīgais ieguldījums nav neparasts, jo bieži tiekoti ieguldījumi graudā, piemēram, ēkas, zemes vai ražošanas vienības.

²⁷⁷ Šajā ziņā ir jāatgādina, ka no iepriekš 7. punktā minētā sprieduma lietā *WestLB* izriet, ka attiecībā uz ieguldījuma uzņēmumā kvalificēšanu kā valsts atbalstu nevar apgalvot, ka, lai aprēķinātu atbilstošu atlīdzību, ir jāņem vērā tikai ieguldītāja viedoklis.

Tādējādi Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka parastajos tirgus ekonomikas apstākļos notiekošajās sarunās privātais ieguldītājs, kurš atrodas tādā pašā stāvoklī kā Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme [*Land Nordrhein-Westfalen*], nevar neņemt vērā, ka ieguldītais kapitāls nav likvids un ka priekš *WestLB* tam ir ierobežota lietderība. Līdz ar to tā uzskatīja, ka Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme par savu kapitālu nevarēja pieprasīt atlīdzību par likvidu kapitālu līdzvērtīgu atlīdzību (iepriekš 7. punktā minētais spriedums lietā *WestLB*, 326. un 328. punkts). Turklāt ir jāatgādina, ka tiesību valsts atbalstu jomā piemērošanā noteicošs ir tas, vai uzņēmumam tiek sniegta priekšrocība. Līdz ar to tādā gadījumā kā šis, kurā Hesene cenšas ieguldīt īpašus līdzekļus, nevar uzskatīt, ka ar šo darījumu tiek sniegts valsts atbalsts, ja pēc sarunām starp publisku iestādi, kura vēlas ieguldīt līdzekļus, un uzņēmumu nosacījumi, ko uzņēmums ir gatavs pieņemt to neērtību dēļ, kuras tam rodas nodotā kapitāla veida dēļ, ietver zemāku atlīdzību nekā tirgū noteiktā atlīdzība par likvidiem ieguldījumiem. Proti, tā kā šie nosacījumi uzņēmumam nav labvēlīgāki par tiem, kurus tas būtu varējis iegūt, ja — kā tas ir parasti — darījums būtu saistīts ar likvidu kapitālu, tam nerodas tāda priekšrocība, kādu tas nebūtu varējis iegūt tirgū. Turpreti nevar uzskatīt, ka, lai šāda veida darījums netiktu uzskatīts par valsts atbalstu, publiskai iestādei par savu ieguldījumu vienmēr ir jāsaņem tāda pati atlīdzība, kādu ieguldītājs ir gatavs maksāt par likvidu kapitālu.

278 Šādos apstākļos prasītājas argumenti par inflāciju un bezrisku aizdevumu likmi ir jānoraida, jo tie ir balstīti uz pieņēmumu, ka tikai ieguldītāja viedoklis ir svarīgs un ka vienīgais atbilstošais salīdzinājums ir atlīdzības, ko saņēma Hesene, salīdzinājums ar atlīdzību, kuru būtu pieprasījis ieguldītājs, uzņemoties tādos pašus riskus, neatkarīgi no priekšrocībām un neērtībām, kuras *Helaba* rodas strīdīgā ieguldījuma dēļ, salīdzinot ar atsauces darījumiem.

279 Šo secinājumu neietekmē prasītājas arguments, ka strīdīgais ieguldījums nav neparasts, jo bieži tiekoti veikti ieguldījumi graudā, piemēram, ēkas, zemes vai ražošanas

vienības. Šajā sakarā, pirmkārt, ir jāatzīst, ka prasītāja neapgalvo, ka uz tādiem hibrīdiem pašu kapitāla instrumentiem kā strīdīgais ieguldījums tirgū parakstās apmaiņā pret tādiem īpašumiem kā ēkas vai zeme. Otrkārt, šajā salīdzinājumā nav ņemts vērā, ka strīdīgais ieguldījums ir īpašs pat salīdzinājumā ar šādiem īpašumiem. Proti, papildus tam, ka strīdīgais ieguldījums nav likvids, *Helaba* arī nevar iegūt likvidus līdzekļus, to pārdodot, nedz arī to izmantot peļņas gūšanai.

280 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītājas arguments par to, ka strīdīgā ieguldījuma līgumslēdzēju pušu noteiktā likme ir zemāka par bezriskā aizdevumu likmi un inflāciju, neļauj uzskatīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka, tā kā strīdīgais ieguldījums nedod *Helaba* likvidus līdzekļus un tai tie ir jāiegūst tirgū, tai ir jāmaksā Hesenei atlīdzība tikai par risku, kuram tā pakļauj savu īpašumu (galvojuma uzrēķins).

Par to, ka ieguldītājs labākajā gadījumā piekristu, ka tiek atskaitīti refinansēšanas maksājumi, kas atbilst patiesajiem *Helaba* veiktajiem maksājumiem

281 Prasītāja atgādina, ka, pateicoties strīdīgajam ieguldījumam, *Helaba* var būtiski paplašināt savu darbību, un apgalvo, ka tādēļ refinansēšanas maksājumi nebija jāieraksta “darbības ailē”, bet gan pie visas darbības, ko rada ieguldījums. Tā apgalvo, ka Komisijai bija jāsalīdzina ekonomiskās priekšrocības un neērtības, kas saistītas ar ieguldījumu likvidu līdzekļu formā, no vienas puses, un strīdīgais ieguldījums, no otras puses, un uzskata, ka strīdīgā ieguldījuma nelikvidais raksturs varētu, lielākais, pamatot peļņas samazinājumu, nevis iepriekš noteikto refinansēšanas maksājumu atskaitījumu. Turklāt tā uzskata, ka Komisija nav ņēmusi vērā, ka zināmiem darījumiem likviditāte nav vajadzīga, bet tie tāpat bankai dod peļņu.

282 Vēl prasītāja uzskata, ka, pat ja būtu jāņem vērā visa refinansēšanas likme, refinansēšanas maksājumi ir profesionāli izdevumi, kas samazina *Helaba* nodokļu bāzi,

tādējādi tās patiesie maksājumi pēc nodokļu nomaksas ir zemāki par refinansēšanas likmi.

283 Attiecībā uz prasītājas argumentu, ka Komisijai bija jāsalīdzina ekonomiskās priekšrocības un neērtības, kas saistītas ar ieguldījumu, atkarībā no tā, vai tam ir vai nav likvīda forma, ir jāatzīst, ka nelikvīds ieguldījums nerada bankai papildu priekšrocības salīdzinājumā ar likvīdu ieguldījumu. Tādējādi darbību paplašināšanas iespēja, kas izriet no pašu kapitāla palielināšanas — gan darbībām, kurām ir vajadzīgi likvīdi līdzekļi, gan darbībām, kurām ir vajadzīgs tikai garantijas pašu kapitāls —, ir identiska, neatkarīgi no bankā ieguldītā īpašuma veida. Turpreti nelikvīda ieguldījuma gadījumā bankai ir jāveic papildu maksājumi, ja vien tā neveic tikai tādus darījumus, kuriem nav vajadzīgi likvīdi līdzekļi. Tomēr prasītāja neapgalvo, ka tā būtu *Helaba* vai to banku gadījumā, kuras ir emitējušas pasīvos ieguldījumus tirgū. Turklāt aprēķinos, kuros tā izklāstīja savos rakstos, lai pierādītu, ka *Helaba* neiegūtā peļņa ir acīmredzami zemāka par tās maksājumu kopējo summu, prasītāja tāpat pamatojās uz principu, ka banka mēģinās iegūt likvīdos līdzekļus nodotās summas apmērā.

284 Turklāt attiecībā uz prasītājas aprēķiniem ir jānorāda, ka tie ir veikti, par piemēru ņemot ieguldījumu EUR 100 apmērā, darbības paplašināšanas faktoru 12,5 apmērā, refinansēšanas likmi 4 % apmērā un aizdevuma likmi *Helaba* klientiem 6,6 % apmērā. Prasītāja skaidro, ka šādos apstākļos *Helaba* pirms atlīdzības samaksāšanas iegūtu peļņu EUR 36,50 apmērā — likvīda ieguldījuma gadījumā — un EUR 32,50 apmērā — nelikvīda ieguldījuma gadījumā — un ka tāād nelikvīda ieguldījuma saņemšanas gadījumā tās neiegūtā peļņa ir EUR 4, proti, 10,96 %. Līdz ar to tā piedāvā par 10,96 % samazināt atlīdzību, kas tiktu samaksāta par likvīdu ieguldījumu, proti, 5,4 %, kas atbilst bezriskā aizdevumu likmei 4 % apmērā, kurai pieskaitīts 1,4 % galvojuma uzrēķins, par ko vienojās Hesene un *Helaba*. Tādējādi tā uzskata, ka Hesenei maksājamai atlīdzībai bija jābūt 4,81 % lielai.

285 Šajā sakarā vispirms ir jāatzīst, ka šie aprēķini lielā mērā ir spekulatīvi. Lai arī prasītājas izmantotā bezriskā aizdevumu refinansēšanas likme ir tā, kas strīdīgā ieguldījuma brīdī Vācijā bija piemērojama valsts aizņēmumiem uz desmit gadiem, tomēr, lai

sevi refinansētu tirgū, *Helaba* ir jāmaksā likme, kas ir lielāka par valsts aizņēmumu likmi (skat. šā sprieduma 13. punktu). Attiecībā uz 6,6 % likmi: papildus tam, ka prasītāja savos rakstos neizskaidro, ar ko tā ir pamatota, šķiet acīmredzami, ka banka nepiemēro vienotu likmi visiem saviem darījumiem, jebkurā brīdī un visiem saviem klientiem.

286 Katrā ziņā ir jāatzīst, ka prasītājas piedāvātā refinansēšanas maksājumu daļēja atskaitīšana tikai daļēji ļauj kompensēt lielākus izdevumus, ko *Helaba* rada strīdīgais ieguldījums, salīdzinot ar likvidu ieguldījumu. Proti, lai arī no prasītājas piedāvātā aprēķina izriet, ka refinansēšanas maksājumi, ko veikusi *Helaba*, lai iegūtu likvidus līdzekļus tirgū, sasniedz EUR 4 par EUR 100 aizdevumu, Hesenei pārskaitītās atlīdzības samazinājums būtu tikai EUR 0,59. Tas ir tādēļ, ka, izmantojot prasītājas piedāvāto metodi, strīdīgā ieguldījuma dēļ *Helaba* veiktie maksājumi būtu lielāki par tiem, kas izriet no likvida ieguldījuma.

287 Šādos apstākļos prasītājas arguments neļauj pierādīt, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka šajā gadījumā bija jāatskaita bruto refinansēšanas maksājumi, lai strīdīgais ieguldījums *Helaba* nekļūtu dārgāks par likvidu ieguldījumu, ko privātais ieguldītājs šajā gadījumā esošajos apstākļos nebūtu varējis panākt.

288 Attiecībā uz prasītājas argumentu, ka refinansēšanas maksājumu dēļ *Helaba* radītās neērtības tiek kompensētas ar priekšrocībām, kas tai rodas tādēļ, ka minētie maksājumi ir izdevumi, kuri samazina nodokļa bāzi un tāpat šā nodokļa summu, pietiek atzīt, ka, pat ja tā patiešām būtu, arī *Helaba* peļņa pēc nodokļu nomaksas būtu mazāka par to, kuru tā būtu guvusi, ja ieguldījums būtu likvids. Šādos apstākļos strīdīgā ieguldījuma nelikvidais raksturs *Helaba* nerada nekādu priekšrocību.

289 Tādējādi šis gadījums ir jānošķir no *WestLB* lietas, kurā Komisija bija piekritusi tikai neto refinansēšanas likmei, nevis bruto — kā bija pieprasījusi Vācijas Federatīvā

Republika un darījuma puses —, un Pirmās instances tiesa to neapstrīdēja, jo, tā kā atšķirībā no *Helaba WestLB* bija jāmaksā atlīdzība ieguldītājam pēc nodokļu nomakšas, tad, nododot nelikvīdu īpašumu, tā guva lielāku peļņu, nekā būtu guvusi likvīda kapitāla gadījumā.

290 Proti, tā kā refinansēšanas maksājumu ietekme uz bankas peļņu bija samazināta tādēļ, ka, samazinot nodokļu bāzi, bija jāmaksā mazāks nodoklis, arī minēto maksājumu ietekme uz atlīdzību bija jāsamazina, lai banka vienlaicīgi nevarētu izmantot gan nodokļu samazinājumu, gan pārmērīgu atlīdzības samazinājumu. Tādējādi, no atlīdzības atskaitot neto refinansēšanas maksājumus, Komisija kompensēja *WestLB* izdevumu palielinājumu, kurš izriet no minētajiem maksājumiem, un to samazinājumu, kurš izriet no maksājamās atlīdzības samazinājuma, kas darījumu padara salīdzināmu ar likvīdu līdzekļu nodošanu.

291 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā saistībā ar to refinansēšanas maksājumu ņemšanu vērā, ko *Helaba* veica speciālo līdzekļu nelikvīdā rakstura dēļ.

292 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, būtībā uzskatīdama, ka *Helaba* veiktie maksājumi par ieguldījuma daļu, kuru tā varēja izmantot, lai nodrošinātu savu komercdarbību, kas izriet no līgumā paredzētās atlīdzības, profesionālā nodokļa un refinansēšanas maksājumiem, kā arī 0,3 % maksājums par pārējo strīdīgo ieguldījumu atbilst maksājumam, ko *Helaba* būtu veikusi, ja tā būtu ieguvusi līdzekļus, kuri tai sniegtu tādas pašas priekšrocības tirgū. It īpaši Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka, ņemot vērā darījuma norises kontekstu, lai arī tas, ka Hesene ieguldīja lielu *Helaba* pamata pašu kapitāla daļu un ka tā nevar brīvi pārtraukt ieguldījumu, patiešām palielina Hesenē risku, tomēr tas nerada *Helaba* papildu priekšrocību un nebūtu ļāvis privātajam ieguldītājam iegūt atlīdzības uzrēķinu.

²⁹³ Līdz ar to prasītājas pamati par to, ka Komisija esot pārkāpusi EKL 87. pantu, kā arī neesot pamatojusi apstrīdēto lēmumu, ir jānoraida.

²⁹⁴ Līdz ar to prasība ir jānoraida.

Par citiem lietas dalībnieku prasījumiem

²⁹⁵ Prasītāja lūdz Vispārējo tiesu saskaņā ar Reglamenta 64. panta 3. punktu likt Komisijai iesniegt, pirmkārt, apstrīdētā lēmuma preambulas 131. apsvērumā minēto eksperta atzinumu, ko administratīvajā procesā iesniegusi Vācijas Federatīvā Republika un kas attiecas uz strīdīgā ieguldījuma hierarhijas pakāpi *Helaba* maksātnespējas gadījumā, otrkārt, apstrīdētā lēmuma preambulas 16. apsvērumā minētos divus ekspertu ziņojumus, kuros noteikta strīdīgā ieguldījuma aktualizētā vērtība, un, treškārt, vienu vai vairākas vienošanās, kuras noslēguši *Helaba* daļu turētāji, no kurām izriet “kontroles ietekme” Hesenē labā, uz kuru Komisija atsaucas savā 2005. gada 6. septembra lēmumā C(2005) 3232, galīgā redakcija, par *Hessischer Investitionsfonds* ipašuma kā pasīvā ieguldījuma nodošanu *Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale*, kas tika apstrīdēts lietā, kurā tika taisīts iepriekš 31. punktā minētais 2010. gada 3. marta spriedums spriedums lietā T-36/06 *Bundesverband deutscher Banken*/Komisija.

²⁹⁶ Tāpat tā lūdz Vispārējo tiesu mutvārdu procesā kā lieciniekus uzklaut ekspertus *H.* un *F.*

²⁹⁷ Turklāt prasītāja aicina Vispārējo tiesu likt *Helaba* iesniegt aprēķinus par tās tirgus daļām Hesenē, Tīringenē un Vācijā par laika posmu no 1998. līdz 2004. gadam.

- 298 Visbeidzot, tā piedāvā uzklaut vairākus lieciniekus gadījumā, ja Komisija apstrīdētu dažus tās apgalvojumus par prasības pieņemamību.
- 299 Pēc Pirmās instances tiesas pieprasījuma (skat. šā sprieduma 25. punktu) Komisija iesniedza eksperta atzinumu, ko administratīvajā procesā bija iesniegusi Vācijas Federatīvā Republika, par strīdīgā ieguldījuma hierarhijas pakāpi *Helaba* maksātne-spējas gadījumā. Tomēr Vispārējā tiesa uzskata, ka, ņemot vērā lietas dalībnieku tiesvedības laikā sniegtos skaidrojumus, nav jālūdz iesniegt divus ekspertu atzinumus, kuros noteikta strīdīgā ieguldījuma aktualizētā vērtība. Attiecībā uz vienu vai vairākām vienošanās starp *Helaba* daļu turētājiem, uz kurām Komisija atsaucas lēmumā C(2005) 3232, galīgā redakcija, ir jāatzīst: tā kā neviens Komisijas vērtējums apstrīdētajā lēmumā nav balstīts uz Hesenē ietekmi uz *Helaba*, nav vajadzības iesniegt dokumentu.
- 300 Tāpat Vispārējā tiesa uzskata, ka eksperti *H.* un *F.* nav jāuzklaut kā liecinieki, jo viņu atzinumi jau tika pievienoti lietas materiāliem.
- 301 Turklāt, tā kā nav pieņemts lēmums par šīs prasības pieņemamību, nav jāapmierina prasītājas prasījums likt *Helaba* iesniegt aprēķinus par savām tirgus daļām Hesenē, Tīringenē un Vācijā par laika posmu no 1998. līdz 2004. gadam, nedz arī kā lieciniekus uzklaut personas, kuru uzklautšana tika piedāvāta gadījumam, ja Komisija apstrīdētu dažus prasītājas apgalvojumus par prasības pieņemamību.
- 302 Attiecībā uz prasītājas lūgumu saglabāt replikas konfidencialitāti (skat. šā sprieduma 20. punktu) pietiek atzīt: tā kā informācija, kuru prasītāja uzskata par konfidencialu, nav sniegta tās iesniegtajā replikas versijā, šim lūgumam nav priekšmeta.

303 Visbeidzot, ir jāapmierina lūgums izņemt no lietas materiāliem dažus replikai pievienotos dokumentus (skat. šā sprieduma 22. punktu), jo runa ir par Komisijas iekšējiem dokumentiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

304 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāatlīdzina tiesāšanās izdevumi atbilstoši Komisijas, Hesenē un *Helaba* prasījumiem.

305 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmajai daļai Vācijas Federatīvā Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

nospriež:

- 1) dokumentus, kurus *Bundesverband deutscher Banken eV* iesniegusi savas replikas 9. un 10. pielikumā, izņemt no lietas materiāliem;

- 2) prasību noraidīt;
- 3) *Bundesverband deutscher Banken* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas, *Land Hessen* un *Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale* tiesāšanās izdevumus;
- 4) Vācijas Federatīvā Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Czúcz

Vadapalas

Labucka

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 3. martā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Prāvas priekšvēsture	II - 394
A — Strīdīgais ieguldījums	II - 394
B — Lietas, kas attiecas uz Vācijas federālo zemju bankām	II - 396
C — Apstrīdētais lēmums	II - 397
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 399
Juridiskais pamatojums	II - 402
A — Par pieņemamību	II - 402
B — Par lietas būtību	II - 403
1. Konteksts, kurā notika sarunas par strīdīgo ieguldījumu	II - 406
2. Par daudzpakāpju modeļa ņemšanu vērā	II - 409
a) Apstrīdētais lēmums	II - 409
b) Lietas dalībnieku argumenti	II - 410
c) Vispārējās tiesas vērtējums	II - 411
3. Par iebildumu par to, ka Komisija strīdīgo ieguldījumu kļūdaini kvalificēja kā “normālu” pasīvo ieguldījumu, nevis kā ieguldījumu pamatkapitālā	II - 417
a) Apstrīdētais lēmums	II - 417
b) Lietas dalībnieku argumenti	II - 419
c) Vispārējās tiesas vērtējums	II - 421
Par īpašībām, uz kurām Komisija balstījusies, nospriežot, ka atlīdzība par strīdīgo ieguldījumu bija jāsalīdzina ar atlīdzību par terminētajiem pasīvajiem ieguldījumiem	II - 424
— Zaudēšanas risks maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā ..	II - 424
— Rentabilitātes profils	II - 427

Par strīdīgā ieguldījuma iezīmēm, kuras Komisija uzskatīja par tādām, kas atlidzību par strīdīgo ieguldījumu neļauj salīdzināt ar atlidzību par terminētajiem pasivajiem ieguldījumiem	II - 431
— Apmērs	II - 431
— Pamatkapitāla buferis	II - 436
— Ieguldījuma nepārtrauktais raksturs un nodošanas iespējas neesamība	II - 440
Strīdīgā ieguldījuma īpašības, kas netika minētas administratīvajā procesā un netika izvērtētas apstrīdētajā lēmumā	II - 442
Par situāciju tirgū brīdī, kad tika integrēts strīdīgais ieguldījums	II - 445
Secinājumi par strīdīgā ieguldījuma kvalificēšanu kā pasīvo ieguldījumu	II - 449
4. Par atlidzības par strīdīgo ieguldījumu salīdzinājumu ar atlidzību par tirgū noteikto garantiju	II - 450
a) Par profesionālā nodokļa ņemšanu vērā	II - 451
Apstrīdētais lēmums	II - 451
Lietas dalībnieku argumenti	II - 451
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 452
b) Par pamata atlidzības salīdzinājumu ar tirgū noteikto pamata galvojuma atlidzību	II - 454
Apstrīdētais lēmums	II - 454
Lietas dalībnieku argumenti	II - 455
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 456
Secinājumi par pamata atlidzības salīdzinājumu ar tirgū pieprasīto pamata galvojuma atlidzību	II - 466
c) Par nepārtrauktības uzrēķina salīdzinājumu ar tirgū pieprasīto galvojuma atlidzības uzrēķinu	II - 466
Apstrīdētais lēmums	II - 466
Lietas dalībnieku argumenti	II - 467
Vispārējās tiesas vērtējums	II - 469
	II - 489

Secinājumi par galvojuma atlīdzības saderības ar tirgu vērtējumu	II - 472
5. Par to, ka Komisija no atlīdzības atskaitīja refinansēšanas maksājumus, kuri <i>Helaba</i> rodas tādēļ, ka ieguldījums nav likvids	II - 473
a) Apstrīdētais lēmums	II - 473
b) Lietas dalībnieku argumenti	II - 473
c) Vispārējās tiesas vērtējums	II - 474
Par argumentu, ka likviditātes neesamība jau tika ņemta vērā, samazinot integrācijas vērtību	II - 476
Par argumentu, ka privātais ieguldītājs nebūtu piekritis refinansēšanas maksājumu atskaitīšanai	II - 478
Par to, ka ieguldītājs labākajā gadījumā piekristu, ka tiek atskaitīti refinansēšanas maksājumi, kas atbilst patiesajiem <i>Helaba</i> veiktajiem maksājumiem	II - 480
Par citiem lietas dalībnieku prasījumiem	II - 484
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 486